

Monitorizarea mass-media în campania electorală pentru alegerile prezidențiale 2016

Raport final
15 septembrie 2016 – 11 noiembrie 2016

I. DATE GENERALE

1.1 Obiectivul proiectului: monitorizarea și informarea opiniei publice privind comportamentul editorial al instituțiilor mass-media în perioada electorală și în campania electorală pentru alegerile prezidențiale din Republica Moldova.

1.2 Perioada de monitorizare: 15 septembrie 2016 – 13 noiembrie 2016 (*ultimele două zile ale campaniei electorale au fost monitorizate doar sub aspectul posibilelor încălcări ale legislației electorale în vigoare*).

1.3 Criteriile de selectare a instituțiilor mass-media supuse monitorizării:

Instituțiile mass-media au fost selectate în baza următoarelor criterii obiective: a) forma de proprietate; b) geografie; c) limba de difuzare; d) notorietate/audiență. Astfel, sunt monitorizate instituții mass-media publice și private, cu acoperire națională, cvasi-națională și regională, în limba română și în limba rusă.

1.4 Mass-media monitorizate:

Audiovizual

Moldova 1, Prime TV, Canal 2, Canal 3, Publika TV, Jurnal TV, Realitatea TV, NTV Moldova, ProTV Chișinău, TV7, Accent TV, N4 TV

Portaluri online

Agora.md, Deschide.md, Gagauzinfo.md, Jurnal.md, Moldova24.info, Newsmaker.md, Noi.md, Realitatea.md, Sputnik.md, Today.md, Unimedia.info, Ziarulnational.md

Presa scrisă

КП В Молдове, Панорама, Săptămîna, Timpul

1.5 Obiectul monitorizării

TV (intervalul 18.00-24.00)

- A. Buletinele informative;
- B. Emisiunile cu caracter electoral;
- C. Interviuurile cu candidații;
- D. Vox Populi;
- E. Dezbaterile electorale.

Portaluri online

Întreg conținutul editorial al site-urilor, fără publicitatea marcată corespunzător.

Presa scrisă

Întreg conținutul editorial al publicațiilor periodice monitorizate, fără publicitatea marcată corespunzător.

1.6. Echipa

Proiectul este realizat în cadrul Coaliției pentru Alegeri Libere și Corecte de Asociația Presei Presei Independente (monitorizare presă online și presă scrisă) și Centrul pentru Jurnalism Independent (monitorizare TV).

1.7 Cadrul metodologic

Date statistice: Metodologia monitorizării a fost elaborată de Oxford Media Research Center pentru proiectele de monitorizare ale Organizației Internaționale Campania Globală pentru Libertatea de Exprimare “Articolul XIX”. Caracteristicile acestei metodologii sunt următoarele: folosirea indicatorilor 1) *cantitativi*, inclusiv tipul, durata, tematica mediatizării, sursele știrilor, frecvența și durata apariției concurenților electorali în știri, și 2) *calitativi*, stabilindu-se părtinirea instituției mass-media monitorizate în reflectarea evenimentelor. Fiecare știre sau opinie este supusă unei evaluări de conținut și de context, pentru a determina dacă sunt favorabile sau defavorabile unui sau altui partid /unui sau altui concurent electoral. Un conținut și/sau un context al știrii pozitiv ori negativ nu indică neapărat tendențiozitatea sau partizanatul instituției media care difuzează știrea. E posibil ca știrea să favorizeze sau să defavorizeze pe unul dintre subiecți, și, cu toate acestea, să fie echidistantă și corectă din punct de vedere profesional. Numai dacă există tendința, pe o anumită perioadă de timp, ca unul dintre subiecți să fie favorizat sau defavorizat, atunci se poate spune că e vorba despre un dezechilibru. **La evaluarea contextului, este măsurată doar frecvența materialelor care îi favorizează sau defavorizează direct sau indirect pe subiecții electorali. Aparitiile neutre sunt quantificate doar din perspectiva frecvenței apariției în imagini și a intervențiilor personale.**

Studii de caz: Ținând cont de impactul major pe care îl are mass-media asupra creării opiniei publice și de credibilitatea mare a acestora în rândul populației, a fost făcută o analiză de conținut a materialelor care au tratat cele mai importante subiecte difuzate de mass-media monitorizate. S-a urmărit identificarea unghiurilor de abordare și modalitățile de prezentare a subiectelor relevante. Materialele au fost analizate atât din punctul de vedere al respectării principiilor unui jurnalism de calitate (obiectivitate, imparțialitate, pluralismul surselor de informare, separarea faptelor de opinie), cât și sub aspect tehnic, din perspectiva recurgerii la procedee tehnice pentru a amplifica sau diminua anumite mesaje.

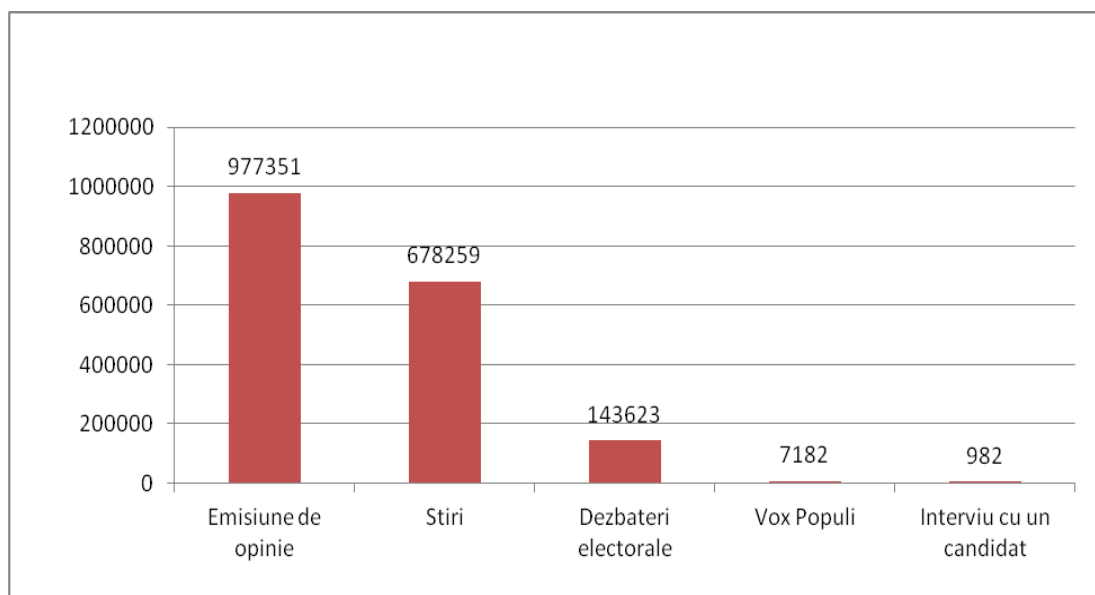
II. ANALIZA DATELOR

2.1 Audiovizual

Concluzii generale

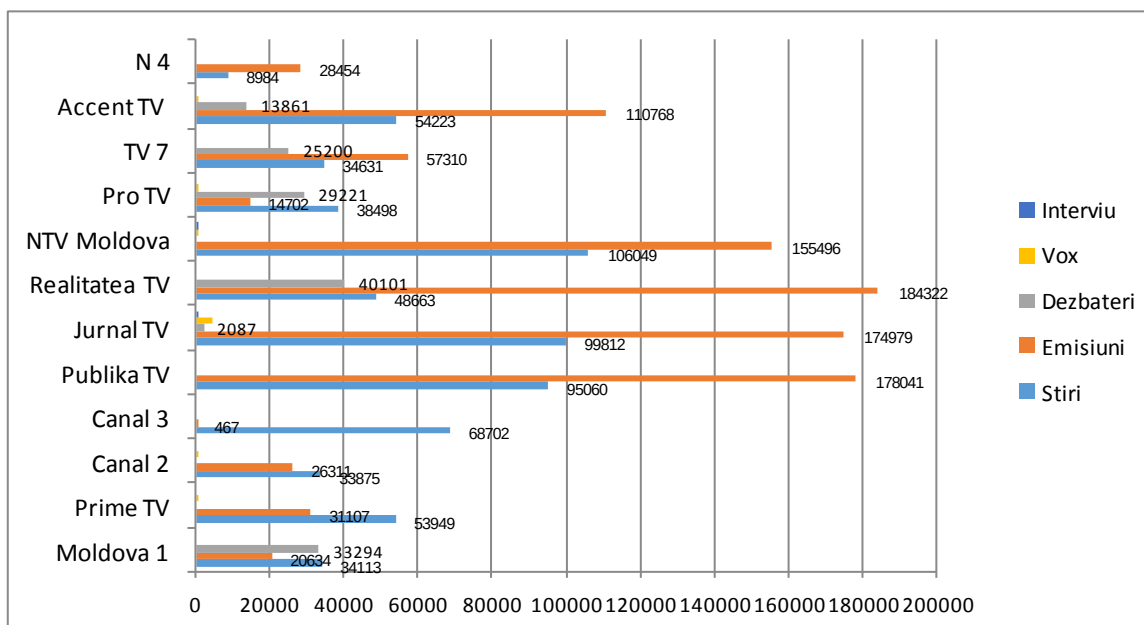
În perioada 15 septembrie – 11 noiembrie 2016, cei 12 radiodifuzori monitorizați au pus pe post în total 5923 de materiale cu caracter electoral direct sau indirect, cu volumul de 1807397 sec. sau 502 ore. Dintre acestea, 5370 au fost știri, 457 - emisiuni, 50 – dezbateri, 47– Vox Populi și 3 – interviuri cu candidații.

Spațiul alocat de 12 posturi tv pentru materialele cu caracter electoral direct și indirect, per gen, sec.



Cel mai mult spațiu pentru știrile cu caracter electoral direct și indirect au alocat NTV Moldova – 106049 sec. (29,4 ore), Jurnal TV - 99812 sec. (27,7 ore) și Publika TV – 95060 sec. (26,4 ore), iar cel mai mult spațiu pentru emisiuni au oferit Realitatea TV – 184322 sec. (51,1 ore), Publika TV – 178041 sec. (49,5 ore), Jurnal TV – 174979 sec. (48,6 ore) și NTV Moldova – 155496 sec. (43,2 ore). Realitatea TV, Moldova 1 și Pro TV au alocat cel mai mult spațiu pentru dezbateri electorale. Cele mai multe Vox Populi au fost inserate de Jurnal TV. Posturile de televiziune cu acoperire națională Prime TV, Canal 2, Canal 3 și Publika TV nu au organizat dezbateri electorale în intervalul supus monitorizării.

Spațiul alocat de 12 posturi TV pentru materialele cu caracter electoral direct și indirect, per post, sec.



De cele mai dese ori, subiectele abordate de cele 12 posturi TV au vizat domeniul politic – 3054 materiale sau aproximativ 52% din volumul total de subiecte, și procesul electoral – 1214 materiale (20%). Urmează problemele sociale – 369 materiale (6%), probleme economice și diverse infracțiuni – 247 și, respectiv, 237 materiale (câte 4%). Cifrele denotă că posturile monitorizate au reflectat campania electorală mai mult din perspectiva declarațiilor politice, a acuzațiilor lansate de anumiți actori politici la adresa altora. Subiecte importante, cum ar fi perspectivele concurenților electorali privind rezolvarea problemelor sociale, economice, a corupției au fost abordate mai puțin, iar teme precum educația, minoritățile, mediul înconjurător, drepturile omului, aproape că au lipsit de pe agenda mass-media analizate.

Subiectele cu caracter electoral direct sau indirect abordate de 12 posturi TV

Temele abordate	Frecvența	Durata, sec.
Politic	3054	1259750
Proces electoral	1214	193112
Probleme sociale	369	67491
Economic	247	72996
Crimă	237	37854
Relații externe	130	24848
Corupție	126	36312
Integrarea europeană	89	19240
Sănătate	81	16762
Legea și Constituția	72	13007
Cultură și divertisment	59	8828
Educație	55	8380
Administrația publică locală	50	17060
Minoritățile	34	8349
Sport	31	4088
Presa	25	3707
Poliție/Securitate/Armată	15	7500

Drepturile omului	10	1315
Gender	8	948
Problema transnistreană	5	2815
Mediu	5	2318

La documentarea știrilor, de cele mai multe ori posturile vizate au recurs la cetățeni - 3249 apariții/42070 sec. intervenții directe, fiind vorba, în principal, de materiale privind întâlnirile electorale ale concurenților electorali și opiniile favorabile exprimate de cetățeni în sprijinul acestora. Urmează reprezentanți ai Comisiei Electorale Centrale (499 ori/9275 sec. intervenții directe), care au fost citați de cele mai multe ori în materiale privind mersul campaniei electorale și pregătirile către scrutin, activitatea curentă a CEC. Reprezentanți societății civile au avut 497 apariții/13990 sec. în materiale privind rezultatele sondajelor electorale, monitorizarea campaniei electorale. Membrii Guvernului au fost citați și/sau menționați de 453 ori, timp de 9130 sec., mai mult în materiale cu caracter electoral indirect privind activitățile de succes ale guvernării, dar și în materiale cu tangență electorală directă, cum ar fi întâlnirile membrilor Guvernului prin diferite localități ale republicii. Experții au fost prezenți în știri de 442 ori, cu intervenții directe de 20483 sec., urmați de diplomați, oficiali și observatori străini (424 ori/8801 sec.) și reprezentanți ai Administrației publice locale (405 ori/ 6745 sec.). Au mai fost menționați sau citați judecători/avocați (285 ori), deputați (259 ori), oameni de afaceri (224 ori), mass-media, reprezentanți ai Poliției, Bisericii, CCA, Președinției etc..

Dintre concurenții electorali, cele mai multe apariții și mențiuni – câte aproximativ 25% din numărul total - le-au revenit candidatei Partidului Acțiune și Solidaritate (PAS), Partidului Platforma Demnitate și Adevăr (PPDA), Partidul Liberal Democrat (PLDM), Maia Sandu, și candidatului Partidului Socialiștilor, Igor Dodon. Lui Igor Dodon i-a revenit cel mai mult spațiu pentru apariții pe ecran și intervențiile directe. Urmează Marian Lupu, candidatul PDM, cu 17%, și Andrei Năstase, PPDA, cu 13%. Dintre partidele politice, pe primul loc se situează Partidul Democrat din Moldova – 19% din numărul total de apariții și mențiuni, urmat, la mare distanță, de Partidul Nostru – 9% și Partidul Socialiștilor - 6%.

Frecvența, durata apariției în imagini și durata intervenției directe a concurenților electorali și actorilor politici în știri, 12 posturi TV, sec.

Surse și protagoniști	Frecvența apariției	Durata apariției în imagini	Durata intervenției personale
Maia Sandu	1508	43428	17402
Igor Dodon	1504	47502	24399
Partidul Democrat din Moldova	1107	28071	14890
Marian Lupu	995	33554	13784
Andrei Năstase	762	25624	9276
Partidul Nostru	535	13577	5252
Iurie Leancă	510	10478	4551
Mihai Ghimpu	432	9614	4940
Dumitru Ciubașenco	379	6932	2417
Partidul Socialiștilor din Republica Moldova	378	11946	10073
Partidul „Platforma Demnitate și Adevăr”	376	10227	6638
Valeriu Ghilețchi	229	4023	2084
Inna Popenco	225	4175	1622
Maia Laguta	203	3520	1763

Ana Guțu	187	3041	1271
Silvia Radu	186	3746	1531
Partidul Comuniștilor din Republica Moldova	161	4278	3714
Mișcarea social-politică „Ravnopravie”	112	2971	1401
Partidul Acțiune și Solidaritate	99	2931	2419
Partidul Liberal Democrat din Moldova	98	1078	591
Partidul Liberal	66	1713	1259
Partidul Popular European din Moldova	18	440	349
Partidul Popular Socialist	13	761	667
Mișcarea Populară Antimafie	11	525	418
Partidul „Renaștere”	10	373	213
Partidul „Casa Noastră – Moldova”	8	92	0
Partidul Liberal Reformat	6	116	116
Partidul Ruso-Slavean din Moldova	4	190	168
Partidul Popular Creștin Democrat	4	96	51
Partidul Politic „Dreapta”	3	42	42
Partidul Național Liberal	2	15	14

În emisiuni au predominat experții și reprezentanții mass-media, care au avut câte 267 și 202 apariții și/sau mențiuni, respectiv. Urmează cetățenii, cu 134 apariții, reprezentanții PDM – 129 apariții, ai societății civile – 83 apariții, membrii Guvernului - 51 apariții și membrii PSRM – 49 apariții. Concurenții electorali, de cele mai dese ori, au participat la dezbateri și au fost menționați în emisiuni.

Frecvența apariției sau mențiunii, durata apariției în imagini și durata intervenției directe a concurenților electorali în emisiuni și dezbateri, 12 posturi TV, sec.

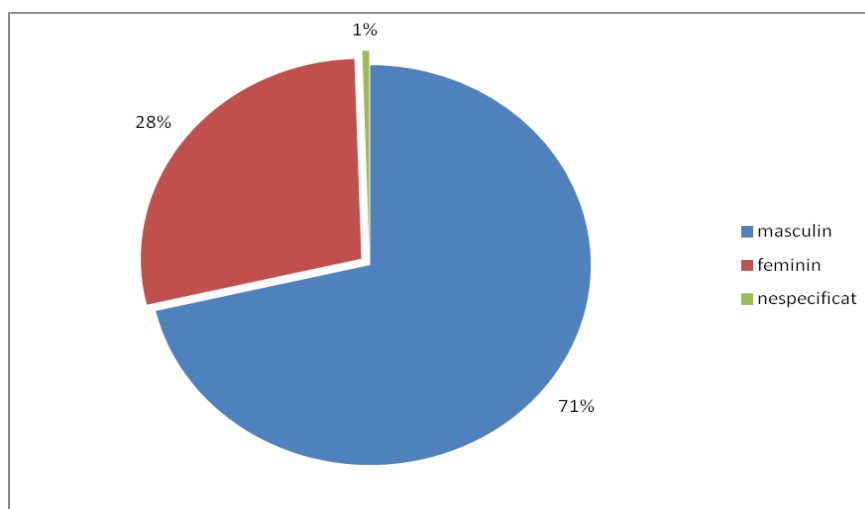
Surse și protagoniști	Frecvența apariției	Durata apariției în imagini	Durata intervenției personale
Maia Sandu	122	36771	24185
Igor Dodon	121	44815	30125
Marian Lupu	77	7867	2575
Andrei Năstase	72	14203	9157
Iurie Leancă	52	15796	13017
Mihai Ghimpu	45	14002	10427
Dumitru Ciubașenco	37	10285	7346
Valeriu Ghilețchi	30	18005	13974
Ana Guțu	22	14748	12093
Maia Laguta	21	12394	9839
Silvia Radu	16	9516	6569
Inna Popenco	8	154	0

În perioada 15 septembrie – 11 noiembrie 2016, cota surselor de sex feminin din materialele puse pe post de cei 12 radiodifuzori monitorizați a constituit 28%. De notat, că acest indicator a fluctuat în funcție de numărul de apariții în știri a concurenților electorali¹, a cetățenilor și a

¹ În cursa electorală au participat 5 concurenți: Ana Guțu, Inna Popenco, Maia Laguta, Maia Sandu, Silvia Radu.

reprezentantelor Comisiei Electorale Centrale, fără ca mass-media să facă eforturi suplimentare să citeze și surse de sex feminin din alte categorii de surse.

Rata protagoniștilor și surselor citate din perspectiva gender, %



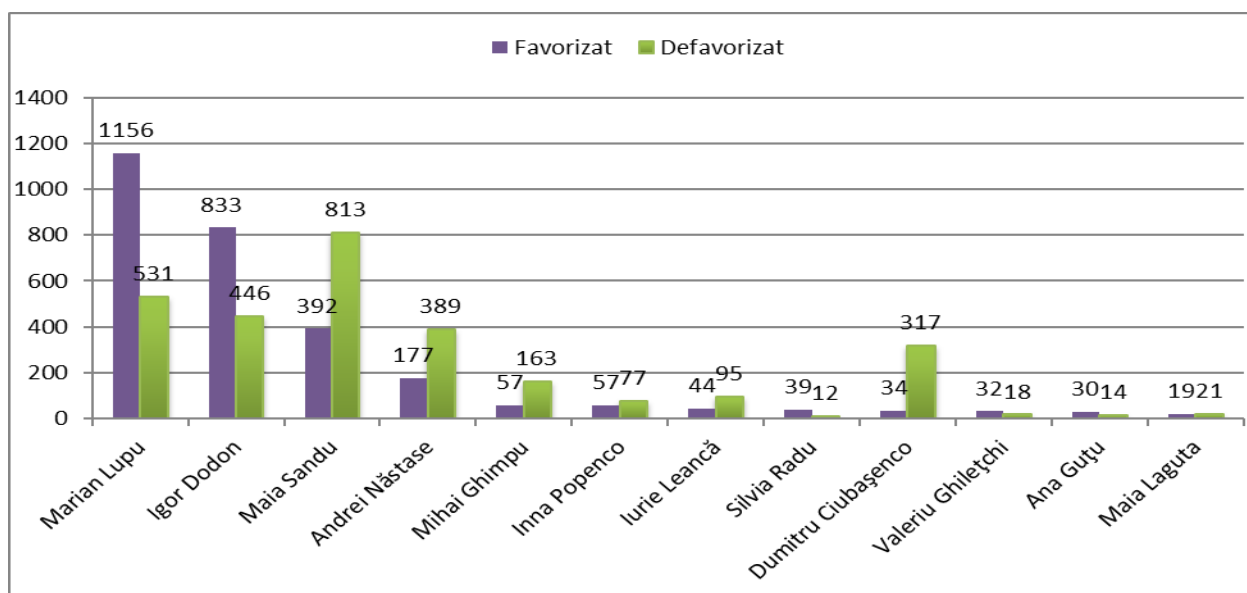
Un echilibru perfect de gen a fost înregistrat la categoria cetățeni, cota femeilor constituind 51% (1733 surse femei versus 1648 surse bărbați), și CEC² – 60,8% (305 femei versus 196 bărbați). Indicatorul a fost relativ înalt și în categoria societate civilă - 31% (181 femei versus 390 bărbați).

Cea mai redusă cotă a femeilor a fost atestată în rândul membrilor Guvernului (6%), Parlamentului (8%), al experților (8%). Dezechilibrul a fost evident și în cazul partidelor politice, rata femeilor menționate sau citate variind după cum urmează: PPEM - 0%, Mișcarea social-politică Renaștere - 2,5%, Partidul Nostru - 3%, PLDM - 4%, PAS - 5%, PPDA - 6% PL - 9%, PSRM - 10%, PCRM – 15%, PDM - 16%.

Candidatul PDM, Marian Lupu, și al PSRM, Igor Dodon, au fost cei mai favorizați din punctul de vedere al contextului aparițiilor, fiind puși în lumină pozitivă în 1156 și, respectiv, 833 de materiale. Urmează, la mare distanță, candidata PAS, PPDA și PLDM, Maia Sandu, cu 392 de materiale favorizante. Maia Sandu este și candidata cea mai defavorizată de context - 813 materiale. De remarcat, că numărul de materiale defavorizante pentru candidata PAS, PPDA și PLDM a crescut semnificativ în turul doi de scrutin.

² Președinta CEC - Alina Rusu

Apariția concurenților electorali în context favorizant sau defavorizant, frecvența. 12 posturi TV totalul pentru 12 tv



Șapte din cele 12 televiziuni monitorizate au favorizat și/sau au defavorizat masiv anumiți concurenți electorali prin intermediul știrilor și emisiunilor cu caracter electoral direct și indirect. În cazul celorlalte cinci televiziuni nu a fost atestată o tendință clară de favorizare și/sau de defavorizare a vreunui concurent electoral.

Radiodifuzorul public **Moldova 1**, în linii mari, a reflectat adecvat campania electorală. Postul a asigurat un anumit echilibru atât la capitolul frecvența și durata apariției concurenților și partidelor politice, cât și la capitolul contextului aparițiilor, concurenții fiind prezentați în context neutru, negativ sau pozitiv. Moldova 1 a avut cel mai mare indicator la capitolul echilibru de gen – 34%. Rămân totuși probleme pe segmentele diversitatea subiectelor, diversitatea surselor și protagoniștilor. De notat, că în prima perioadă a campaniei, postul a difuzat un număr relativ mare de subiecte cu caracter electoral indirect, care l-au favorizat pe candidatul guvernării, Marian Lupu. Cota acestor materiale s-a redus după publicarea primelor rapoarte de monitorizare ale societății civile.

Posturile private cu acoperire națională **Prime TV**, **Publika TV**, **Canal 2** și **Canal 3** au reflectat dezechilibrat campania electorală pe segmentele frecvența și contextul apariției partidelor politice și concurenților electorali; durata aparițiilor pe ecran și a intervențiilor directe, paritatea gender și relativ echilibrat la capitolul diversitatea subiectelor și diversitatea surselor. Posturile care fac parte din același holding – General Media Group - l-au promovat masiv pe candidatul PDM, Marian Lupu, în primul tur de scrutin, iar în turul doi au defavorizat-o clar pe candidata PAS, PPDA și PLDM, Maia Sandu.

Jurnal TV a reflectat dezechilibrat campania electorală pe segmentele frecvența și contextul apariției în știri și emisiuni a politicienilor și concurenților electorali; durata aparițiilor pe ecran și a intervențiilor directe; diversitatea subiectelor și paritatea gender și, relativ echilibrat, la capitolul echilibrul categoriilor de protagoniști în știri electorale. Jurnal TV i-a defavorizat în mod clar pe concurenții electorali Marian Lupu și Igor Dodon și i-a favorizat exclusiv pe Andrei Năstase și Maia Sandu.

NTV Moldova și **Accent TV** au reflectat dezechilibrat campania electorală pe segmentele: frecvența și contextul apariției în știri a concurenților electorali și partidelor; durata intervențiilor directe; diversitatea subiectelor; echilibrul categoriilor de protagoniști în știri electorale și paritatea gender. NTV Moldova și Accent TV l-au favorizat masiv pe candidatul PSRM, Igor Dodon, atât prin spațiul acordat pentru intervenții directe, cât și prin contextul pozitiv al materialelor cu caracter electoral direct sau indirect și au defavorizat-o pe candidata PAS, PPDA și PLDM, Maia Sandu.

Realitatea TV și **Pro TV Chișinău** au reflectat echilibrat și adecvat campania electorală. Totuși, rămân anumite probleme ce țin de diversitatea subiectelor, echilibrul categoriilor de protagoniști și paritatea gender.

TV 7, în linii mari, a reflectat adecvat alegerile parlamentare pe segmentele: numărul de știri electorale; diversitatea subiectelor; numărul de surse și protagoniști în medie per știre. În același timp, TV 7 a reflectat dezechilibrat campania electorală pe segmentele frecvența și contextul apariției în știri a protagoniștilor; frecvența intervențiilor directe a concurenților electorali și durata acestora în știri; echilibrul de gen. În turul doi de scrutin, TV 7a favorizat-o ușor pe concurența electorală Maia Sandu.

N4 nu a reflectat adecvat alegerile, dacă ne referim la numărul de știri electorale, la numărul de surse și protagoniști în medie per știre, paritatea gender. În același timp, N4 a reflectat relativ echilibrat campania electorală pe segmentele: echilibrul categoriilor de protagoniști în știri electorale. N4 nu a favorizat în mod clar vreun concurent electoral.

Moldova 1

În perioada 15 septembrie – 11 noiembrie 2016, radiodifuzorul public Moldova 1 a pus pe post 472 de materiale cu caracter electoral, între care 453 știri, 10 dezbateri electorale, 7 emisiuni și 2 Vox Populi. Durata totală a materialelor a fost de 88175 sec. (24,5 ore). Marea majoritate a știrilor au abordat teme ce țin de procesul electoral (53%) și domeniul politic (37%), referindu-se la activitatea CEC, la monitorizarea campaniei de către organizațiile societății civile, la activități de campanie ale concurenților electorali, rezultatele sondajelor de opinie etc..

La documentarea celor 453 de știri au fost utilizate 975 surse, dintre care cele mai multe au fost din categoria membri ai CEC (78 apariții/1550 sec.), ai societății civile (66 ori/1311 sec.), diplomați, oficiali și observatori străini (47 ori/440 sec.), cetățeni (46 ori/478 sec.), reprezentanți ai Parlamentului și Guvernului (37 și 36 ori, timp de 617 și, respectiv, 896 sec.). S-a mai făcut referire la membri ai APL, reprezentanți ai Poliției, Bisericii, Președinției, oameni de afaceri etc..

Dintre concurenții electorali, de cele mai dese ori a fost vizată și citată Maia Sandu – 106 ori sau 10,8% din numărul total de surse, care a avut și cea mai mare durată a intervențiilor directe. Frecvența apariției lui Igor Dodon a fost puțin mai redusă – 89 ori (9,1%). Membrii partidelor au apărut în știri mai rar decât concurenții electorali.

Frecvența, durata apariției în imagini și durata intervenției directe a concurenților electorali și partidelor politice în știri, sec.

Surse și protagoniști	Frecvența apariției	Durata apariției în imagini	Durata intervenției personale
Maia Sandu	106	3174	996
Igor Dodon	89	2497	853
Marian Lupu	48	1178	242

Iurie Leancă	45	1095	284
Andrei Năstase	40	963	112
Mihai Ghimpu	36	799	315
Dumitru Ciubașenco	30	731	239
Valeriu Ghilețchi	24	398	152
Ana Guțu	21	446	172
Silvia Radu	21	345	151
Maia Laguta	18	308	106
Inna Popenco	17	526	147
Partidul Socialiștilor din Republica Moldova	15	270	205
Partidul Comuniștilor din Republica Moldova	12	208	186
Partidul „Platforma Demnitate și Adevăr”	12	271	175
Partidul Democrat din Moldova	9	266	148
Partidul Acțiune și Solidaritate	5	103	77
Mișcarea social-politică „Ravnopravie”	4	100	51
Partidul Nostru	4	132	0
Partidul Liberal	2	24	0
Partidul Liberal Democrat din Moldova	2	34	34
Partidul Liberal Reformator	2	24	24
Partidul Politic „Dreapta”	2	18	18

La cele 7 emisiuni relevante, care au avut, de cele mai multe ori, caracter electoral indirect, au participat reprezentanți ai societății civile, membri ai Guvernului, ai Parlamentului, experți, membri ai CEC. Concurenții electorali nu au participat în emisiuni.

Moldova 1 a organizat în perioada monitorizată 10 dezbateri electorale, la care au fost invitați toți concurenții electorali. Comportamentul moderatorilor a fost echilibrat, fără a favoriza sau defavoriza pe vreunul din participanții la dezbateri.

Frecvența, durata apariției în imagini și durata intervenției directe a concurenților electorali în emisiuni și dezbateri, sec.

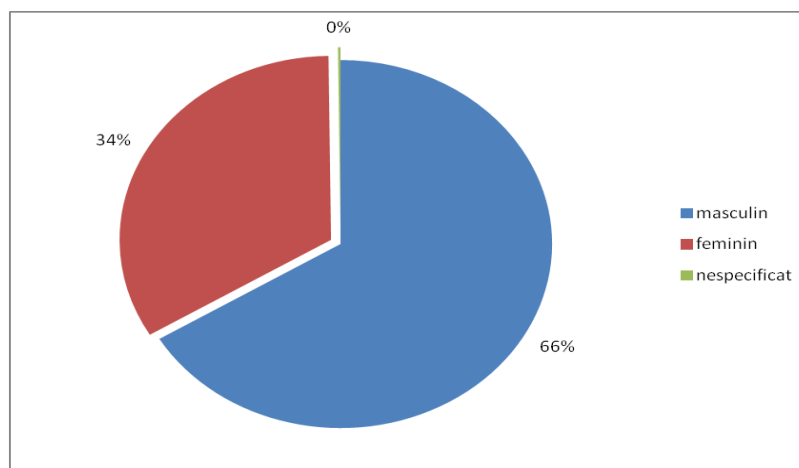
Surse și potagoniști	Frecvența apariției	Durata apariției în imagini	Durata intervenției personale
Maia Sandu	5	4708	4670
Igor Dodon	5	4784	4740
Iurie Leancă	2	1516	1500
Mihai Ghimpu	2	1500	1500
Andrei Năstase	1	749	720
Dumitru Ciubașenco	2	1490	1490
Ana Guțu	2	1470	1470
Valeriu Ghilețchi	2	1500	1500
Silvia Radu	2	1500	1500
Maia Laguta	2	1500	1500
Marian Lupu	1	720	720

În materialele relevante de la Moldova 1 a fost înregistrată cea mai mare rată a surselor și protagoniștilor femei – 34%. Cele mai multe surse de sex feminin au fost din categoriile CEC –

68% și cetățeni – 67%. Cel mai mare dezechilibru de gen a fost înregistrat la categoria membri ai Guvernului – 5%.

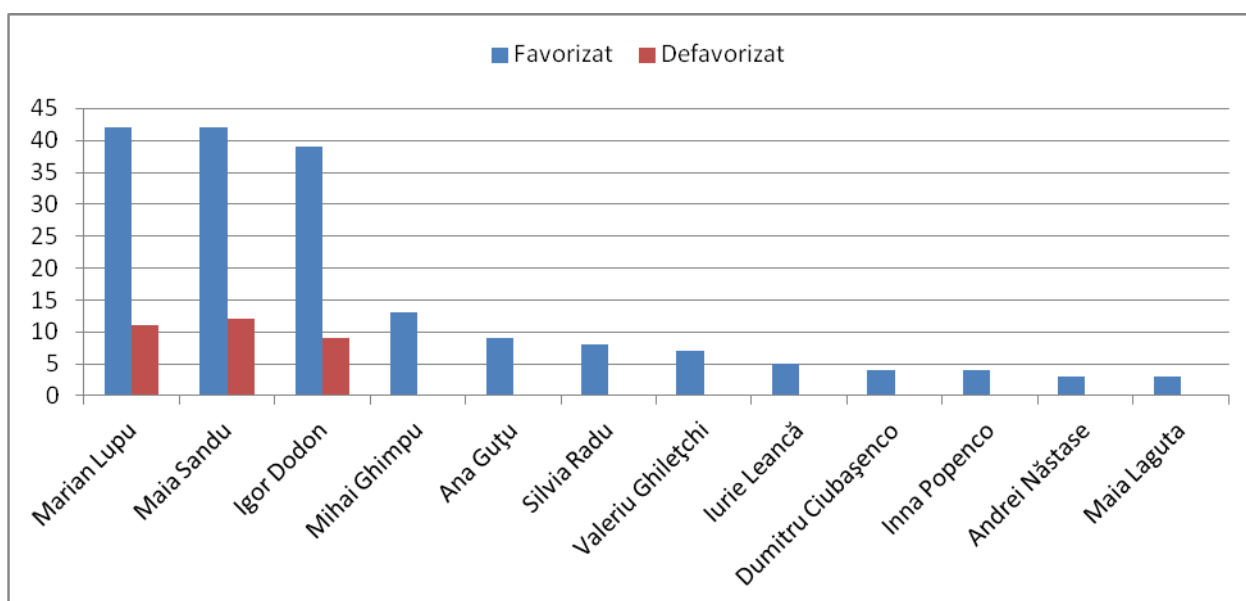
Sursele de sex feminin nu au fost diverse. Indicatorul general relativ înalt se explică prin numărul mare al materialelor cu prezența concurenților electorali – frecvența apariției Maiei Sandu, de exemplu, a constituit 32% din numărul total de surse de sex feminin, celorlalte concurențe revenindu-le aproximativ 26%. Alte 16% din surse au fost reprezentante ale CEC și 9% - din categoria cetățeni.

Rata protagoniștilor și surselor citate din perspectiva gender, %



Contextul aparițiilor concurenților electorali în știrile, emisiunile și dezbaterile de la Moldova 1 a fost mai mult favorizant pentru majoritatea candidaților. Maia Sandu, Marian Lupu și Igor Dodon au fost favorizați sau defavorizați de context într-un număr relativ egal de materiale. În cazul lui Marian Lupu, numărul mare de materiale favorizante se explică prin prezența materialelor cu caracter electoral indirect (favorizarea prin transfer de imagine pozitivă). Ceilalți candidați au apărut doar în context pozitiv, în special, în dezbaterile electorale la care au participat concurenții sau reprezentanții acestora.

Apariția concurenților electorali în context favorizant sau defavorizant, frecvență.



Prime TV

Prime TV, post privat cu acoperire națională, aflat în proprietatea lui Vlad Plahotniuc, prim-vicepreședintele Partidului Democrat din Moldova, a difuzat în total 566 de materiale, inclusiv 539 de știri, 24 emisiuni și 3 Vox Populi, cu volumul total de 80551 sec. sau aproximativ 22,4 ore. Temele abordate s-au axat mai mult pe domeniul politic – 251 materiale sau 44%, procesul electoral – 72 materiale (12%) și probleme sociale - 58 materiale (10%). Până la data de 26 octombrie, când candidatul PDM și-a anunțat retragerea din campania electorală, Prime TV a inserat multe știri de campanie, dar și știri cu caracter electoral indirect, care l-au favorizat pe Marian Lupu. Printre acestea, de cele mai multe ori a fost vorba de subiecte privind activitatea de succes a Guvernului, întâlnirile membrilor Guvernului prin diferite localități ale republicii, materiale privind acțiunile sociale întreprinse de Fundația Edelweis a lui Vlad Plahotniuc, campaniile și proiectele desfășurate de PDM prin diferite localități ale republicii. Postul a informat mai puțin despre procesul electoral și programele electorale ale altor candidați în alegeri. După 26 octombrie și, în special, în turul 2 de scrutin la Prime TV s-a redus substanțial numărul de materiale relevante prezentei monitorizării.

Cele 1839 de surse citate în știrile relevante de la Prime TV au inclus de cele mai multe ori cetățeni – 429 ori sau 23% din totalul surselor și protagoniștilor. Au mai fost citați reprezentanți ai Guvernului (89 ori), diplomați, oficiali și observatori străini (64 ori), reprezentanți ai APL (54 ori), ai CEC (45 ori), ai societății civile (38 ori), oameni de afaceri (29 ori), experți (28), judecători/avocați (26 ori), mass-media (24), deputați (20 ori) etc..

Dintre concurenții electorali și partidele politice, de cele mai dese ori, în știri au fost vizați membrii PDM și Marian Lupu – 136 ori și 121 ori sau 7,4% și 6,8%, respectiv. Aceștia au avut cea mai mare durată a aparițiilor în imagini – 2624 sec. și 2863 sec., respectiv. Urmează membrii Partidului Nostru, menționați de 95 de ori și citați timp de 360 secunde, Maia Sandu – cu 89 apariții/340 sec. citate directe și Igor Dodon – 84 apariții/816 sec. intervenții personale.

Frecvența, durata apariției în imagini și durata intervenției directe a concurenților electorali și actorilor politici în știri, sec.

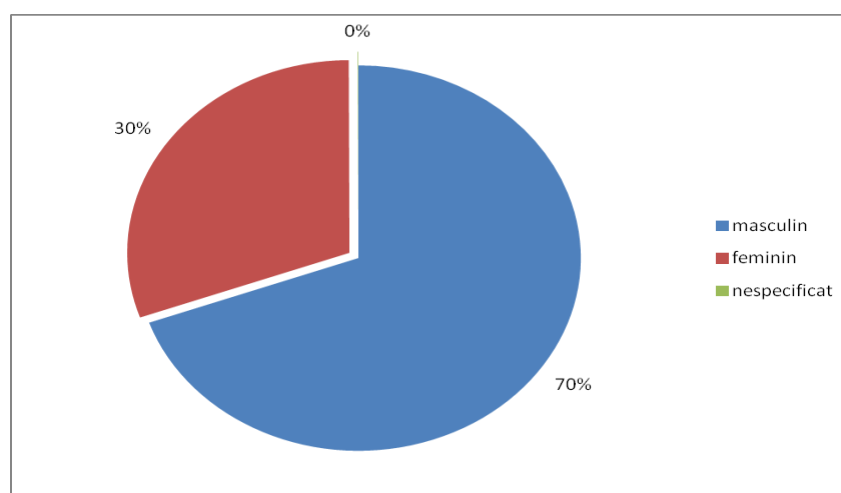
Surse și protagoniști	Frecvența apariției	Durata apariției în imagini	Durata intervenției personale
Partidul Democrat din Moldova	136	3796	2624
Marian Lupu	121	5393	2863
Partidul Nostru	95	1706	360
Maia Sandu	89	1705	340
Igor Dodon	84	2003	816
Andrei Năstase	57	1552	198
Iurie Leancă	32	780	413
Partidul „Platforma Demnitate și Adevăr”	27	654	106
Partidul Socialiștilor din Republica Moldova	26	613	365
Dumitru Ciubașenco	24	402	18
Valeriu Ghilețchi	12	196	95
Maia Laguta	12	280	160
Mișcarea social-politică „Ravnopravie”	11	319	112
Partidul Comuniștilor din Republica Moldova	10	246	188
Silvia Radu	8	154	71
Partidul Acțiune și Solidaritate	7	188	170
Ana Guțu	6	68	0

Partidul Liberal	5	87	82
Mișcarea Populară Antimafie	4	65	42

Emisiunile relevante i-au avut ca invitați pe experți, reprezentanți ai societății civile, ai mass-media, membri ai Guvernului, concurentul electoral Iurie Leancă. De regulă, la emisiuni au participat invitați care exprimau același punct de vedere, fără a fi asigurată diversitatea opiniilor. Prime TV nu a organizat dezbateri electorale în intervalul monitorizat în cadrul proiectului. Dezbaterile din primul tur de scrutin au fost difuzate în orele dimineții (6.00), iar în turul doi de scrutin postul nu a organizat dezbateri, încălcând astfel prevederile legale potrivit cărora radiodifuzorii naționali sunt obligați să pună pe post dezbateri cu concurenții electorali³.

Rata surselor de sex feminin a constituit per ansamblu 28%. Cel mai mare echilibru s-a constatat în rândul membrilor CEC – 78%, categoria cetățeni – 53% și societatea civilă - 50%. Indicatorul se explică prin numărul mare de materiale (știri și emisiuni), care au vizat sau au citat cetățenele – 42%, concurențele electorale, inclusiv Maia Sandu, care au constituit 25% din numărul total de surse de sex feminin, reprezentantele CEC – 7%, membrele PDM – 6%.

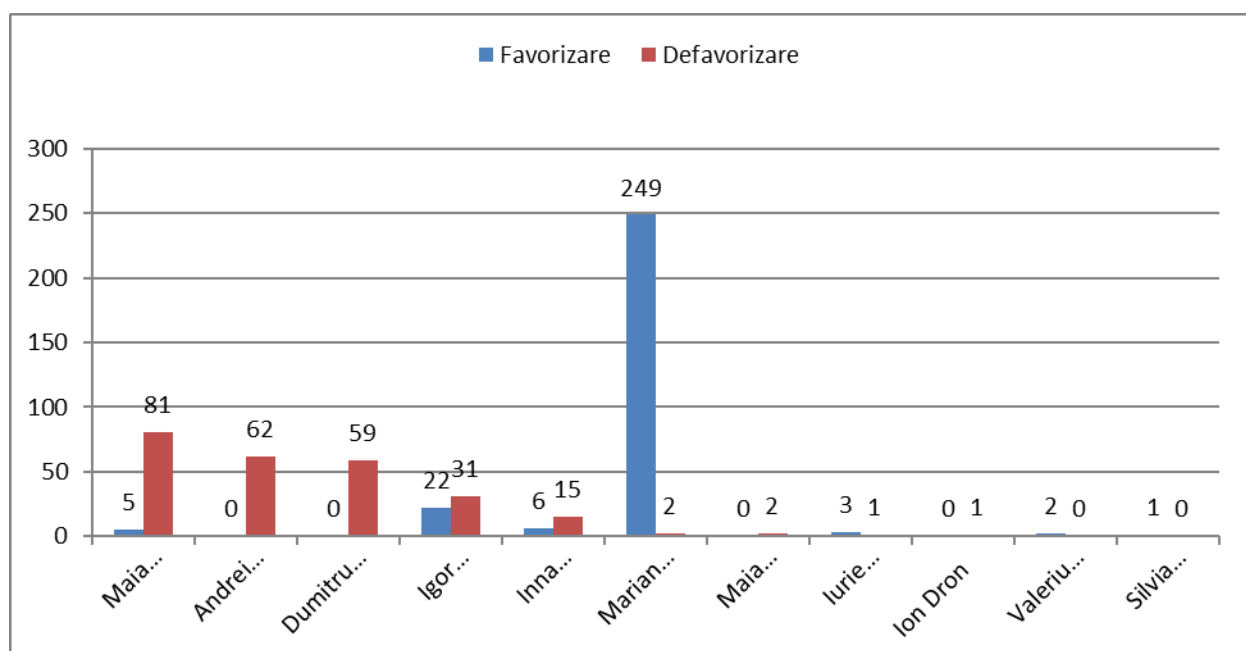
Rata protagoniștilor și surselor citate din perspectiva gender, %



În primul tur de scrutin politica editorială a Prime TV a fost orientată spre promovarea masivă a candidatului PDM în alegeri, Marian Lupu, care a fost favorizat de 249 de materiale (44%). Maia Sandu a fost defavorizată în 14% din numărul total de materiale, Igor Dodon – în 5%, fiind, totodată, și favorizat în 4% din materiale. De notat, că defavorizarea candidatei PAS, PPDA și PLDM s-a produs mai mult în turul doi de scrutin, când procentajul materialelor negative a ajuns la 72% din numărul total de materiale analizate. În contrast, Igor Dodon a fost favorizat în 19% din materiale. În cazul candidatei PAS este vorba de defavorizare țargetată, postul selectând și repetând materialele cu conotație negativă, astfel, încât să amplifice efectul negativ. Exemple de titluri defavorizante publicate în ultima săptămână de campanie electorală: *Sandu acuzată de PSRM de minciună*, din 7 noiembrie; *PSRM o acuză pe Sandu că cheltuiește mai mult decât declară*, 8 noiembrie; *Voronin îl susține pe Dodon și o critică pe Maia Sandu* (știre repetată și în buletinul din 9 noiembrie); *Dodon solicită verificarea conturilor PAS*; *Sandu și Năstase huiduiți la Bălți*; *Maia Sandu refuză să răspundă la întrebări incomode*; *Prinși cu minciuna*, din 10 noiembrie; *Dodon vine cu noi acuzații la adresa lui Sandu și Cafea pentru un vot*, din 11 noiembrie).

³ Art.64¹ al.(3) al Codului electoral

Apariția concurenților electorali în context favorizant sau defavorizant, frecvența



Canal 2

În perioada de raport, la postul privat de televiziune cu acoperire națională Canal 2, aflat în proprietatea lui Vlad Plahotniuc, prim-vicepreședintele Partidului Democrat din Moldova, au fost difuzate 244 știri cu volumul de 33891 sec. sau 9,4 ore, 16 emisiuni cu volumul de 26911 sec (7,5 ore) și 4 Vox Populi, 588 sec. Între temele abordate au predominat problemele politice (100 sau 38% din numărul total de subiecte), procesul electoral (33 ori sau 12,5%), infracțiuni (18 sau 7%). Postul a avut o politică editorială similară canalului Prime TV, care a constatat în difuzarea materialelor de promovare a candidatului PDM, în primul tur de scrutin, și a subiectelor defavorizante pentru candidata PAS, PPDA și PLDM, în turul doi de scrutin. Canal 2 a reflectat activitățile de campanie ale candidatului PDM, Marian Lupu, activitățile Fundației Edelweis a lui Vlad Plahotniuc, campaniile și proiectele desfășurate de PDM prin diferite localități ale republicii, dar și acuzațiile reciproce ale concurenților. Postul a informat mai puțin despre procesul electoral și programele electorale ale altor concurenți electorali. După 26 octombrie și, în special, în turul 2 de scrutin, la Canal 2 s-a redus substanțial numărul de materiale relevante prezentei monitorizării.

La documentarea știrilor, Canal 2 a recurs de cele mai multe ori la cetățeni (217 apariții, timp de 2115 sec sau 25% din numărul total de surse), reprezentanți ai Guvernului (34 ori, 747 sec. sau 4%), ai CEC (10 apariții, 186 sec.). Dintre partidele politice, pe primul loc în sensul frecvenței aparițiilor este PDM, ai cărui membri au fost citați și menționați de 79 ori timp de 1616 sec. (9% din numărul total de materiale), urmați de PN – 51 apariții și mențiuni (6%), cu durata apariției pe ecran de 836 sec. și intervenții directe de 48 sec.

Candidatul PDM, Marian Lupu, a fost vizat și/sau citat de cele mai multe ori – 55 (6%), durata intervențiilor personale fiind, de asemenea, cea mai mare – 1310 sec.. Maia Sandu a fost menționată sau citată de 53 de ori (6%), durata intervențiilor directe fiind de aproape 4 ori mai mică decât durata apariției în imagini, fiind vorba mai mult de mențiuni în context negativ. Igor Dodon a fost vizat de 44 ori (5%), durata intervenției personale fiind de 318 sec.

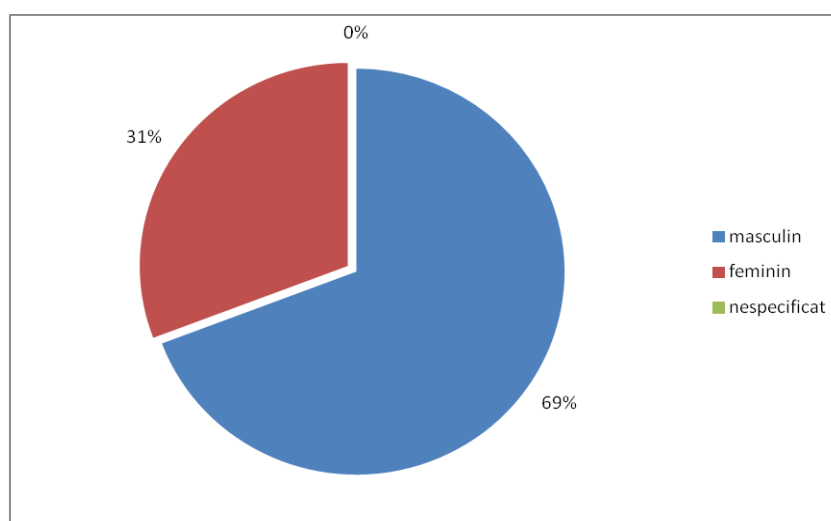
Frecvența, durata apariției în imagini și durata intervenției directe a concurenților electorali și actorilor politici în știri, sec.

Surse și protagoniști	Frecvența apariției	Durata apariției în imagini	Durata intervenției personale
Partidul Democrat din Moldova	79	2247	1616
Marian Lupu	55	2457	1310
Maia Sandu	53	1005	270
Partidul Nostru	51	836	48
Igor Dodon	44	865	318
Andrei Năstase	36	974	132
Iurie Leancă	18	389	169
Partidul „Platforma Demnitate și Adevăr”	17	304	81
Dumitru Ciubașenco	14	192	18
Mihai Ghimpu	13	158	87
Partidul Socialiștilor din Republica Moldova	12	369	246
Partidul Comuniștilor din Republica Moldova	8	172	76
Inna Popenco	8	108	34
Maia Laguta	7	108	89
Partidul Liberal Democrat din Moldova	5	49	21
Valeriu Ghilețchi	5	77	48
Mișcarea social-politică „Ravnopravie”	4	61	38
Partidul Acțiune și Solidaritate	3	71	34
Silvia Radu	3	52	35
Partidul Liberal	1	12	7
Ana Guțu	1	5	0

Cele 16 emisiuni relevante i-au avut ca protagoniști pe experți, oameni de afaceri, reprezentanți ai APL; ai societății civile, oficiali din Guvern. Majoritatea au avut caracter electoral indirect, subiectele electorale fiind abordate tangențial. De cele mai multe ori, invitații au exprimat aceleași păreri, lipsind pluralismul opiniilor.

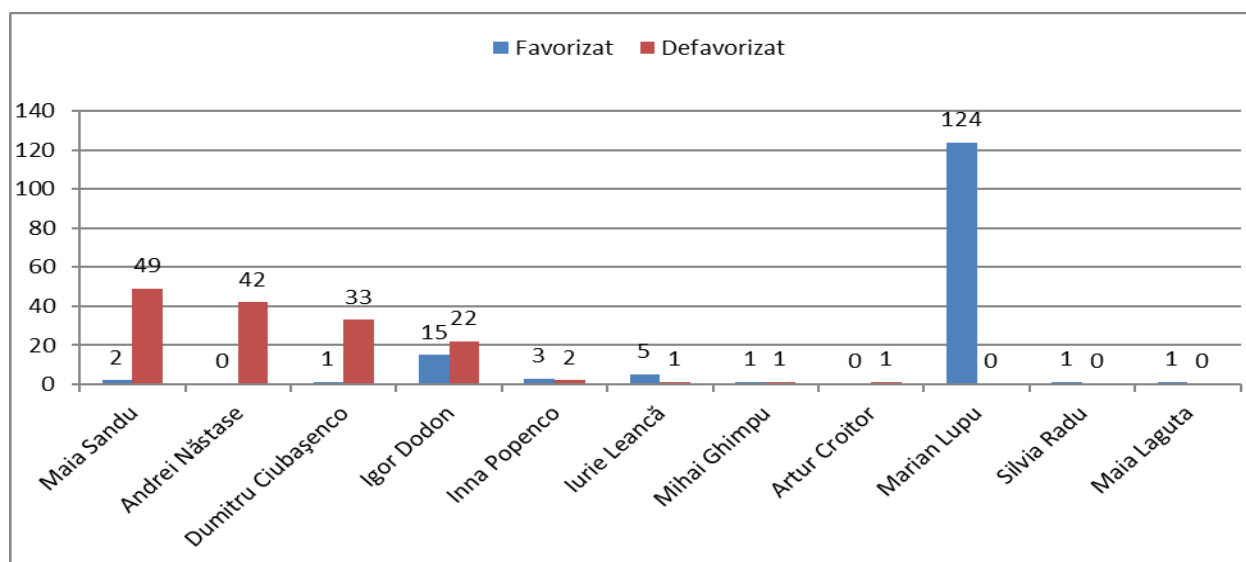
În perioada 15 septembrie – 11 noiembrie 2016, rata surselor de sex feminin de la Canal 2 a constituit 31%. Paritatea gender a fost asigurată în cazul surselor din categoria cetățeni – 56% (131 femei versus 99 bărbați), surselor și protagoniștilor din cadrul PDM – 34,5%. Sursele din categoriile Parlament, Guvern, diplomați, oficiali și observatori străini au fost preponderent de sex masculin, femeile constituind 0%, 15% și 18%, respectiv. Sursele de sex feminin nu au fost diverse, în mare parte provenind din 3 categorii – cetățeni, PDM și concurențele electorale, care au însumat 78,4% din numărul total de surse și protagoniste femei.

Rata protagoniștilor și surselor citate din perspectiva gender, %



Candidatul PDM, Marian Lupu, a apărut în cele mai multe materiale relevante în context pozitiv – 124 sau 47% din numărul total de materiale. Igor Dodon a fost favorizat de 6% din numărul total de materiale relevante, iar în 8% a fost defavorizat. 19% din numărul total de materiale de la Canal 2 au defavorizat-o pe candidata PAS, PPDA și PLDM, Maia Sandu, iar 16% pe liderul PPDA, Andrei Năstase. Defavorizarea Maiei Sandu a fost mai evidentă în turul doi de scrutin. În ultima săptămână de campanie electorală, de exemplu, candidata PAS a fost defavorizată de 62% din numărul total de materiale de la Canal 2. În contrast, Igor Dodon a fost favorizat în ultima săptămână de campanie electorală în 25% din materialele analizate.

Apariția concurenților electorali în context favorizant sau defavorizant, frecvența



Canal 3

Postul privat de televiziune cu acoperire națională Canal 3, aflat în proprietatea lui Vlad Plahotniuc, prim-vicepreședintele Partidului Democrat din Moldova, a difuzat în perioada de raport 621 materiale (69369 sec sau 19,2 ore) dintre care 617 știri, cu volumul total de 68702 sec. (19 ore), 2 emisiuni, cu volumul de 467 sec. și 2 Vox Populi – 200 sec. După retragerea candidatului PDM

din cursa electorală și, în special, în turul 2 de scrutin la Canal 3 s-a redus substanțial numărul de materiale relevante prezentei monitorizării.

Tematica subiectelor abordate a vizat preponderent domeniul politic (244 sau 39%), procesul electoral (123 materiale, 20%) și problemele sociale (63 materiale sau 10%). Postul a repetat politica editorială a Prime TV și Canal 2, difuzând un număr mare de materiale care l-au pus în lumină pozitivă pe candidatul PDM, Marian Lupu, iar după retragerea acestuia din cursa electorală Canal 2 a difuzat mai multe materiale negative despre candidata PAS, PPDA și PLDM, Maia Sandu. Postul a reflectat activitățile de campanie ale candidatului PDM, Marian Lupu, activitățile Fundației Edelweis a lui Vlad Plahotniuc, campaniile și proiectele desfășurate de PDM prin diferite localități ale republicii, dar și acuzațiile reciproce ale concurenților. Postul a informat mai puțin despre procesul electoral și programele electorale ale altor concurenți electorali.

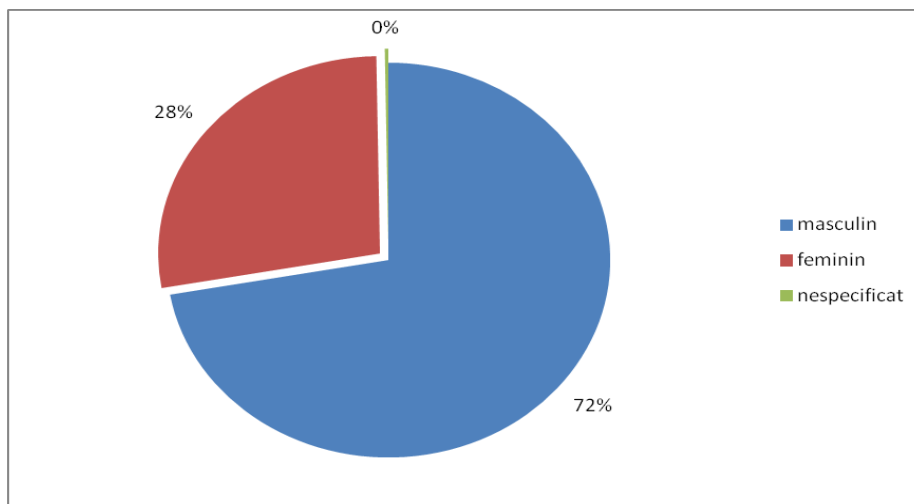
Sursele citate în știrile relevante au fost lipsite de diversitate, cea mai mare cotă revenind surselor din categoria cetățeni - 400 ori sau 21% din total (4325 sec.), urmate la mare distanță de membri ai Guvernului – 34 apariții sau 2% (791 sec.), reprezentanți ai APL – 58 apariții sau 3% (778 sec.), oameni de afaceri – 39 apariții sau 2% (587 sec.). Dintre partidele politice, primul în top după frecvența și durata citatelor este PDM, fiind vorba de 191 apariții sau 10% din numărul total de surse și protagoniști, urmat de PN – 122 apariții sau 6%. Dintre concurenții electorali, pe primul loc este Marian Lupu, cu 25.4%, urmat de Maia Sandu, care a apărut mai mult în imagini (22,7%), durata citatelor directe fiind aproximativ de 7 ori mai mică decât durata aparițiilor pe ecran. Igor Dodon a fost vizat mai rar (18,1%), beneficiind de spațiu mai voluminos pentru intervenții directe.

Frecvența, durata apariției în imagini și durata intervenției directe a concurenților electorali și actorilor politici în știri, sec.

Surse și protagoniști	Frecvența apariției	Durata apariției în imagini	Durata intervenției personale
Partidul Democrat din Moldova	191	5828	2688
Marian Lupu	158	8433	3077
Maia Sandu	141	2864	390
Partidul Nostru	122	2390	173
Igor Dodon	113	2939	854
Andrei Năstase	103	3334	263
Partidul „Platforma Demnitate și Adevăr”	53	1179	109
Dumitru Ciubașenco	53	901	51
Iurie Leancă	46	1273	500
Partidul Socialiștilor din Republica Moldova	35	1130	519
Mihai Ghimpu	27	551	112
Inna Popenco	21	590	213
Valeriu Ghilețchi	21	571	208
Maia Laguta	21	539	199
Silvia Radu	16	616	74
Partidul Liberal Democrat din Moldova	13	111	36
Ana Guțu	13	252	0
Partidul Comuniștilor din Republica Moldova	12	173	60
Partidul Acțiune și Solidaritate	5	162	100
Partidul Liberal	3	141	105
Mișcarea Populară Antimafie	3	57	57
Mișcarea social-politică „Ravnopravie”	2	96	40

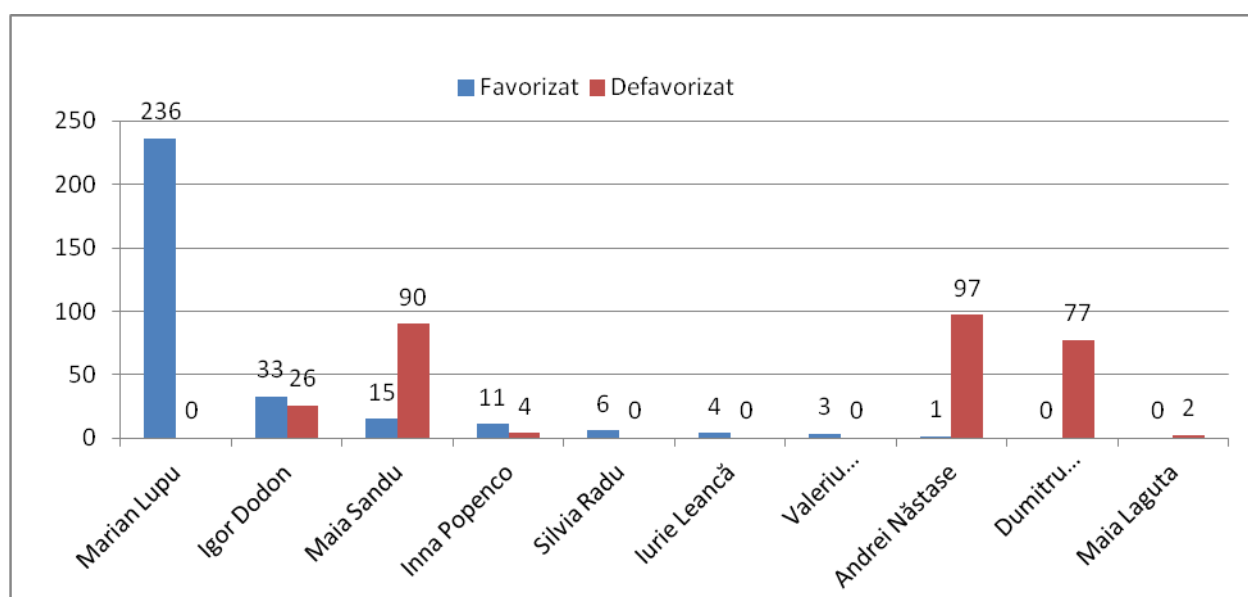
În perioada de monitorizare, rata surselor de sex feminin la care au făcut referire materialele de la Canal 3 a fost de 28%. Cea mai mare pondere a surselor și protagonistelor femei a fost înregistrată în categoria cetățeni – 50%) (201 femei versus 199 bărbați), CEC – 54% (13 femei versus 7 bărbați), societatea civilă – 67% (21 femei versus 10 bărbați). Celelalte categorii de surse au fost predominant de sex masculin. În general, indicatorul respectiv s-a menținut la acest nivel mai mult datorită prezenței mari a concurenților electorale în această cursă – 38%. Aparițiile concurenteii Maia Sandu au constituit 26% din numărul total de surse de sex feminin, iar ale celorlalte concurente - 12%. Cetățenelor le-a revenit 38% din numărul total de surse de sex feminin, iar membrilor PDM – 7%.

Rata protagoniștilor și surselor citate din perspectiva gender, %



Candidatul PDM, Marian Lupu, a fost favorizat în 38% din numărul total de materiale relevante difuzate de Canal 3. Maia Sandu și Andrei Năstase au fost cei mai defavorizați concurenți electorali, cu 15% de materiale defavorizante pentru Maia Sandu și 16% pentru Andrei Năstase. De remarcat, creșterea numărului de materiale defavorizante în turul doi de scrutin. În ultima săptămână de campanie electorală, Maia Sandu a fost pusă în lumină negativă de 61% din materialele relevante de la Canal 3. Igor Dodon a fost și favorizat, și defavorizat într-un număr aproximativ egal de materiale – 5% și 4%, respectiv. De remarcat, creșterea numărului de materiale favorizante pentru Igor Dodon în ultima săptămână de campanie – 26%.

Apariția concurenților electorali în context favorizant sau defavorizant, frecvența



Publika TV

În perioada de referință, la Publika TV, post de televiziune de știri cu acoperire națională, aflat în proprietatea lui Vlad Plahotniuc, prim-vicepreședintele Partidului Democrat din Moldova, au fost difuzate în total 918 materiale (814 știri și 104 emisiuni), cu volumul total de 273395 sec. sau aproximativ 76 ore. Dintre acestea, 96154 sec sau 27 ore au revenit știrilor și 177041 sec sau 49 ore – emisiunilor. Postul TV nu a difuzat dezbateri electorale în intervalul supus monitorizării. După 26 octombrie și, în special, în turul 2 de scrutin la Publika TV s-a redus substanțial numărul de materiale relevante prezentei monitorizării.

Subiectele analizate au vizat diverse teme, cele mai multe fiind din domeniul politic – 425 sau 46%, problemele sociale – 124 materiale sau 14,5%, procesul electoral – 81 materiale sau 8,8%, domeniul economic – 66 materiale sau 7%. Postul a repetat politica editorială a Prime TV, Canal 2, Canal 3, difuzând un număr mare de materiale care l-au pus în lumină pozitivă pe candidatul PDM, Marian Lupu, iar după retragerea acestuia din cursa electorală Publika TV a difuzat mai multe materiale negative despre candidata PAS, PPDA și PLDM Maia Sandu. Pe parcursul campaniei electorale, Publika TV a urmărit îndeaproape activitățile de campanie ale candidatului PDM, Marian Lupu, activitățile Fundației Edelweis a lui Vlad Plahotniuc, campaniile și proiectele desfășurate de PDM prin diferite localități ale republicii, dar și acuzațiile reciproce ale concurenților. Postul a informat mai puțin despre procesul electoral și programele electorale ale altor concurenți electorali.

Cele 810 știri relevante au făcut referire la 2484 de surse, cel mai des fiind citați sau menționați cetățenii – 598 ori/6096 sec., ceea ce constituie 24 la sută din numărul total de surse. Urmează reprezentanții APL și diplomați/observatori străini, cu câte 78 apariții, membrii Guvernului – 74 apariții și reprezentanții societății civile – 72 apariții. Au fost citate și alte surse, cum ar fi deputați, experți, oameni de afaceri, reprezentanți ai Bisericii etc. Dintre partidele politice, primul în top este PDM – 10% din totalul surselor și protagoniștilor. Dintre concurenții electorali, cele mai multe citate și mențiuni le revin lui Marian Lupu – 8%, Maiei Sandu – 6,4%, Andrei Năstase – 5%, Igor Dodon – 4,8%.

Frecvența, durata apariției în imagini și durata intervenției directe a concurenților electorali și actorilor politici în știri, sec.

Surse și protagoniști	Frecvența apariției	Durata apariției în imagini	Durata intervenției personale
Partidul Democrat din Moldova	251	7917	5478
Marian Lupu	203	8676	4371
Maia Sandu	159	3512	825
Andrei Năstase	125	4024	353
Igor Dodon	119	2314	971
Partidul Nostru	103	2006	197
Iurie Leancă	60	1792	671
Partidul „Platforma Demnitate și Adevăr”	51	991	514
Mihai Ghimpu	40	1050	231
Dumitru Ciubașenco	36	958	57
Partidul Socialiștilor din Republica Moldova	35	995	766
Inna Popenco	35	668	200
Maia Laguta	21	463	204
Valeriu Ghilețchi	16	434	217
Partidul Comuniștilor din Republica Moldova	12	246	306
Partidul Liberal Democrat din Moldova	9	111	40
Ana Guțu	9	190	0
Partidul „Casa Noastră – Moldova”	8	92	0
Partidul Acțiune și Solidaritate	8	182	132
Silvia Radu	8	436	100
Partidul Liberal	5	83	156
Mișcarea social-politică „Ravnopravie” ”	4	84	84
Partidul „Renaștere”	4	233	79

La emisiunile relevante, puse pe post în perioada de referință de Publika TV, de cele mai dese ori au participat experți – 55 apariții, jurnaliști – 50, reprezentanți ai societății civile. Dintre partidele politice, cel mai des a fost vorba de PDM. PN a fost menționat de 9 ori, a apărut pe ecran timp de 2827 sec., dar nu a avut intervenție directă. În marea majoritate a cazurilor, invitații în studio au exprimat puncte de vedere similare, ceea ce a afectat pluralismul de opinie în emisiuni.

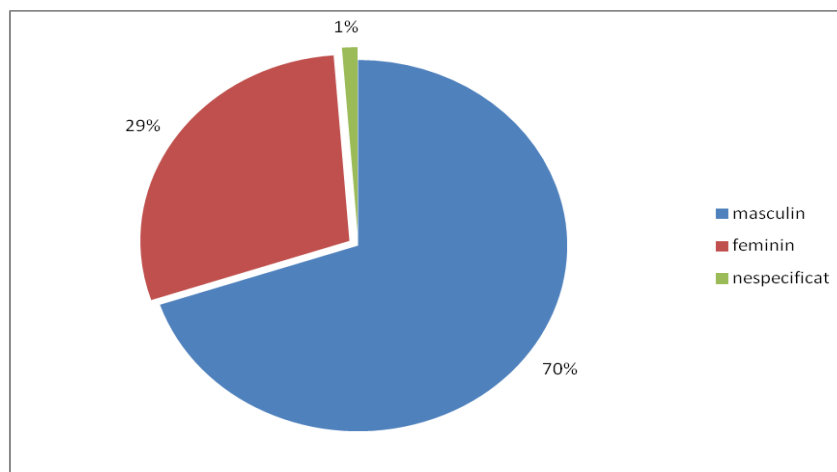
Frecvența, durata apariției în imagini și durata intervenției directe a concurenților electorali în emisiuni și dezbateri, sec.

Surse și protagoniști	Frecvența apariției	Durata apariției în imagini	Durata intervenției personale
Igor Dodon	32	2556	141
Maia Sandu	29	2080	11
Andrei Năstase	23	2088	144
Marian Lupu	18	1597	144
Partidul Democrat din Moldova	17	2582	1778
Iurie Leancă	16	1073	392
Partidul Nostru	9	2827	0
Dumitru Ciubașenco	9	426	0

Mihai Ghimpu	8	492	300
Partidul „Platforma Demnitate și Adevăr”	4	133	15
Inna Popenco	4	126	0
Partidul Socialiștilor din Republica Moldova	3	770	654
Valeriu Ghilețchi	3	102	11
Maia Laguta	3	101	19
Partidul Socialist din Moldova	2	30	0
Partidul Liberal	2	28	68
Ana Guțu	2	90	0
Silvia Radu	2	90	0
Partidul Comuniștilor din Republica Moldova	1	10	0
Partidul Social Democrat	1	780	780
Mișcarea social-politică „Ravnopravie”	1	8	8
Partidul Liberal Democrat din Moldova	1	7	0
Partidul Acțiune și Solidaritate	1	91	59

În perioada de monitorizare, cota surselor sau protagonistelor de sex feminin citate sau menționate în materialele relevante de la Publika TV a constituit 29%. Cea mai mare pondere a femeilor a fost notată pe segmentele: CEC - 80% (20 femei versus 5 bărbați), societatea civilă - 44% (45 femei versus 54 bărbați), cetățeni - 58% (370 femei versus 260 bărbați), din rândul PDM - 24% (64 femei versus 204 bărbați). Sursele de sex feminin au fost lipsite de diversitate, provenind preponderent din categoriile cetățeni - 43,5% din numărul total de surse femei, și concurențele electorale - 31%, dintre care Maiei Sandu i-au revenit 22%.

Rata protagoniștilor și surselor citate din perspectiva gender, %

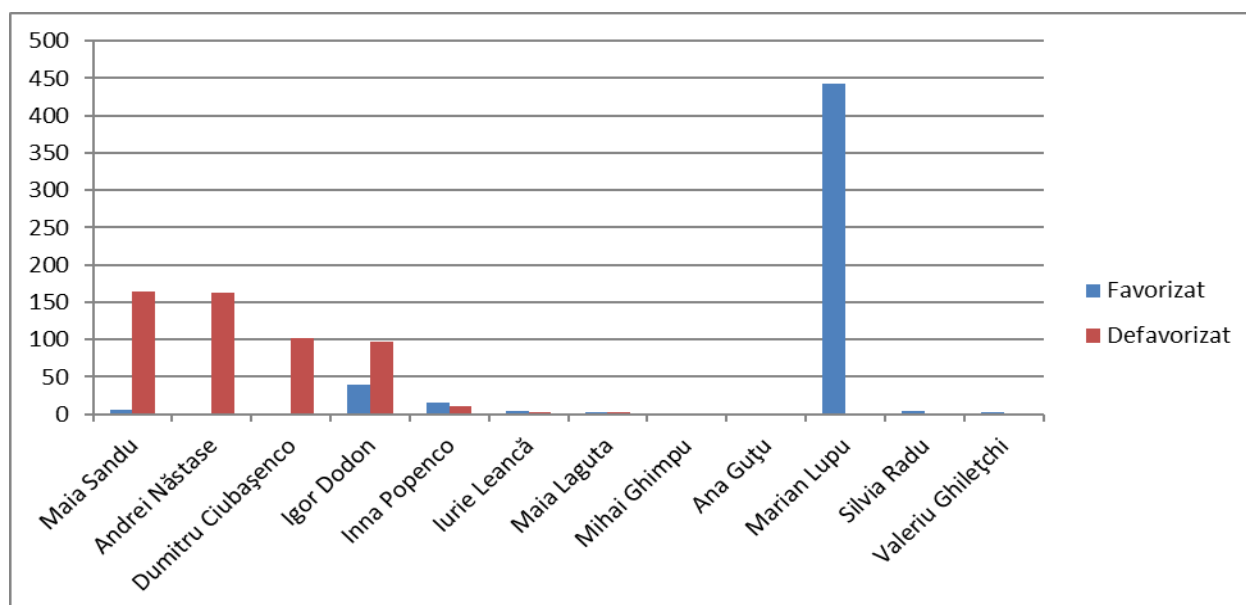


O mare parte din materialele relevante de la Publika TV - 48% - l-au favorizat pe Marian Lupu. 18% au fost defavorizante pentru candidata PAS, PPDA și PLDM, Maia Sandu. Andrei Năstase, la fel, a fost defavorizat de 18% din materiale. Candidatul PN, Dumitru Ciubașenco, a fost defavorizat în 11% din materiale, iar candidatul PSRM, Igor Dodon - în 10% materiale. Dodon a mai fost și favorizat de 4% din materiale. De notat, că numărul de materiale defavorizante la adresa Maiei Sandu a crescut simțitor în ultimele 2 săptămâni de campanie (de exemplu, în ultima săptămână acest indicator a fost de aproximativ 81%). Este vorba de știri, cum ar fi *PSRM: 10 declarații mincinoase ale Maiei Sandu* din 7 noiembrie; *PSRM: stejarul s-a îngălbenit*, din 8 noiembrie; *Maia Sandu și Andrei Năstase au fost huiduiți în orașul Bălți*, din 9 noiembrie; *Dodon cere anchetarea finanțării PAS*; *Inacțiunea și nesolidaritatea Maiei Sandu*; *Cum banii ajung la Maia Sandu*, din 10

noiembrie; Năstase întâlnit cu șuierături; PSRM, nemulțumit de reformele lui Sandu; Liderii "PAS" prinși din nou cu minciuna, din 10 noiembrie; Burgher sau cafea pentru un vot; Dodon o ia la bani mărunți pe Maia Sandu.

Candidatul PSRM, Igor Dodon, în turul doi de scrutin a fost prezentat mai mult în context neutru și pozitiv – în 20% din materiale.

Apariția concurenților electorali în context favorizant sau defavorizant, frecvența



Jurnal TV

În perioada 15 septembrie – 11 noiembrie 2016, postul de televiziune cu acoperire regională Jurnal TV, deținut de Victor Topa, om de afaceri stabilit în Germania, a difuzat 759 de materiale relevante monitorizării, inclusiv 638 de știri, 102 emisiuni, 2 dezbateri, 16 Vox Populi și un interviu, cu volumul total de 282731 sec. sau aproximativ 78,5 ore. Dintre acestea, cel mai mare spațiu a revenit emisiunilor – 174979 sec. sau 49 ore, și știrilor – 99812 sec. sau 28 ore. Pentru dezbateri și Vox populi au fost alocate câte o oră, iar pentru interviu – 470 sec. Marea majoritate a materialelor au vizat teme politice (531 sau 69%), procesul electoral - 17%. În principal, postul s-a axat pe reflectarea întâlnirilor electorale ale candidatului PPDA, Andrei Năstase, și, după retragerea acestuia, pe întâlnirile candidatei comune Maia Sandu, campania de mobilizare a cetățenilor, în special, peste hotare, sprijinul din partea mai multor actori politici și apolitici pentru Maia Sandu, acuzații la adresa altor actori electorali, activitatea CEC etc..

Primii în topul celor 2627 surse citate au fost cetățenii (627 de referințe/11617 sec. intervenție directă sau 24% din totalul surselor citate), în special, în materialele privind întâlnirile Maiei Sandu și Andrei Năstase cu alegătorii prin diferite localități. Urmează experții cu 131 apariții/6686 sec. (5% din totalul surselor) și CEC – 74 referințe/1386 sec (3%). Au mai fost citați sau menționați reprezentanții societății civile, diplomați, oficiali și observatori străini, mass-media, reprezentanți ai APL, oameni de afaceri, poliție, reprezentanți ai Bisericii, ai Guvernului, aparițiile acestora fiind mai mici și ca frecvență, și ca durată.

Dintre partidele politice, pe primul loc se situează PDM, ai cărui reprezentanți au fost menționați de 232 ori (30,5%), dar au avut rareori intervenții directe, și PPDA – 5%. Dintre concurenții electorali, prima în top este Maia Sandu, care a avut cele mai multe apariții – 28% din numărul total, beneficiind și de cele mai voluminoase intervenții directe. Contracandidatul său, Igor Dodon, a avut

mai puține intervenții – 18,3%, durata acestora fiind mai redusă. Andrei Năstase a fost citat sau menționat în 25,6% din numărul total de știri relevante, iar Marian Lupu - în 15%.

Frecvența, durata apariției în imagini și durata intervenției directe a concurenților electorali și actorilor politici în știri, sec.

Surse și protagoniști	Frecvența apariției	Durata apariției în imagini	Durata intervenției personale
Partidul Democrat din Moldova	232	4088	535
Maia Sandu	222	9148	5378
Andrei Năstase	195	10384	7089
Partidul „Platforma Demnitate și Adevăr”	141	5065	4762
Igor Dodon	139	2770	816
Marian Lupu	114	1890	165
Mihai Ghimpu	48	707	227
Partidul Nostru	45	2119	1816
Iurie Leancă	38	461	158
Dumitru Ciubașenco	29	523	316
Partidul Liberal Democrat din Moldova	18	227	152
Partidul Comuniștilor din Republica Moldova	17	677	645
Inna Popenco	14	222	0
Valeriu Ghilețchi	14	159	100
Ana Guțu	13	112	23
Partidul Acțiune și Solidaritate	11	639	505
Silvia Radu	11	117	50
Maia Laguta	11	159	102
Partidul Liberal	6	76	73
Partidul Socialiștilor din Republica Moldova	6	156	144
Partidul Popular Creștin Democrat	4	96	51
Partidul Popular European din Moldova	4	60	19
Partidul Liberal Reformator	2	42	42
Mișcarea social-politică „Mișcarea social-politică „Ravnopravie” ”	1	10	0

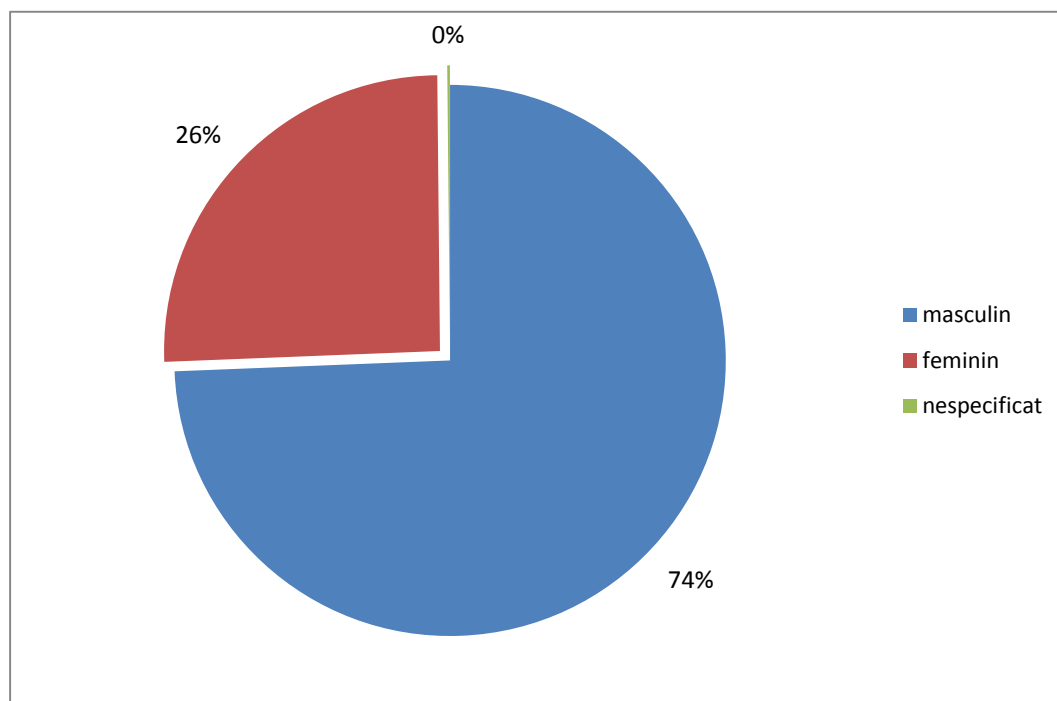
În emisiunile relevante de la Jurnal TV au participat, de cele mai dese ori, experți - 64 apariții, cetățeni – 60 apariții, mass-media – 37 apariții, APL – 21 ori, CEC – 19 ori, societatea civilă – 10 ori, judecători/avocați – 13 apariții fiind menționați reprezentanții Președinției, Parlamentului, Guvernului etc. Membrii PDM au fost menționați în principal în context negativ, intervențiile directe fiind minime. Igor Dodon, la fel, a apărut mai mult în imagini în timpul emisiunilor (1751 sec.), având intervenție directă timp de 92 sec. De cele mai multe ori, invitații emisiunilor au exprimat opinii similare, fiind înregistrat un dezechilibru din punct de vedere al pluralismului de opinii.

Frecvența, durata apariției în imagini și durata intervenției directe a concurenților electorali în emisiuni și dezbateri, sec.

Surse și protagoniști	Frecvența apariției	Durata apariției în imagini	Durata intervenției personale
Partidul Democrat din Moldova	92	7805	129
Igor Dodon	41	6175	256
Maia Sandu	33	5961	3002
Marian Lupu	31	3414	378
Partidul „Platforma Demnitate și Adevăr”	20	10751	10017
Mihai Ghimpu	17	1797	900
Andrei Năstase	17	3659	1711
Iurie Leancă	12	942	0
Valeriu Ghilețchi	11	1710	897
Partidul Comuniștilor din Republica Moldova	9	267	16
Partidul Nostru	7	375	285
Dumitru Ciubașenco	7	601	0
Partidul Liberal Democrat din Moldova	6	128	0
Ana Guțu	6	1568	900
Maia Laguta	5	627	0
Partidul Liberal	4	244	5
Partidul Socialiștilor din Republica Moldova	4	157	0
Silvia Radu	4	607	0
Partidul Acțiune și Solidaritate	3	335	180
Partidul Național Liberal	2	4	0
Partidul „Renaștere”	2	38	38
Inna Popenco	2	15	0
Mișcarea social-politică „Ravnopravie”	1	60	10
Partidul Popular European din Moldova	1	1223	1237

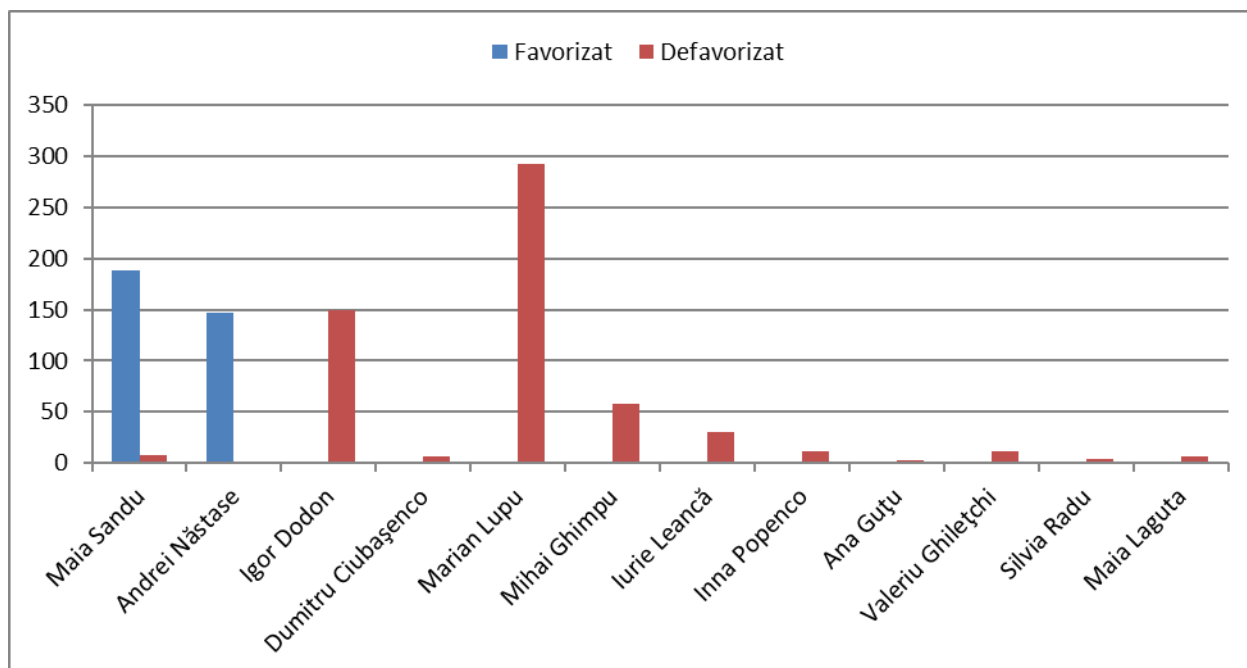
Rata femeilor citate ca surse sau protagoniste în materialele relevante de la Jurnal TV a constituit 26%. Cel mai mare procentaj a fost înregistrat în categoria CEC – 56% (51 femei versus 39 bărbați), cetățeni – 46% (317 femei versus 370 bărbați), societatea civilă – 30% (29 femei versus 67 bărbați). Sursele de sex feminin au fost lipsite de diversitate, provenind în principal din rândul concurenților electorali și cetățenilor. Cota care i-a revenit Maiei Sandu în numărul total de surse femei a fost de 31% (255 apariții). Cetățenelor le-a revenit 38%, membrilor CEC – 6% și membrilor societății civile – 3,5%.

Rata protagoniștilor și surselor citate din perspectiva gender, %



Maia Sandu a fost concurenta electorală favorizată cel mai des în materialele de la Jurnal TV – 25% din numărul total de materiale au pus candidata PAS, PPDA și PLDM în lumină pozitivă. Urmează Andrei Năstase, care a apărut în 19% din numărul total în lumină pozitivă. În contrast, Marian Lupu și Igor Dodon au fost doar defavorizați – de câte 39% și 20% din materiale. De notat, că numărul de materiale defavorizante la adresa lui Igor Dodon a crescut în turul doi de scrutin. În ultima săptămână a campaniei electorale acesta a constituit 55%.

Apariția concurenților electorali în context favorizant sau defavorizant, frecvența



Realitatea TV

Postul privat de televiziune cu acoperire regională Realitatea TV, aflat în proprietatea lui Dumitru Țîra, a difuzat în perioada și campania electorală 481 de materiale, între care 407 știri, 58 emisiuni și 16 dezbateri electorale, cu volumul total de 273146 sec. sau aproximativ 76 ore. Dintre acestea, cel mai mare spațiu a fost alocat emisiunilor – 184382 sec. (51 ore). Știrilor le-a revenit 48763 sec. sau 13,5 ore, iar dezbaterilor – 40001 sec. sau 11 ore. Subiectele abordate au vizat, în principal, teme politice (277 sau 47% din numărul total de subiecte) și procesul electoral (157 sau 33%), fiind vorba despre promisiunile electorale ale concurenților, rapoartele societății civile, activitatea CEC, procedura de vot pentru diferite categorii de persoane, acuzații reciproce din partea contracandidaților etc..

La documentarea știrilor, Realitatea TV a menționat și citat 1273 surse, dintre care cetățenii au constituit aproximativ 6% (75 apariții, 1289 sec.), membrii CEC – aproximativ 4% (46 apariții, 1029 sec.). Au mai fost citați reprezentanți ai Parlamentului, Guvernului, Președinției, diplomați/observatori străini, experți, societatea civilă, dar mai rar. Majoritatea surselor au fost fie politicieni/membri ai partidelor politice, fie concurenți electorali. Igor Dodon și Maia Sandu au avut un număr aproximativ egal de apariții pe ecran (11% și 10%, respectiv), durata intervențiilor directe fiind mai redusă pentru candidatul PSRM.

Frecvența, durata apariției în imagini și durata intervenției directe a concurenților electorali și actorilor politici în știri, sec.

Surse și protagoniști	Frecvența apariției	Durata apariției în imagini	Durata intervenției personale
Igor Dodon	144	3089	1604
Maia Sandu	127	3549	2290
Marian Lupu	73	1136	543
Iurie Leancă	65	1012	733
Mihai Ghimpu	60	1365	1037
Andrei Năstase	47	821	36
Valeriu Ghilețchi	43	683	284
Dumitru Ciubașenco	42	959	543
Silvia Radu	33	730	398
Mișcarea social-politică „Ravnopravie”	31	1135	624
Ana Guțu	29	764	433
Partidul Democrat din Moldova	27	439	246
Partidul Nostru	24	523	159
Maia Laguta	24	489	198
Inna Popenco	23	579	423
Partidul Socialiștilor din Republica Moldova	21	343	493
Partidul Liberal Democrat din Moldova	11	49	7
Partidul Acțiune și Solidaritate	9	221	308
Partidul Comuniștilor din Republica Moldova	8	250	309
Partidul „Platforma Demnitate și Adevăr”	8	138	93
Partidul Liberal	7	96	108
Partidul Popular European din Moldova	3	6	0
Partidul Popular Democrat din Moldova	2	11	0
Partidul Național Liberal	2	15	14

Realitatea TV a pus pe post în perioada de raport 58 de emisiuni cu caracter electoral direct sau indirect, la care au participat experți (37 apariții, 50849 sec), reprezentanți ai societății civile (8 apariții, 8903 sec), ai mass-media (27 apariții, 31491 sec.), CEC și APL (câte o apariție, 2140 și 916 sec). Realitatea TV a difuzat și emisiuni cu participarea aspiranților la funcția de candidat, care nu au fost înregistrați de CEC.

Candidații în alegeri sau reprezentanții acestora au fost invitați să participe la 16 dezbateri electorale desfășurate în limbile rusă și română. De asemenea, Realitatea TV a oferit acces membrilor mai multor partide care au susținut anumiți concurenți electorali.

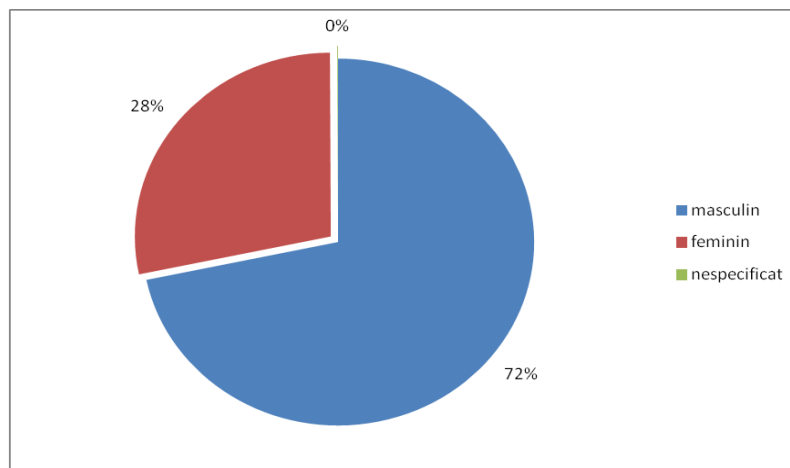
Frecvența, durata apariției în imagini și durata intervenției directe a concurenților electorali și partidelor politice în emisiuni și dezbateri, sec.

Surse și protagoniști	Frecvența apariției	Durata apariției în imagini	Durata intervenției personale
Igor Dodon	7	6372	5862
Maia Sandu	6	2946	2579
Mihai Ghimpu	5	3605	3206
Iurie Leancă	5	5845	5691
Dumitru Ciubașenco	5	3642	3119
Ana Guțu	5	6504	5737
Valeriu Ghilețchi	5	5880	5298
Partidul Socialiștilor din Republica Moldova	4	1924	1958
Maia Laguta	4	4650	4794
Marian Lupu	3	2046	1820
Silvia Radu	3	3120	2549
Partidul Democrat din Moldova	2	83	83
Partidul Comuniștilor din Republica Moldova	2	4820	4343
Partidul Societății Progresiste	2	2198	2398
Roman Mihăeș	2	3441	3441
Partidul Liberal	1	1155	950
Partidul Liberal Democrat din Moldova	1	938	825
Partidul „Platforma Demnitate și Adevăr”	1	1181	895
Partidul Popular European din Moldova	1	1212	845
Partidul Acțiune și Solidaritate	1	400	266
Andrei Năstase	1	882	793
Vitalia Pavlicenco	1	2572	2572
Artur Croitor	1	1239	1239
Ion Dron	1	2116	2116
Anatol Plugaru	1	1342	1342
Vasile Tarlev	1	2981	2981

În perioada de raport, rata surselor sau protagonistelor de sex feminin a fost de 28%, indicator care s-a menținut constant pe parcursul perioadei de monitorizare. Cea mai mare cotă a revenit surselor femei din categoria cetățeni – 52% (39 femei versus 36 bărbați), CEC – 48,6% (18 femei versus 19

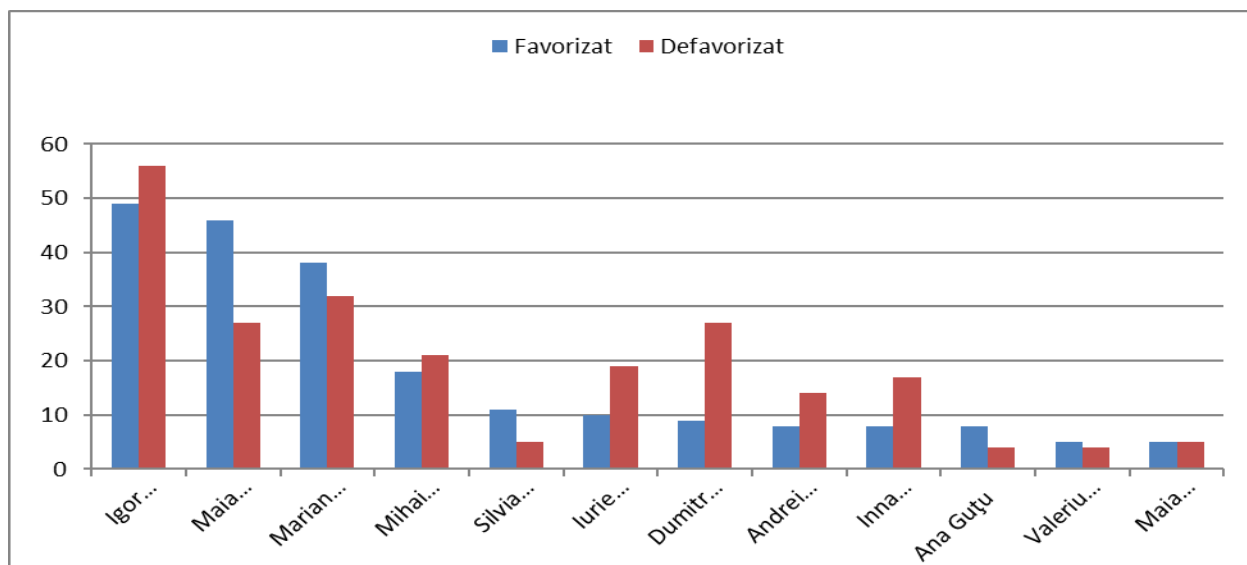
bărbați). Un indicator relativ înalt a fost înregistrat la categoria mass-media – 31% (13 femei – 28 bărbați), societate civilă - 20% (7 femei-28 bărbați). Sursele de sex feminin au fost relativ diverse. Maiei Sandu i-au revenit 32% din numărul total de apariții ale surselor femei. Alte 10% au revenit cetățenelor și 7% - reprezentantelor CEC.

Rata protagoniștilor și surselor citate din perspectiva gender, %



Majoritatea materialelor relevante de la Realitatea TV i-au tratat echilibrat pe concurenții electorali, care au apărut în egală măsură în context neutru, negativ sau pozitiv, fără a fi remarcată favorizarea sau defavorizarea masivă a vreunui concurent electoral. Comparativ cu alți concurenți, Igor Dodon a fost defavorizat de context în 56 materiale și favorizat de 49 materiale. Maia Sandu a fost favorizată de 46 materiale și defavorizată de 27 materiale. Același echilibru relativ a fost notat și în cazul celorlalți concurenți electorali.

Apariția concurenților electorali în context favorizant sau defavorizant, frecvența. Top 10



NTV Moldova

Postul de televiziune cu acoperire regională NTV Moldova, aflat în proprietatea lui Corneliu Furculiță, deputat PSRM, a difuzat în perioada 15 septembrie - 11 noiembrie 2016 un număr de 632 de materiale relevante, dintre care 573 știri, 52 emisiuni, 2 interviuri cu candidații și 5 Vox Populi.

Volumul total al acestora a fost de 262635 sec. sau aproximativ 73 ore, dintre care 106049 sec (29 ore) au revenit știrilor, 154996 sec. (43 ore) – emisiunilor, 512 sec. – interviurilor și 678 sec. - Vox Populi.

Majoritatea materialelor au vizat teme politice (409 sau 65%), procesul electoral fiind reflectat în 83 materiale sau 13%, alte 32 sau 5% din materiale au vizat domeniul economic. Materialele de la NTV Moldova au informat preponderent despre întâlnirile electorale ale candidatului PSRM, diverse acțiuni din partea suporterilor acestuia, acțiuni ale membrilor PSRM, rezultate ale sondajelor de opinie etc.. Totodată, în turul doi de scrutin postul și-a schimbat politica editorială, fiind direcționată spre defavorizarea contracandidatei Maia Sandu, care a fost protagonista mai multor materiale defavorizante, între care știri manipulative și informații false (mai multe detalii a se vedea în studiile de caz anexate la raport).

La documentarea știrilor, NTV Moldova a utilizat 1948 de surse. De cele mai dese ori, postul a făcut trimitere la cetățeni, care au fost primii în top (505 apariții/7588 sec. sau 26% din numărul total de surse), urmați de experți (98 apariții/7142 sec. sau 5% din numărul total de surse). Urmează reprezentanți ai Parlamentului (54 apariții/1156 sec.), ai societății civile (47 apariții/1604 sec.), APL (46 apariții/1291 sec.), ai CEC (43 apariții/1828 sec.). Au mai fost citați reprezentanți ai Guvernului, Președinției, ai Bisericii, etc., volumul intervențiilor acestora fiind mai redus.

Din rândul concurenților electorali și partidelor politice, după frecvența aparițiilor, pe primul loc se află Igor Dodon (15% din numărul total de apariții și mențiuni), care a beneficiat de spațiu voluminos pentru citatele directe – aproximativ 3 ore. Igor Dodon a beneficiat și de intervențiile membrilor PSRM (99 ori sau aproximativ 5% din numărul total de apariții și mențiuni). Urmează Maia Sandu, cu 204 apariții (10%) și cu spațiu de aproximativ jumătate de oră pentru intervenție directă.

Frecvența, durata apariției în imagini și durata intervenției directe a concurenților electorali și actorilor politici în știri, sec.

Surse și protagoniști	Frecvența apariției	Durata apariției în imagini	Durata intervenției personale
Igor Dodon	292	17651	10515
Maia Sandu	204	7883	1878
Partidul Socialiștilor din Republica Moldova	99	3824	3530
Marian Lupu	58	1791	382
Iurie Leancă	51	1225	390
Partidul Democrat din Moldova	41	799	410
Mihai Ghimpu	37	1382	875
Andrei Năstase	35	1407	188
Partidul „Platforma Demnitate și Adevăr”	31	820	380
Dumitru Ciubașenco	22	600	311
Partidul Comuniștilor din Republica Moldova	17	883	760
Mișcarea social-politică „Ravnopravie”	14	240	60
Partidul Acțiune și Solidaritate	13	351	320
Ana Guțu	12	208	130
Partidul Liberal Democrat din Moldova	11	130	110
Partidul Nostru	9	387	292
Partidul Popular Socialist	8	628	562
Maia Laguta	8	130	120
Valeriu Ghilețchi	7	140	112
Silvia Radu	5	72	67

Partidul „Renaștere”	4	110	104
Inna Popenco	4	36	26
Mișcarea Populară Antimafie	3	350	290
Partidul Socialist din Moldova	2	70	70
Partidul Liberal	2	100	40
Partidul Liberal Reformator	2	50	50
Partidul Ruso-Slavean din Moldova	2	60	40

Emisiunile de la NTV Moldova i-au avut ca invitați pe diverși experți, jurnaliști, reprezentanți ai Bisericii, cetățeni, societate civilă. Dintre politicieni, la emisiuni au participat membri ai PLDM, PPS, PSRM. Membrii PSRM au avut cele mai multe apariții (11 ori, 24868 sec). Invitații emisiunilor au exprimat puncte de vedere similare, prin afirmațiile lor favorizându-l preponderent pe Igor Dodon, candidatul PSRM), și defavorizând-o pe Maia Sandu, candidata PAS, PPDA și PLDM. Igor Dodon a fost menționat de 11 ori în emisiuni, având apariție directă de 7600 sec. Maia Sandu a avut 12 apariții pe ecran, fără a avea intervenție directă.

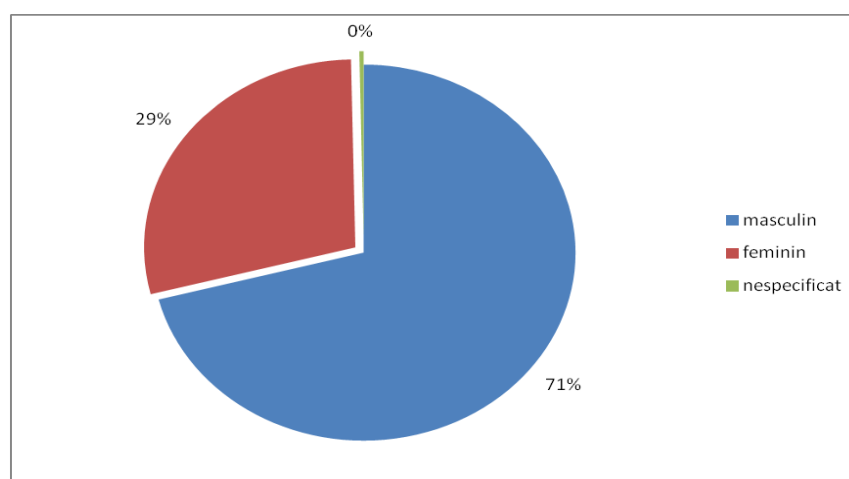
Frecvența, durata apariției în imagini și durata intervenției directe a concurenților electorali în emisiuni și dezbateri, sec.

Surse și protagoniști	Frecvența apariției	Durata apariției în imagini	Durata intervenției personale
Mass media	32	40052	36820
Experți (străini și locali)	30	47832	43092
Maia Sandu	12	172	0
Partidul Socialiștilor din Republica Moldova	11	24568	24483
Igor Dodon	11	7847	7600
Marian Lupu	9	195	108
Cetățeni	7	6330	6100
Administrația publică locală	3	695	170
Partidul Popular Socialist	2	3110	3110
Parlament	1	2100	2005
Societate civilă – ONG-uri	1	2050	2050
Biserica	1	1500	1500
Partidul Liberal Democrat din Moldova	1	2100	2065
Ion Dron	1	1100	1000
Roman Mihăeș	1	1300	1200

Rata surselor și protagonistelor femei s-a menținut la un nivel relativ constant pe parcursul campaniei electorale, constituind 29%. Cele mai multe surse de sex feminin au fost din categoria cetățeni - 53% (272 femei versus 240 bărbați). Echilibrul de gen a fost relativ asigurat și în cazul surselor sau protagonistelor de la CEC (34% femei), urmate, la mare distanță, de experți (18% femei). În același timp, sursele din categoria Parlament, Guvern, societate civilă au fost dezechilibrate, femeile constituind 13%, 6% și, respectiv, 4%.

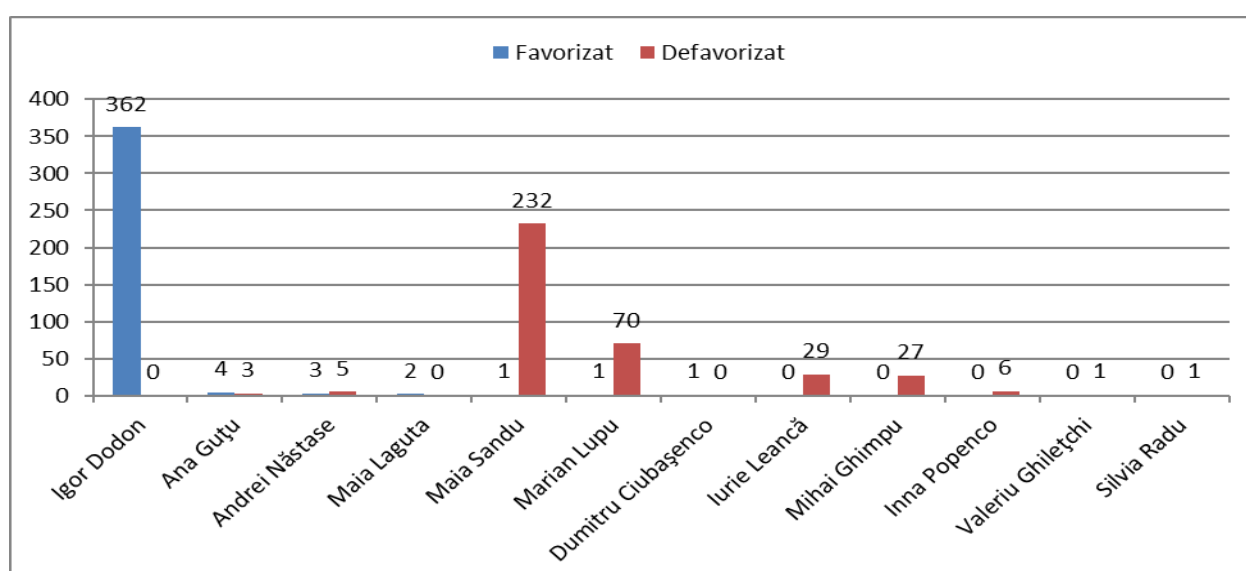
Sursele de sex feminin nu au fost diverse, majoritatea aparițiilor revenind cetățenilor – 45 la sută din numărul total de surse femei, și concurenței Maia Sandu - 35% din numărul total de surse de sex feminin.

Rata protagoniștilor și surselor citate din perspectiva gender, %



Pe parcursul campaniei electorale, NTV Moldova a difuzat un număr impunător de materiale care l-au pus în lumină pozitivă pe candidatul PSRM. Igor Dodon a fost favorizat de 362 de materiale sau 57% din numărul total de materiale relevante. În contrast, candidata PAS, PPDA și PLDM a fost protagonista a 232 de materiale cu conotație negativă sau 36% din numărul total de materiale. Numărul de materiale defavorizante și, în anumite cazuri, defăimătoare, a crescut în turul doi de scrutin, când Maia Sandu a apărut în mai multe materiale decât contracandidatul său, Igor Dodon, în marea majoritate a cazurilor, fiind vorba de context negativ. Printre acestea se numără opiniile celor care o prezintă pe Maia Sandu drept *sluga lui Plahotniuc*, *urgia școlilor*, *parte a guvernării corupte*, din 6 noiembrie, materiale despre aceea că *profesorii terorizează studenții ca să o voteze pe Sandu*, că Sandu *cerșește votul studenților*, că *este susținută de sirieni*, din 7 noiembrie, *susținută de unioniști*, *slab pregătită*, *finanțată de Șor*, din 8 noiembrie, *acuzată de distrugerea școlilor*, *huiduită de alegători* din 10 noiembrie etc..

Contextul apariției concurenților electorali în materialele cu caracter electoral, frecvența



Pro TV Chișinău

Postul de televiziune cu acoperire regională Pro TV Chișinău, deținut de Prodigital SRL⁴, a avut în total 299 de materiale relevante (281 știri, 5 emisiuni, 10 dezbateri electorale și 3 Vox Populi), cu volumul total de 82851 sec. sau aproximativ 23 ore. Dintre acestea, cel mai mare spațiu a fost alocat pentru știri (38488 sec sau 10,7 ore) și dezbateri (29221 sec sau 8,1 ore). Emisiunilor le-a revenit 14707 sec. sau 4 ore, iar Vox populi – 440 sec. Majoritatea subiectelor abordate au vizat domeniul politic – 169 sau 57% și procesul electoral – 63 subiecte sau 21%.

La documentarea știrilor relevante, reporterii de la Pro TV au făcut referire și au citat diverse surse, în total - 1802. De cele mai multe ori, în știri au apărut cetățeni (148 apariții/1035 sec. ceea ce constituie aproximativ 8% din numărul total de surse), reprezentanți ai PDM (70 apariții/549 sec., 4%), membri ai CEC (52 apariții/346 sec., 3%). Au mai fost citați sau menționați, mai rar, reprezentanți ai societății civile, ai Guvernului, Parlamentului, Președinției, diplomați, oficiali și observatori străini, judecători/avocați, oameni de afaceri, APL. Dintre candidații electorali, cea mai mare vizibilitate au avut Maia Sandu și Igor Dodon, cărora le-a revenit un număr relativ egal de apariții sau mențiuni și citate directe (câte 4,75% fiecare). De notat, numărul mare de apariții a lui Marian Lupu și Mihai Ghimpu – 87 și, respectiv, 85 apariții.

Frecvența, durata apariției în imagini și durata intervenției directe a concurenților electorali și actorilor politici în știri, sec.

Surse și protagoniști	Frecvența apariției	Durata apariției în imagini	Durata intervenției personale
Igor Dodon	154	3029	1164
Maia Sandu	149	3253	1335
Marian Lupu	87	1036	208
Mihai Ghimpu	85	1441	805
Iurie Leancă	75	869	394
Partidul Democrat din Moldova	70	1407	549
Andrei Năstase	68	937	259
Dumitru Ciubașenco	68	555	203
Valeriu Ghilețchi	55	620	341
Inna Popenco	52	457	156
Silvia Radu	49	767	331
Maia Laguta	49	712	446
Ana Guțu	47	420	201
Partidul Nostru	38	1169	579
Partidul Socialiștilor din Republica Moldova	31	767	644
Mișcarea social-politică „Ravnopravie”	25	592	185
Vitalia Pavlicenco	22	53	26
Partidul Comuniștilor din Republica Moldova	21	320	214
Partidul „Platforma Demnitate și Adevăr”	16	124	72
Partidul Acțiune și Solidaritate	15	239	172
Partidul Liberal Democrat din Moldova	4	34	18

Cele 5 emisiuni puse pe post în perioada monitorizată au avut conotație electorală directă și indirectă, la acestea participând reprezentanți ai mass-media (3 apariții), ai societății civile, experți,

⁴ Beneficiari finali ai Pro TV sunt mai multe companii off shore

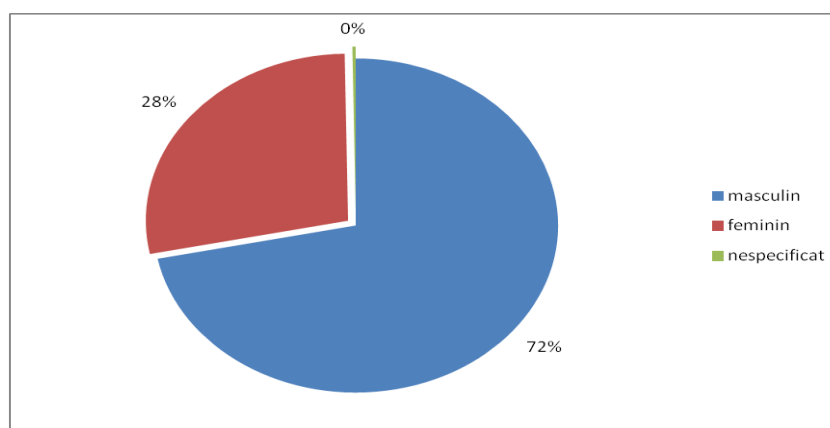
oameni de afaceri (câte 2 apariții), judecători/avocați (1 apariție). Concurenții electorali au fost menționați și au apărut în imagini. La cele 10 dezbateri organizate de Pro TV în perioada de raport au fost invitați toți concurenții electorali sau reprezentanții acestora, care au beneficiat de timp aproximativ egal și de tratament corect din partea moderatoarei.

Frecvența, durata apariției în imagini și durata intervenției directe a concurenților electorali în emisiuni și dezbateri, sec.

Surse și protagoniști	Frecvența apariției	Durata apariției în imagini	Durata intervenției personale
Maia Sandu	5	10299	6382
Igor Dodon	5	11169	6597
Mihai Ghimpu	3	3210	1320
Marian Lupu	2	1549	600
Dumitru Ciubașenco	2	3106	1327
Ana Guțu	2	2995	1320
Valeriu Ghilețchi	2	2913	1320
Silvia Radu	2	2979	1320
Maia Laguta	2	3021	1320
Iurie Leancă	1	1463	660

În perioada de raport, rata femeilor surse sau protagoniste din materialele relevante puse pe post de Pro TV a constituit 28%, indicatorul variind pe parcursul campaniei în funcție de numărul de materiale despre activitățile concurenților electorali. Cea mai mare rată a femeilor surse sau protagoniste a fost înregistrată în rândul cetățenilor – 42% (63 femei versus 87 bărbați) și CEC – 57% (52 femei - 34 bărbați). Ponderea surselor și protagonistei femei s-a redus evident în turul doi de scrutin. Această diminuare se explică prin reducerea numărului de materiale care au citat sau menționat concurențele electorale la funcția de președinte al RM. Sursele de sex feminin au fost lipsite de diversitate. Raportat la numărul total de surse de sex feminin, cetățenele au constituit 12%, iar membrele CEC - 6%. Majoritatea aparițiilor surselor de sex masculin au fost din categoria concurenților electorali, care au constituit 73%, dintre care Maiei Sandu i-au revenit 29,7%.

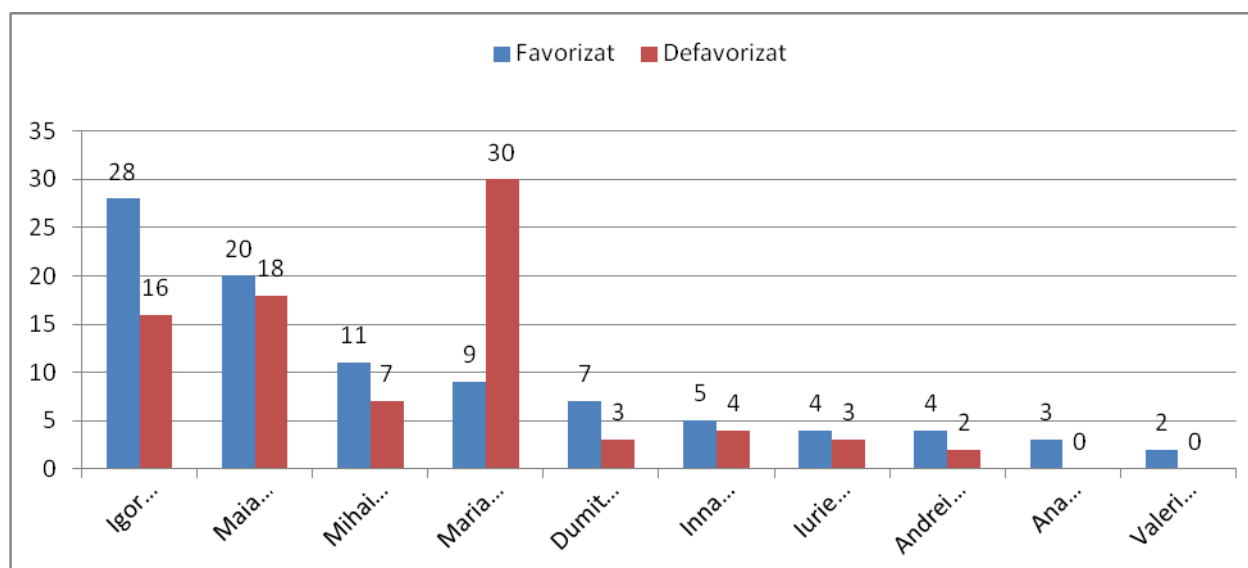
Rata protagoniștilor și surselor citate din perspectiva gender, %



La Pro TV Chișinău ambii candidați au apărut în știri mai mult neutre, fiind înregistrate și cazuri când aceștia au apărut în lumină pozitivă și negativă. Igor Dodon a fost favorizat de context în 28 materiale (9,3% din materiale), fiind, totodată, defavorizat în 16 materiale. Maia Sandu a fost favorizată și defavorizată în egală măsură, la fel ca și ceilalți concurenți electorali. Marian Lupu a

fost pus în lumină negativă de multe materiale defavorizante - 30 (10%), fiind vorba preponderent de materiale cu caracter electorat indirect despre acțiunile guvernării.

Apariția concurenților electorali în context favorizant sau defavorizant, frecvența



TV 7

Postul de televiziune cu acoperire regională TV 7, aflat în proprietatea lui Petru și Alexandra Lucinschi (rudele de gradul I ale fostului proprietar, deputatul PLDM Chiril Lucinschi), a difuzat în perioada și campania electorală 338 de materiale, dintre care 297 știri, 36 emisiuni și 5 dezbateri, cu volumul total de 117141 sec sau aproximativ 32,5 ore. Cel mai mult spațiu a fost alocat emisiunilor – 57310 sec. sau 16 ore, și știrilor – 34631 sec sau 9,6 ore. Dezbaterile au însumat 7 ore. Temele abordate au vizat preponderent domeniul politic (186 sau 55% din numărul total de teme abordate) și procesul electoral (129 sau 38%). Postul a informat despre activitatea CEC, monitorizarea procesului electoral de către societatea civilă, declarații/acuzații lansate de concurenți, materiale privind susținerea concurenților de către anumiți actori etc..

La documentarea știrilor relevante, TV a recurs la diverse surse, fără a acorda anumitor categorii mai multă importanță. Dintre cele 770 de surse utilizate de TV 7 la documentarea știrilor, postul a citat cetățenii de 71 ori (1486 sec), ceea ce constituie 9%, CEC – 53 ori (1261 sec.) sau 7%, societatea civilă – 55 ori sau 7% (1329 sec), experți – 55 ori – 7 % (1172 sec). Au mai fost citați reprezentanți ai mass-media, ai Poliției, diplomați și observatori străini, membri ai Guvernului, Parlamentului, dar mai rar. Maia Sandu a avut 83 de apariții sau 11% din numărul total de surse citate, iar Igor Dodon – 60 de apariții sau 8%, durata intervențiilor candidatei PAS, PPDA și PLDM fiind mai mare.

Frecvența, durata apariției în imagini și durata intervenției directe a concurenților electorali și actorilor politici în știri, sec.

Surse și protagoniști	Frecvența apariției	Durata apariției în imagini	Durata intervenției personale
Maia Sandu	83	3155	2126
Igor Dodon	60	2008	1159
Partidul Democrat din Moldova	28	646	366

Partidul Nostru	23	1645	1258
Andrei Năstase	22	808	541
Iurie Leancă	21	595	340
Mihai Ghimpu	18	820	659
Partidul Socialiștilor din Republica Moldova	16	573	498
Valeriu Ghilețchi	15	433	331
Silvia Radu	15	240	170
Partidul Comuniștilor din Republica Moldova	14	318	288
Dumitru Ciubașenco	13	448	310
Inna Popenco	13	438	236
Maia Laguta	13	135	93
Marian Lupu	12	510	280
Partidul Liberal	11	364	269
Ana Guțu	11	334	290
Partidul „Platforma Demnitate și Adevăr”	10	190	190
Partidul Acțiune și Solidaritate	10	451	394
Mișcarea social-politică „Ravnopravie”	8	203	173
Partidul Popular European din Moldova	8	226	200
Partidul Liberal Democrat din Moldova	4	40	40
Partidul „Renaștere”	2	30	30

Cele 36 de emisiuni cu conotație electorală difuzate de TV 7 în perioada de raport i-au avut ca protagoniști pe experți (14 apariții), jurnaliști (28 apariții), cetățeni (1 apariție), societatea civilă (1 apariție), reprezentanți ai PAS (4 apariții), ai PSRM (3 apariții), PL (1 apariție), aspiranți la funcția de candidat în alegeri. Postul a organizat 5 dezbateri electorale cu participarea concurenților electorali (mai multe detalii a se vedea în studiul de caz nr.7).

Frecvența, durata apariției în imagini și durata intervenției directe a concurenților electorali în emisiuni și dezbateri, sec.

Surse și protagoniști	Frecvența apariției	Durata apariției în imagini	Durata intervenției personale
Partidul Acțiune și Solidaritate	4	1597	1833
Partidul Socialiștilor din Republica Moldova	3	2620	2625
Maia Sandu	3	5011	4250
Andrei Năstase	2	2900	2850
Partidul Democrat din Moldova	1	75	70
Partidul Liberal	1	1200	1200
Mișcarea social-politică „Ravnopravie”	1	76	11
Partidul Nostru	1	21	16
Iurie Leancă	1	50	50
Igor Dodon	1	2012	1300
Dumitru Ciubașenco	1	1200	1200
Ana Guțu	1	1200	1200
Valeriu Ghilețchi	1	1200	1200
Vadim Brânzan	1	4850	4850
Silvia Radu	1	1200	1200

Maia Laguta

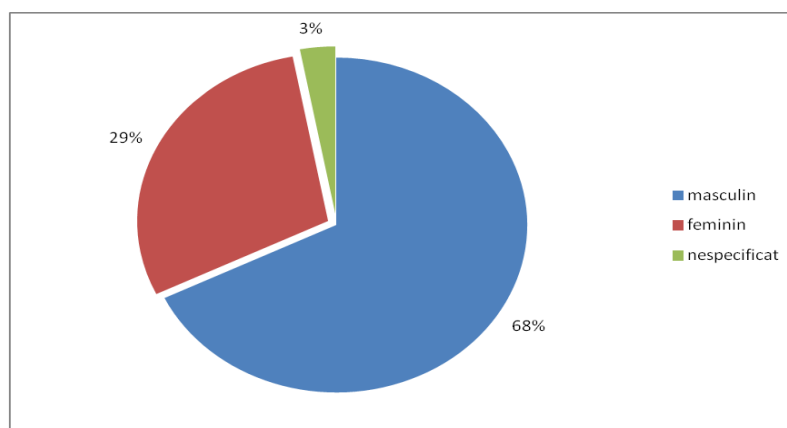
1

1200

1200

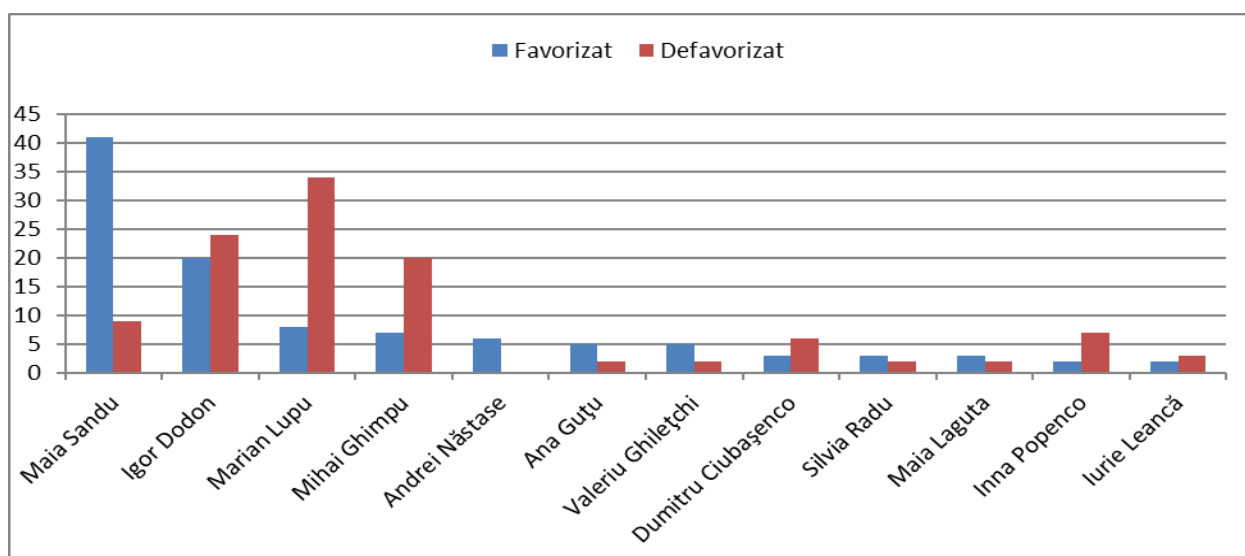
Cota femeilor citate sau menționate în materialele relevante de la TV 7 a constituit 29%. Cel mai mare procentaj a fost înregistrat în categoria CEC – 60% (24 femei versus 16 bărbați). O cotă relativ mare se atestă pe segmentele societate civilă – 36% (21 femei versus 35 bărbați) și cetățeni – 28% (20 femei versus 51 bărbați). În 35% din numărul total de surse și protagoniste femei a fost vorba de Maia Sandu, în 8,5% - de reprezentatele societății civile și în 8% - de experte.

Rata protagoniștilor și surselor citate din perspectiva gender, %



În primul tur de scrutin, TV 7 a reflectat relativ echilibrat concurenții electorali în știri. În turul doi s-a remarcat creșterea numărului de materiale care au pus-o în lumină pozitivă pe Maia Sandu. Per total, Maia Sandu a fost favorizată de 12% din numărul total de materiale și defavorizată de 2% din materiale. Igor Dodon a fost favorizat și defavorizat într-un număr relativ egal de materiale, ceea ce constituie 7% și, respectiv, 6% din numărul total de materiale relevante. Marian Lupu și Mihai Ghimpu au fost mai mult defavorizați de context, în principal, în materiale cu caracter electoral indirect, fiind vorba de materiale critice despre activitatea guvernului și cea a primarului de Chișinău.

Apariția concurenților electorali în context favorizant sau defavorizant, frecvența



Accent TV

Postul privat cu acoperire regională Accent TV, deținut de compania Telesistem SRL din Rusia⁵, a avut în perioada de referință 450 de materiale – 397 știri, 44 emisiuni de opinie, 5 dezbateri electorale și 4 Vox Populi, cu volumul total de 177975 sec. sau aproximativ 49,4 ore. Dintre acestea, cel mai mare spațiu a fost alocat emisiunilor – 110768 sec. sau 30,7 ore și buletinelor de știri – 54723 sec. sau 15,2 ore. Dezbaterilor le-au revenit 11861 sec sau 3,3 ore, iar Vox Populi - 623 sec.

Tematica abordată cel mai frecvent a vizat domeniul politic (265 materiale sau 58%). Urmează procesul electoral (61 materiale sau 13,5%), domeniul economic și problemele sociale – câte 6% din numărul total de materiale. Accent TV a avut o politică editorială similară postului NTV Moldova, orientată spre materiale care l-au promovat pe candidatul PSRM, Igor Dodon, (știri despre întâlnirile electorale, susținerea oferită de diverși actori politici și apolitici, promisiunile electorale etc.) și defavorizarea candidatei PAS, PPDA și PLDM, Maia Sandu, (materiale defăimătoare, informații manipulative, false).

La documentarea știrilor relevante, Accent TV a apelat la 1080 surse, dintre care 128 sau 11,8% au fost cetățeni, iar 79 sau 7,3% au fost experți. De asemenea, știrile au făcut referire la reprezentanții APL – 41 ori, ai societății civile – 26 ori, diplomați, observatori străini – 25 ori, membri ai CEC – 23 ori. Au mai fost citați oameni de afaceri, deputați, judecători, reprezentanți ai Bisericii, ai mass-media etc..

Igor Dodon a fost citat și menționat, de cele mai multe ori, în știrile de la Accent TV, ceea ce a constituit 19% din numărul total de surse, beneficiind, totodată, de intervenții directe voluminoase. În contrast, contracandidata sa, Maia Sandu, a fost menționată sau citată în 10% din materialele relevante, spațiul pentru citate directe fiind mai mic. Dintre partidele politice, pe primul loc este PSRM, care a fost citat în 6% din materiale.

Frecvența, durata apariției în imagini și durata intervenției directe a concurenților electorali și actorilor politici în știri, sec.

Surse și protagoniști	Frecvența apariției	Durata apariției în imagini	Durata intervenției personale
Igor Dodon	204	7256	4911
Maia Sandu	119	2999	1090
Partidul Socialiștilor din Republica Moldova	79	2880	2663
Marian Lupu	38	777	343
Partidul Democrat din Moldova	32	481	230
Iurie Leancă	28	525	297
Mihai Ghimpu	26	806	415
Dumitru Ciubașenco	23	530	351
Partidul Comuniștilor din Republica Moldova	20	475	456
Andrei Năstase	20	314	105
Partidul Acțiune și Solidaritate	13	324	207
Ana Guțu	12	178	22
Partidul Liberal	11	261	162
Valeriu Ghilețchi	10	292	196
Silvia Radu	9	187	84
Partidul Nostru	8	282	216

⁵ Beneficiarul final al Accent TV este Vadim Ciubara.

Partidul „Platforma Demnitate și Adevăr”	8	453	128
Inna Popenco	7	46	0
Maia Laguta	6	99	46
Partidul Liberal Democrat din Moldova	5	107	86
Mișcarea social-politică „Ravnopravie”	5	58	11
Partidul Popular Socialist	3	121	105
Partidul Popular European din Moldova	3	148	130
Partidul Ruso-Slavean din Moldova	2	130	128
Mișcarea Populară Antimafie	1	53	29
Partidul Politic „Dreapta”	1	24	24

Emisiunile difuzate de Accent TV în perioada de raport i-a avut ca protagoniști, de cele mai multe ori, pe experți (26 ori/33519 sec.), membri ai CEC, reprezentanți ai societății civile (cîte 2 apariții), diplomați, oficiali și observatori străini, cetățeni, reprezentanți ai Bisericii (câte o apariție). Dintre actorii politici, de cele mai dese ori, la emisiuni au participat reprezentanții PSRM (18 ori). Majoritatea emisiunilor s-au axat pe subiecte privind concurenții electorali și șansele acestora în alegeri. De cele mai multe ori, opiniile exprimate au fost similare și în detrimentul concurenței electorale Maia Sandu. Igor Dodon a fost mai mult favorizat în emisiunile cu caracter electoral direct sau indirect.

La dezbaterile electorale au fost invitați toți concurenții electorali, aceștia beneficiind de tratament relativ echilibrat.

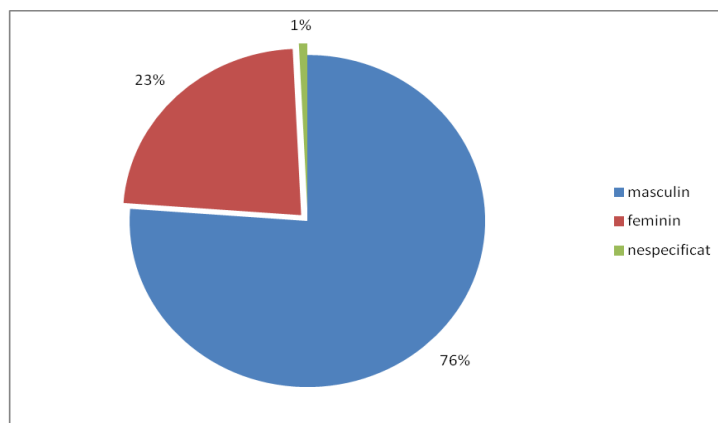
Frecvența, durata apariției în imagini și durata intervenției directe a concurenților electorali în emisiuni și dezbateri, sec.

Surse și protagoniști	Frecvența apariției	Durata apariției în imagini	Durata intervenției personale
Partidul Socialiștilor din Republica Moldova	18	26668	22258
Maia Sandu	6	1580	1104
Mass media	5	4923	5183
Igor Dodon	4	1626	1340
Partidul Acțiune și Solidaritate	4	3301	3264
Partidul Democrat din Moldova	3	108	0
Valeriu Ghilețchi	3	4675	3748
Andrei Năstase	3	58	0
Dumitru Ciubașenco	3	1214	870
Mișcarea social-politică „Ravnopravie”	1	16	0
Partidul Nostru	1	50	50
Partidul Liberal Democrat din Moldova	1	1266	945
Partidul Popular Socialist	1	2850	2785
Partidul „Platforma Demnitate și Adevăr”	1	1584	1226
Partidul Popular European din Moldova	1	1299	901
Iurie Leancă	1	18	0
Ana Guțu	1	891	1466
Maia Laguta	1	1272	1006

În perioada de referință, cota femeilor citate sau menționate în materialele relevante de la Accent TV a constituit 23%, acesta fiind unul din cei mai mici indicatori. Cele mai multe surse de sex

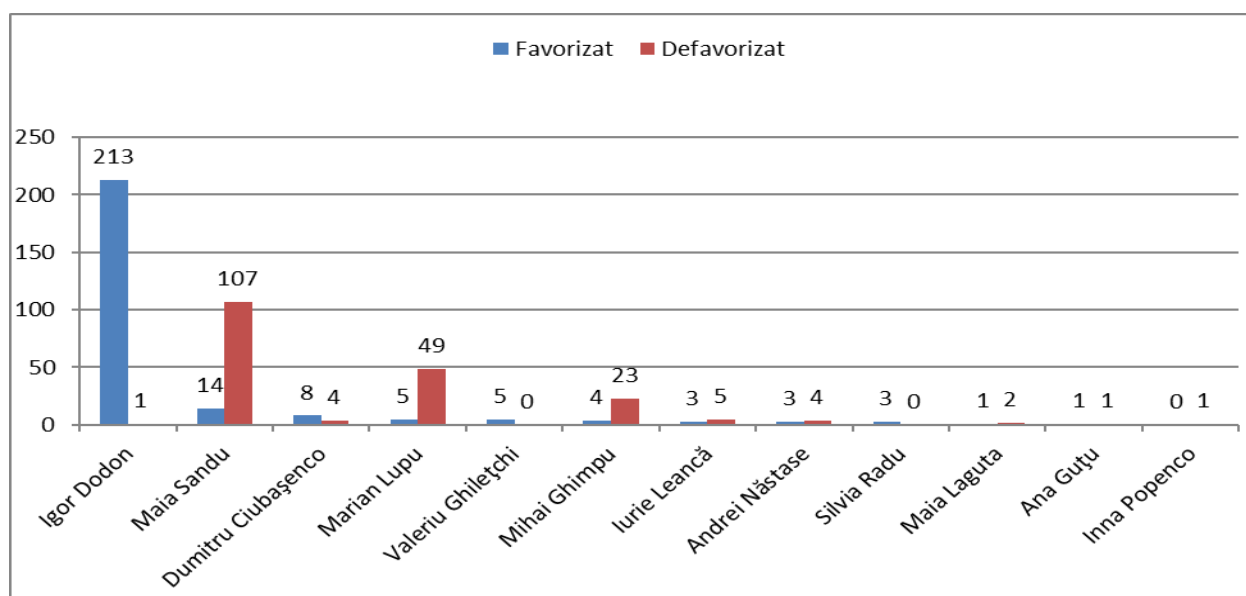
feminin au fost din categoriile CEC – 40% (10 femei versus 15 bărbați) și cetățeni -36% (47 femei versus 82 bărbați). 9,5% din experții citați au fost femei (10 femei versus 95 bărbați), 19% - reprezentante ale societății civile (4 femei și 15 bărbați). Cota femeilor din rândul deputaților a fost de 6%, iar din Guvern – 0%. Maia Sandu a fost citată sau menționată de 125 ori, ceea ce constituie 45,5% din numărul total de surse de sex feminin, fapt ce indica asupra lipsei de diversitate a surselor feminine.

Rata protagoniștilor și surselor citate din perspectiva gender, %



Majoritatea materialelor relevante puse pe post de Accent TV l-au favorizat pe Igor Dodon, atât prin spațiul acordat pentru intervenții directe, cât și prin contextul pozitiv al materialelor cu caracter electoral direct sau indirect – 184 sau 47%. Maia Sandu a fost mai mult defavorizată (66 ori sau 17%). Defavorizarea a crescut după desemnarea candidatei unice și, în special, în turul doi de scrutin, când postul a difuzat un șir de materiale defăimătoare și manipulative. Exemple de titluri defavorizante: *Maia Sandu: Guvernarea oligarhică și Maia Sandu - tandemul perfect?*; *Ceban: Astăzi toți oligarhii s-au unit pentru a lupta cu Dodon*; *Top 10 minciuni ale Maiei Sandu* - din 7 noiembrie; *Maia Sandu, din nou prinsă cu minciuna*; *Banii murdari utilizați de Maia Sandu*, din 8 noiembrie, *Andrei Năstase huiduit în nordul țării*, din 10 noiembrie, *Vasilii Bolea: Maia Sandu împotmolită în minciuni*, din 10 noiembrie etc.

Apariția concurenților electorali în context favorizant sau defavorizant, frecvența



N4

În perioada de raport, postul cu acoperire regională N4, aflat în proprietatea Selectcanal TV SRL⁶, a difuzat în total 123 de materiale relevante, cu volumul total de 38038 sec sau 10,6 ore, dintre care 116 știri – 8984 sec. (2,5 ore) și 7 emisiuni – 29054 sec. sau 8 ore. Acestea au tratat preponderent subiecte politice – 71 sau 58% și procesul electoral – 30 sau 24%.

Cele 116 știri relevante s-au bazat pe 417 surse, dintre care cele mai multe au fost de la CEC – 30 apariții/218 sec (7%). Au mai fost citați sau menționați reprezentanți ai Guvernului, Parlamentului, ai Președinției și diplomați/observatori străini. Cele mai mari cote în rândul politicianilor au revenit Partidului Nostru – 3%, PDM – 2,5%, PCRM – 2,4%. Igor Dodon și Maia Sandu au apărut în câte 15% și 13%, respectiv, beneficiind de spațiu relativ egal pentru intervențiile directe.

Frecvența, durata apariției în imagini și durata intervenției directe a concurenților electorali și actorilor politici în știri, sec.

Surse și protagoniști	Frecvența apariției	Durata apariției în imagini	Durata intervenției personale
Igor Dodon	62	1081	418
Maia Sandu	56	1181	484
Iurie Leancă	31	462	202
Marian Lupu	28	277	0
Dumitru Ciubașenco	25	133	0
Mihai Ghimpu	23	128	0
Andrei Năstase	14	106	0
Partidul Nostru	13	382	154
Inna Popenco	13	155	23
Ana Guțu	13	64	0
Maia Laguta	13	98	0
Partidul Democrat din Moldova	11	157	0
Partidul Comuniștilor din Republica Moldova	10	310	226
Silvia Radu	8	30	0
Valeriu Ghilețchi	7	20	0
Partidul Socialiștilor din Republica Moldova	3	26	0
Mișcarea social-politică „Ravnopravie”	3	73	23
Partidul Liberal	2	220	160
Partidul „Platforma Demnitate și Adevăr”	2	38	28

La cele 7 emisiuni puse pe post în perioada de monitorizare au fost invitați reprezentanți ai PDM, PCRM și concurenții electorali Mihai Ghimpu, Iurie Leancă, Andrei Năstase, Igor Dodon și Maia Sandu.

Frecvența, durata apariției în imagini și durata intervenției directe a concurenților electorali în emisiuni și dezbateri, sec.

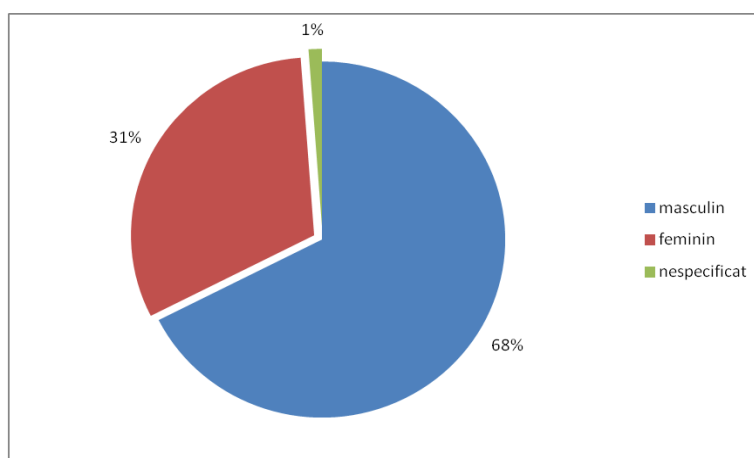
Surse și protagoniști	Frecvența apariției	Durata apariției în imagini	Durata intervenției personale
Partidul Democrat din Moldova	1	3166	3105
Partidul Comuniștilor din Republica	1	3822	3626

⁶ Beneficiarii finali ai N4 – Alexandru Sîrbu, Andrei Borșevici și Eugeniu Sîrbu

Moldova			
Mihai Ghimpu	1	3261	3160
Iurie Leancă	1	3482	3482
Andrei Năstase	1	2921	2771
Igor Dodon	1	3853	3486
Maia Sandu	1	3066	2985

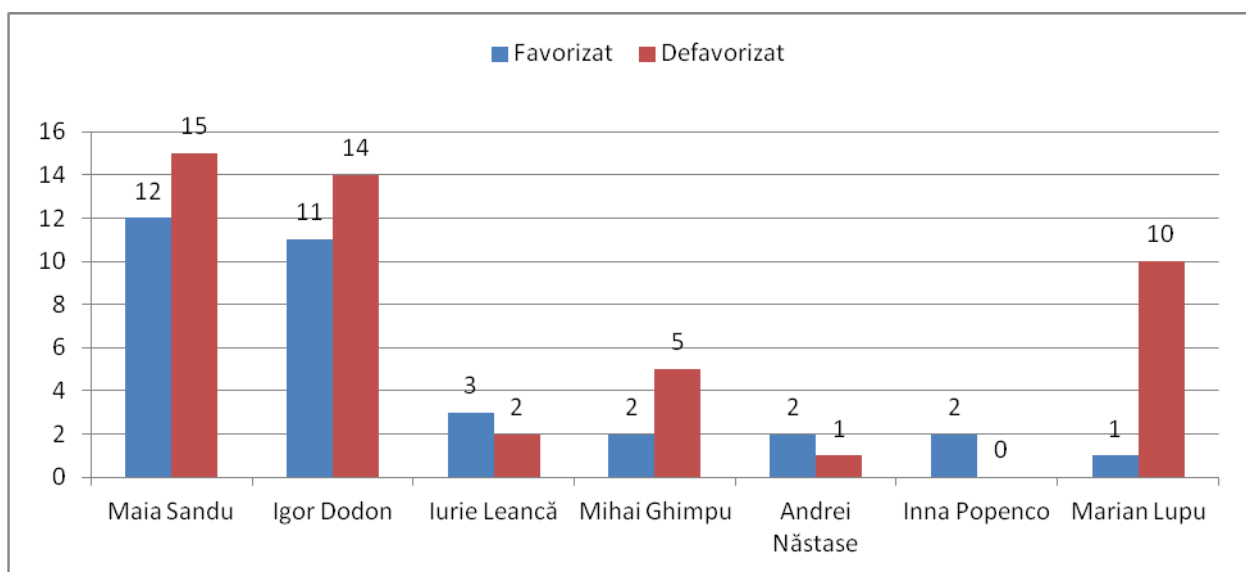
În perioada electorală și în campania electorală, cota surselor și protagonistelor de sex feminin a constituit 31%. Indicatorul relativ înalt se explică prin vizarea sau citirea candidatei PAS, Maia Sandu – 43 la sută din totalul de surse de sex feminin. Reprezentantelor CEC le-a revenit 10%, altor 4 candidate în alegeri – în jur de 40%.

Rata protagoniștilor și surselor citate din perspectiva gender, %



Concurenții electoral au apărut în context pozitiv și negativ în știri, fără a fi evidentă o tendință clară de favorizare sau defavorizare a vreunui concurent electoral. Marian Lupu a fost în primul tur mai mult defavorizat de context, fiind vorba de 10 materiale cu caracter electoral indirect despre activitățile guvernului, care l-au defavorizat prin transfer de imagine negativă.

Apariția concurenților electorali în context favorizant sau defavorizant, frecvența

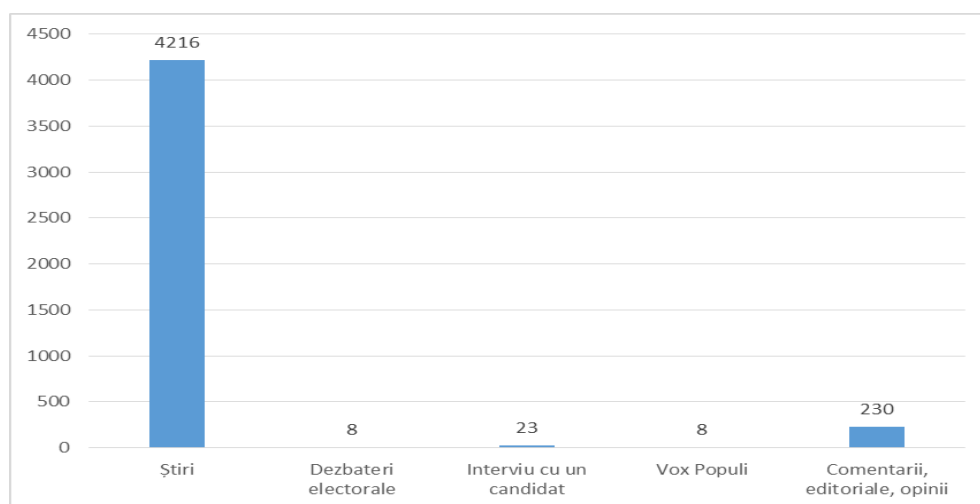


2.2 Portaluri web

Concluzii generale

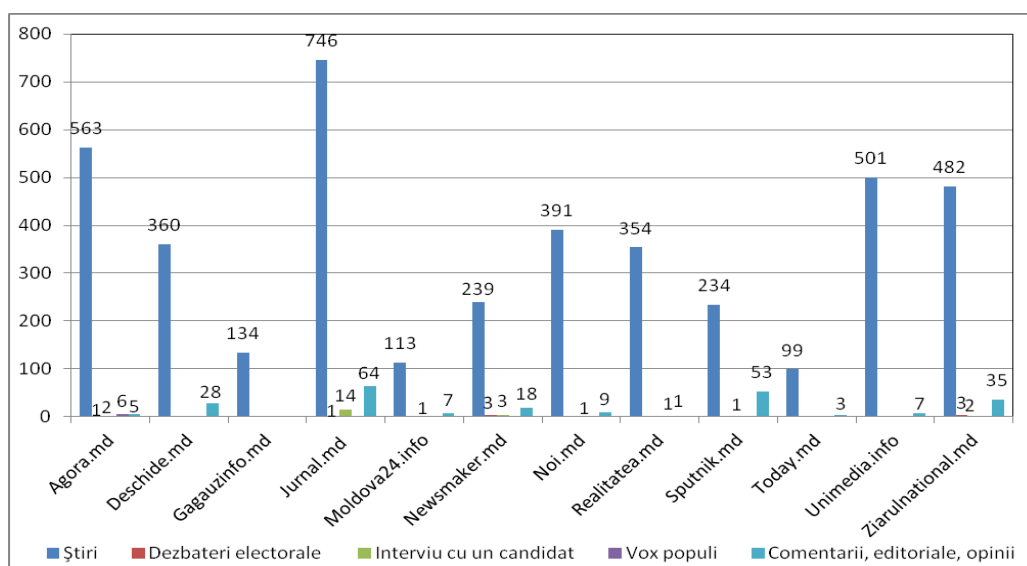
În perioada 15 septembrie – 11 noiembrie 2016, cele 12 portaluri informaționale monitorizate au publicat în total 4485 de materiale cu caracter electoral direct sau indirect, cu un volum total de 8,530.000 semne; unele materiale au fost însoțite de secvențe video (în total, 712.466 secunde sau 198 de ore) sau audio (25.749 secunde sau 7 ore). Portalurile au publicat în această perioadă 4216 știri relevante prezentei monitorizări, 230 de comentarii, editoriale și alte materiale de opinie, 23 de interviuri cu candidații și câte 8 dezbateri și materiale de tip Vox Populi care au vizat subiectul alegerilor prezidențiale.

Numărul de materiale cu caracter electoral direct și indirect publicate de 12 portaluri informaționale, per gen



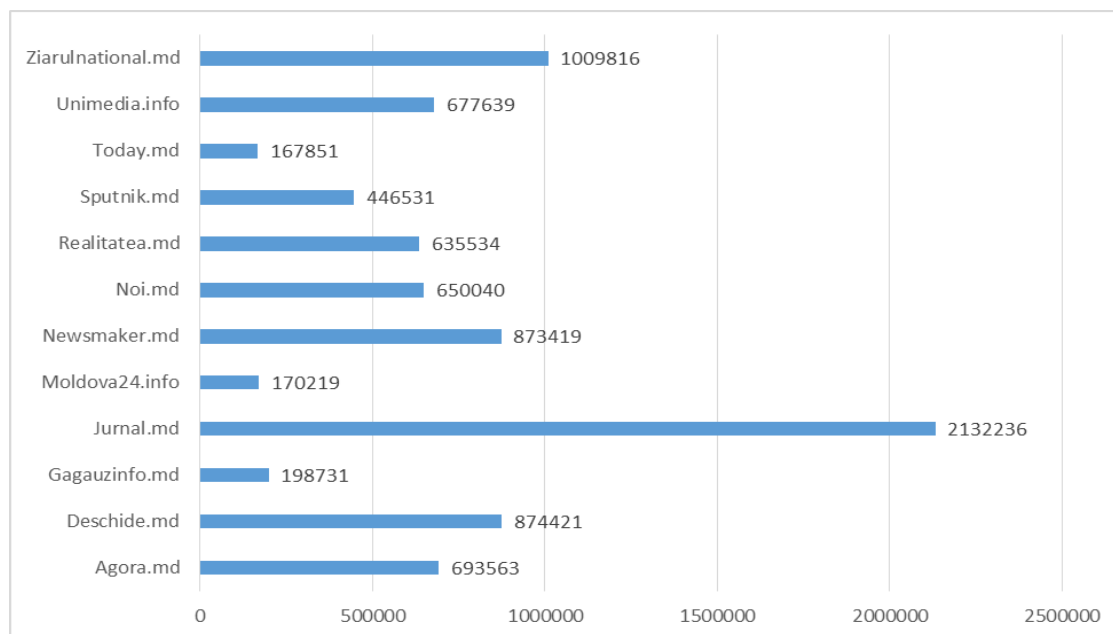
Cel mai mare număr de materiale relevante a publicat portalul Jurnal.md (825), urmat, în descrescere, de Agora.md (577), Ziarulnational.md (522), Unimedia.info (508), Noi.md (401), Deschide.md (388), Realitatea.md (356), Sputnik.md (288), Newsmaker.md (263), Gagauzinfo.md (134), Moldova24.info (121) și Today.md (102).

Numărul de materiale cu caracter electoral direct și indirect, publicate de 12 portaluri, per portal și gen jurnalistic



Portalul Jurnal.md a fost lider incontestabil și după suprafața alocată textelor relevante, cu articole care au ocupat în total peste 2 milioane de semne, urmat la mare distanță de Ziarulnational.md (circa un milion de semne), Deschide.md și Newsmaker.md (textele acestor portaluri au avut câte aproximativ 870 mii semne), portalurile Agora.md, Unimedia.info, Noi.md și Realitatea.md au reflectat campania electorală în texte care au ocupat suprafațe de peste 630 mii semne fiecare.

Suprafața textelor cu caracter electoral direct și indirect, publicate de 12 portaluri, per portal, semne



Mai mult de două treimi din subiectele jurnalistice abordate în contextul alegerilor prezidențiale de cele 12 portaluri monitorizate au vizat domeniul politic – 3582 materiale sau aproximativ 79% din numărul total de materiale. În mare parte, portalurile au urmărit declarațiile și acuzațiile reciproce ale politicienilor și candidaților la funcția de Președinte al R. Moldova, reacțiile celor vizați etc. La mare distanță, urmează subiectele care au vizat direct activitatea Comisiei Electorale Centrale pentru pregătirea alegerilor și procesul electoral în general – 624 materiale (14% din total). Problemele economice, corupția, relațiile externe ale Moldovei și problemele sociale au fost abordate în context electoral destul de rar, în cel mult 1% fiecare din totalul articolelor relevante, iar problemele mediului înconjurător, ale drepturilor omului, problematica legată de soluționarea conflictului transnistrean practic au lipsit de pe agenda mass-media analizate sau au fost abordate în câte 1-2 materiale.

Subiectele cu caracter electoral direct sau indirect mediatizate de 12 portaluri

Temele abordate	Frecvența
Politic	3582
Proces electoral	624
Economic	46
Corupție	35
Relații externe	33
Probleme sociale	32
Presa	32
Legea și Constituția	29
Administrația publică locală	28

Cultură și divertisment	16
Educație	5
Crimă	5
Integrarea europeană	4
Poliție/Securitate/Armată	3
Sănătate	2
Minoritățile	2
Drepturile omului	2
Gender	2
Problema transnistreană	2
Sport	1

În total, cele 12 portaluri au citat sau au menționat în materialele relevante prezentei monitorizări un număr de 7735 de surse și protagoniști. Cel mai des citate surse de documentare din afara politicului pentru reporterii portalurilor au fost funcționarii/reprezentanții Comisiei Electorale Centrale – aceștia au fost citați de 539 de ori în total de cele 12 portaluri. Urmează experții străini și locali în diferite domenii care au fost solicitați să-și expună părerea despre mersul campaniei electorale și despre unele declarații/acuzații ale politicienilor – 463 de apariții; cetățenii simpli au fost citați de 378 de ori, deseori în contextul unor întâlniri electorale ale candidaților, iar reprezentanții societății civile/ONG-urilor – de 356 de ori. Reprezentanți ai administrației publice locale, deputații în Parlament și membrii Guvernului au fost citați și/sau menționați în materiale cu caracter electoral direct și indirect de 168 de ori, 112 și, corespunzător, de 100 de ori. Au mai fost menționate sau citate alte surse mass-media (de 340 de ori), oameni de afaceri (95 de ori), judecători și avocați (89 de ori), oficiali guvernamentali (60 de ori), reprezentanți ai Poliției, Președinției, Bisericii etc. Aproape 60% din totalul surselor și protagoniștilor – 4457, au provenit din rândul concurenților electorali și al actorilor politici activi, iar dintre aceștia, cele mai multe apariții și mențiuni – câte aproximativ 20% din numărul total - le-au revenit Partidului Acțiune și Solidaritate și candidatei Maia Sandu, și Partidului Socialiștilor și candidatului Igor Dodon. Urmează Partidul „Platforma Demnitate și Adevăr” și candidatul Andrei Năstase (14,5%) și Partidul Democrat din Moldova și candidatul Marian Lupu (12,4%). Alți candidați ai partidelor politice au apărut în cel mult 6% din numărul total al materialelor care au vizat candidații. Dintre candidații independenți cel mai des citat/vizat a fost Valeriu Ghilețchi – de 60 de ori (1,4% din total).

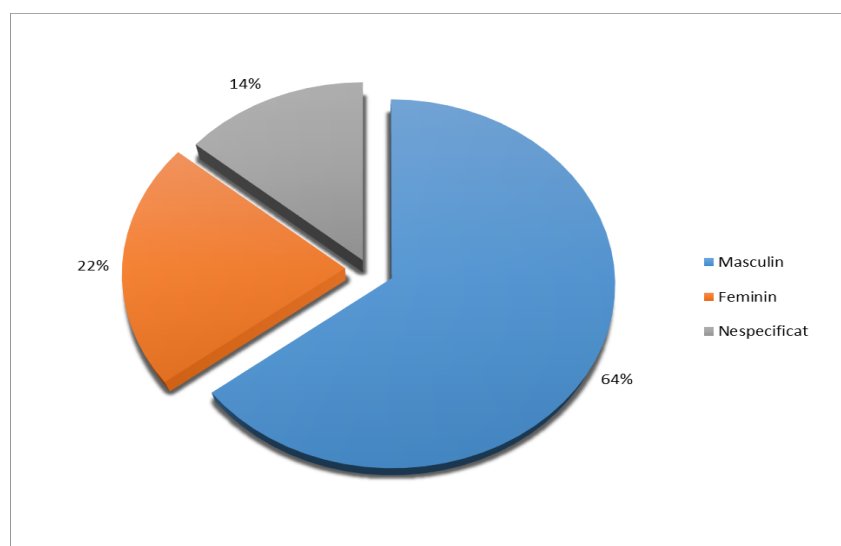
Frecvența apariției concurenților electorali și a actorilor politici, 12 portaluri

Surse și protagoniști	Frecvența apariției
Partidul Acțiune și Solidaritate / Maia Sandu	919
Partidul Socialiștilor din Republica Moldova / Igor Dodon	822
Partidul „Platforma Demnitate și Adevăr” / Andrei Năstase	646
Partidul Democrat din Moldova / Marian Lupu	551
Partidul Liberal / Mihai Ghimpu	273
Partidul Nostru / Dumitru Ciubașenco	245
Partidul Popular European din Moldova / Iurie Leancă	237
Mișcarea social-politică „Ravnopravie” / Inna Popenco	169
Partidul Comuniștilor din Republica Moldova	111
Partidul Liberal Democrat din Moldova	106
Partidul Politic „Dreapta” / Ana Guțu	63

Valeriu Ghilețchi	60
Silvia Radu	58
Maia Laguta	52

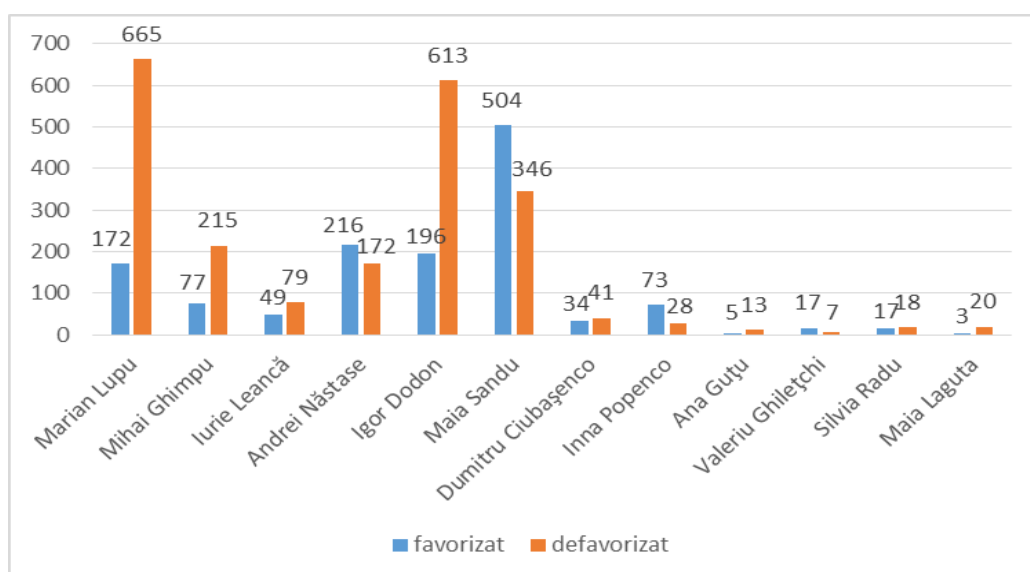
Cota surselor de sex feminin din materialele publicate de cele 12 portaluri a constituit doar 22% (1625 de surse), pe când bărbații au fost citați de aproape trei ori mai des - 64% (4864 de surse). De notat, că în aproximativ 14% din cazuri, genul sursei la care s-a făcut trimitere nu a fost specificat.

Rata protagoniștilor și surselor citate din perspectiva de gen, %



Din punctul de vedere al contextului aparițiilor, cea mai favorizată în mass-media online monitorizate a fost candidata comună a PAS, PPDA și PLDM Maia Sandu, care a apărut în context pozitiv în 504 materiale. Ea a fost urmată de candidatul PPDA Andrei Năstase (216 favorizări), candidatul PSRM Igor Dodon (196) și candidatul PDM Marian Lupu (172). În același timp, Marian Lupu și Igor Dodon au fost, de departe, cel mai des defavorizați – în 665 și, corespunzător, 613 de materiale. Maia Sandu a fost defavorizată în 346 articole, preponderent în turul doi de scrutin.

Apariția concurenților electorali în context favorizant sau defavorizant, frecvența, totalul pentru 12 portaluri



În perioada preelectorală monitorizată și pe parcursul campaniei electorale pentru alegerile prezidențiale 2016, portalurile monitorizate au publicat mii de știri documentate dintr-o singură sursă, în multe cazuri fiind vorba de acuzațiile unor concurenți electorali și/sau reprezentanți ai partidelor în adresa altora, care însă nu au fost echilibrate cu replicile/poziția celor acuzați. Astfel, echilibrul și echidistanța editorială au fost puternic viciate.

Redacțiile portalurilor nu au urmărit echilibrul categoriilor de protagoniști și surse, nici paritatea de gen a acestora. Au fost publicate puține materiale de educație electorală și analize pertinente a candidaților și a programelor lor electorale.

În general, subiectele mediatizate în context electoral au fost lipsite de diversitate tematică. Totodată, unele portaluri au prezentat creativ informații inedite, legate de alegeri și candidați (rubrici speciale, infografice etc.). Unele portaluri le-au oferit cititorilor, selectiv, posibilități de documentare suplimentară prin publicarea/preluarea unor materiale video sau audio care au avut tangență cu subiectul abordat.

În cazul unor portaluri, opiniile au prevalat în fața știrilor, informația a fost prezentată tendențios și părtinitor.

Portalurile **Agora.md**, **Newsmaker.md** și **Realitatea.md** au reflectat activ evenimentele de campanie electorală, candidații au fost mediatizați relativ echilibrat pe toată durata monitorizării, iar principalele subiecte de campanie au fost acoperite fără preferințe editoriale evidente.

Portalurile **Deschide.md** și **Unimedia.info** au mediatizat activ campania electorală, iar principalii concurenți electorali au fost prezentați în contexte diferite, deseori neutru, dar și în context negativ sau pozitiv. Prin frecvența și numărul știrilor relevante, în turul doi al scrutinului, Unimedia.info a favorizat-o editorial pe candidata Maia Sandu și l-a defavorizat pe candidatul Igor Dodon.

Politica editorială a portalului **Jurnal.md** a fost orientată pe întreaga perioadă monitorizată spre defavorizarea candidaților guvernării, în rândul acestora fiind înscris și Igor Dodon. Portalul i-a defavorizat frecvent și pe suprafețe mari pe Marian Lupu și pe Igor Dodon, care au fost criticați și acuzați de ilegalități și de aflare sub influența politică și economică a lui Vladimir Plahotniuc, replica acestora de cele mai multe ori a lipsit. În contrast, Andrei Năstase, PPDA și Maia Sandu au fost intens promovați și favorizați editorial prin frecvența și numărul știrilor în context pozitiv.

Portalurile **Moldova24.info** și **Today.md** au mediatizat campania electorală selectiv, iar politica lor editorială a fost orientată spre defavorizarea oponentilor Partidului Democrat, în special a lui Andrei Năstase și a Maiei Sandu care au fost prezentați aproape de fiecare dată în context negativ. Deseori textele publicate au etichetat protagoniștii, lansând speculații sau acuzații fără a li se oferi dreptul la replică.

Portalurile **Noi.md** și **Gagauzinfo.md** au reflectat subiectele legate de alegeri în general neutru în perioada primului tur al scrutinului. Ulterior, însă, politica editorială a fost modificată, iar materialele l-au favorizat frecvent pe Igor Dodon și au defavorizat-o editorial pe Maia Sandu.

Portalul **Sputnik.md** a mediatizat campania electorală selectiv, în materialele publicate în primul tur al scrutinului fiind deseori ridiculizat și prezentat în context defavorizant candidatul Mihai Ghimpu. În turul doi al scrutinului, Maia Sandu a fost frecvent defavorizată prin prezentarea în context negativ. Igor Dodon, dimpotrivă, a fost prezentat mai des în context pozitiv.

Portalul **Ziarulnational.md** a mediatizat activ evenimentele de campanie electorală într-un număr mare de știri în care au fost prezentați majoritatea concurenților electorali. Igor Dodon și Marian Lupu au fost defavorizați editorial prin frecvența și numărul materialelor relevante care i-au prezentat în context negativ. Maia Sandu, dimpotrivă, a fost favorizată editorial, în special în turul doi al scrutinului.

Agora.md

În perioada 15 septembrie – 11 noiembrie 2016, portalul Agora.md a publicat 577 de materiale jurnalistice cu caracter electoral, majoritatea covârșitoare fiind știri (563 sau 97,6% din total), au mai fost inserate 6 Vox Populi, 5 comentarii, 2 interviuri; a fost preluată și o dezbatere electorală. Textele au avut un volum total de 693.563 de semne, au fost publicate și 155 de subiecte video cu o durată totală de 80.975 secunde sau peste 22 de ore și un subiect audio de 152 de secunde. Majoritatea articolelor au abordat teme ce țin de domeniul politic (407 materiale sau 70,5% din total), aproximativ 15% au mediatizat procesul electoral (86 de materiale), celelalte articole referindu-se în context electoral la problemele sociale, funcționarea statului de drept, corupție, problemele economice etc. Portalul a reflectat campania electorală în toată complexitatea ei, iar principalele subiecte electorale au fost acoperite fără preferințe editoriale evidente.

Agora.md a citat în total 1439 de surse, cele mai multe (circa 70%) provenind din zona politicului. Din afara politicului, cel mai des au mai fost citați cetățenii simpli (de 95 de ori), reprezentanții CEC (75), ai societății civile (51), diplomați, oficiali și observatori străini (48), reprezentanți ai APL (41 de ori) ș.a. Dintre formațiunile politice și concurenții electorali, de cele mai dese ori a fost vizat și citat Partidul PAS și candidata Maia Sandu – de 245 de ori sau 17% din numărul total de surse. Aproximativ la același nivel (de 242 de ori; 16,4% din total) a fost citat și PSRM și candidatul Igor Dodon, iar PDM și candidatul Marian Lupu a fost citat sau vizat de 138 de ori, ceea ce reprezintă 9,6% din total. Ceilalți competitori politici au fost citați mult mai rar, iar dintre candidații independenți la funcția de Președinte, cea mai mare vizibilitate pe Agora.md a avut-o candidata Maia Laguta care a fost vizată sau citată de 19 ori.

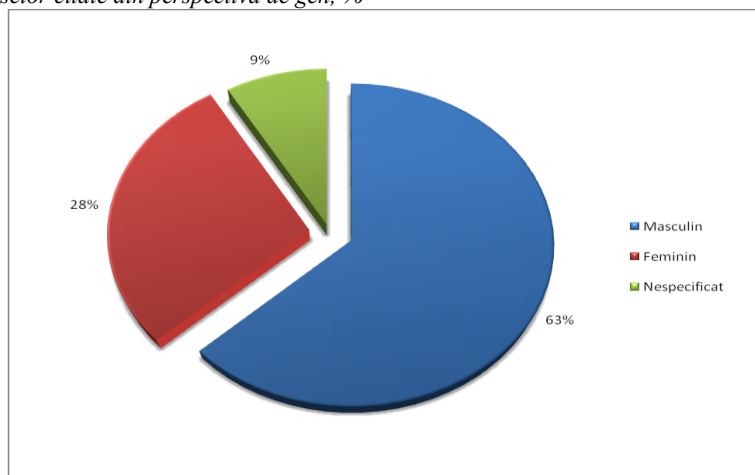
Frecvența apariției concurenților electorali și a actorilor politici

Surse și protagoniști	Frecvența apariției
Partidul Acțiune și Solidaritate / Maia Sandu	245
Partidul Socialiștilor din Republica Moldova / Igor Dodon	242
Partidul Democrat din Moldova / Marian Lupu	138
Partidul „Platforma Demnitate și Adevăr” / Andrei Năstase	89
Partidul Liberal / Mihai Ghimpu	58
Partidul Popular European din Moldova / Iurie Leancă	49
Partidul Nostru / Dumitru Ciubașenco	48
Mișcarea social-politică „Ravnopravie” / Inna Popenco	31
Maia Laguta	19
Partidul Comuniștilor din Republica Moldova	18
Partidul Politic „Dreapta” / Ana Guțu	18
Silvia Radu	16
Partidul Liberal Democrat din Moldova	15
Valeriu Ghilețchi	12

Rata generală de gen a surselor și protagoniștilor portalului Agora.md pe întreaga durată a monitorizării a fost de 63% bărbați (910 persoane) și 28% femei (408 persoane), în alte 121 de cazuri genul sursei sau a protagonistului nu a fost specificat. Cel mai bun indicator al echilibrului de gen a fost atins la citarea surselor din rândul cetățenilor (50,5% femei și 47,4% bărbați), însă sursele de la Președinție, Parlament și Guvern au fost aproape de fiecare dată de gen masculin. Partidele au fost reprezentate preponderent de candidatul la funcția de Președinte, de cele mai multe ori fiind

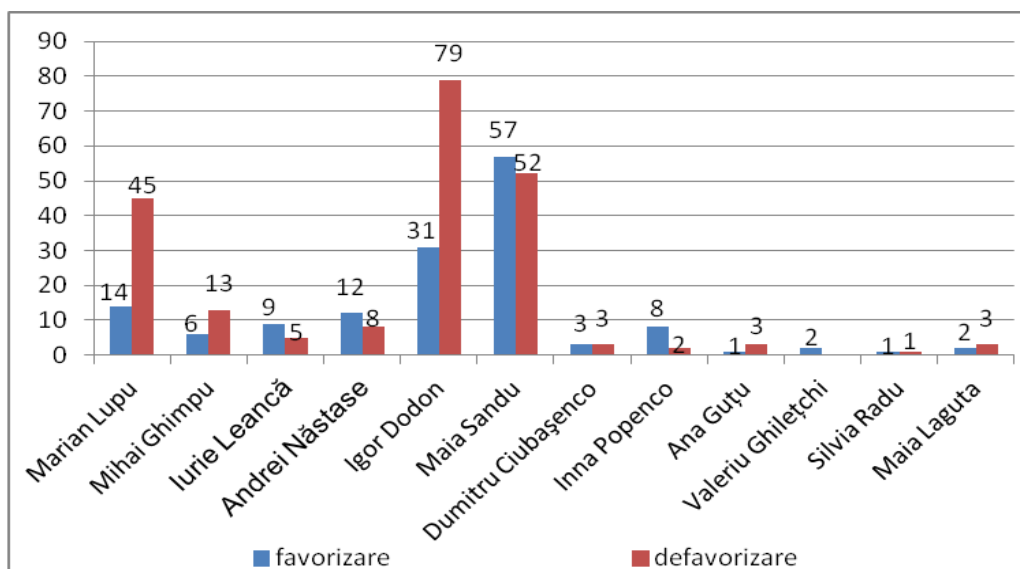
vorba de bărbați. Per ansamblu, mai mult de jumătate din cazurile când au fost citate femeile în context electoral, 58%, îi revin candidatei Maia Sandu.

Rata protagoniștilor și surselor citate din perspectiva de gen, %



În perioada preelectorală monitorizată și pe întreaga durată a campaniei electorale, portalul Agora.md a avut o politică editorială relativ echilibrată, iar concurenții electorali au fost prezentați de cele mai multe ori în context neutru sau atât în context negativ, cât și pozitiv. Astfel, candidata Maia Sandu a fost vizată sau citată în articole de 245 de ori, inclusiv de 136 de ori în context neutru, de 57 de ori în context care a favorizat-o și de 52 de ori în context defavorizant. În ce-l privește pe candidatul Igor Dodon, s-a remarcat o anumită tendință de defavorizare a acestuia care se explică prin mediatizarea declarațiilor și acuzațiilor altor candidați la adresa acestuia. În total, I. Dodon a fost vizat direct sau indirect de 242 de ori, inclusiv 132 de ori în context neutru, 79 de ori – negativ și 31 de ori – pozitiv.

Apariția concurenților electorali în context favorizant sau defavorizant, frecvența



Deschide.md

Portalul Deschide.md a publicat în perioada de monitorizare în total 388 de materiale relevante, inclusiv 360 de știri (92,8% din total) și 28 de comentarii și editoriale. Textele au avut un volum

total de 874.421 de semne, unele au fost însoțite de coloană video (14 secvențe cu durată totală de 3565 secunde sau aproximativ o oră) sau audio (2 secvențe cu durată totală de 427 secunde).

Din punct de vedere tematic, materialele au vizat direct domeniul politic, inclusiv declarații, acuzații reciproce ale politicienilor și candidaților, reacțiile la acestea etc. – 340 de articole sau 87,6% din total, și mersul procesului electoral – 47 de materiale (12,1%). Evenimentele de campanie electorală au fost mediatizate relativ echilibrat, fără preferințe editoriale evidente.

În materialele jurnalistice relevante prezentei monitorizări au fost citate, în total, 697 de surse, 428 dintre care (61,4% din total) au fost din zona partidelor politice și a concurenților electorali. Au mai fost citate surse de la CEC – 62 de cazuri (8,9% din total), diplomați, oficiali și observatori străini (50 de ori), reprezentanți ai societății civile (38 de ori), experți străini și locali (32 de ori) etc.

În ce privește concurenții electorali și partidele politice care i-au înaintat, de cele mai dese ori, în știri au fost vizati Maia Sandu și membrii PAS – de 74 de ori sau 10,6% din totalul surselor și protagoniștilor. Aceeași vizibilitate a avut-o și Igor Dodon și PSRM – de 71 de ori sau 10,2%. Urmează membrii PPDA și Andrei Năstase cu 61 de apariții, PPEM și Iurie Leancă – 43 și PDM și Marian Lupu – 41. Dintre candidații independenți, cel mai des a fost vizat sau citat Valeriu Ghilețchi, de 7 ori.

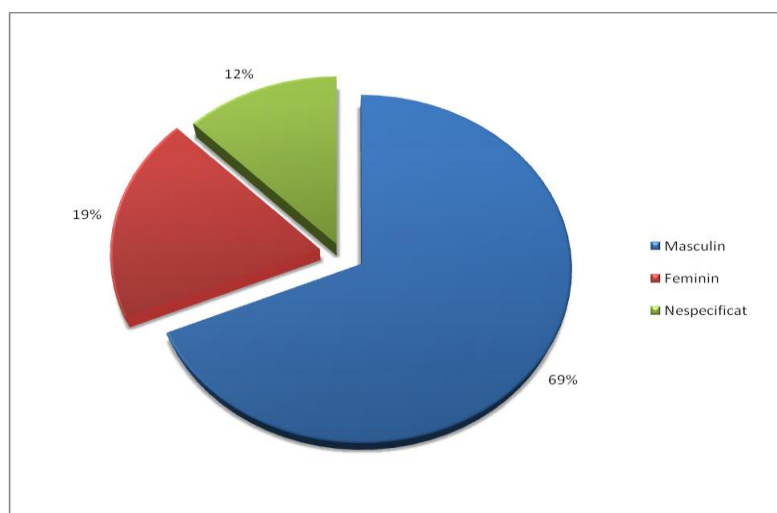
Frecvența apariției concurenților electorali și a actorilor politici

Surse și protagoniști	Frecvența apariției
Partidul Acțiune și Solidaritate / Maia Sandu	74
Partidul Socialiștilor din Republica Moldova / Igor Dodon	71
Partidul „Platforma Demnitate și Adevăr” / Andrei Năstase	61
Partidul Popular European din Moldova / Iurie Leancă	43
Partidul Democrat din Moldova / Marian Lupu	41
Partidul Nostru / Dumitru Ciubașenco	27
Partidul Liberal / Mihai Ghimpu	24
Partidul Liberal Democrat din Moldova	21
Valeriu Ghilețchi	7
Silvia Radu	6
Mișcarea social-politică „Ravnopravie” / Inna Popenco	5
Maia Laguta	5
Partidul Politic „Dreapta” / Ana Guțu	4

Raportul de gen al surselor și protagoniștilor pe întreagă durată a monitorizării a fost dezechilibrat în favoarea bărbaților. Astfel, 478 de surse și protagoniști (69% din total) au fost bărbați și numai 133 (19%) femei, în 86 de cazuri (12%) genul nu a fost specificat. Indicatorul surselor feminine este puternic influențat de aparițiile Maiei Sandu (de 67 de ori sau 50% din sursele feminine).

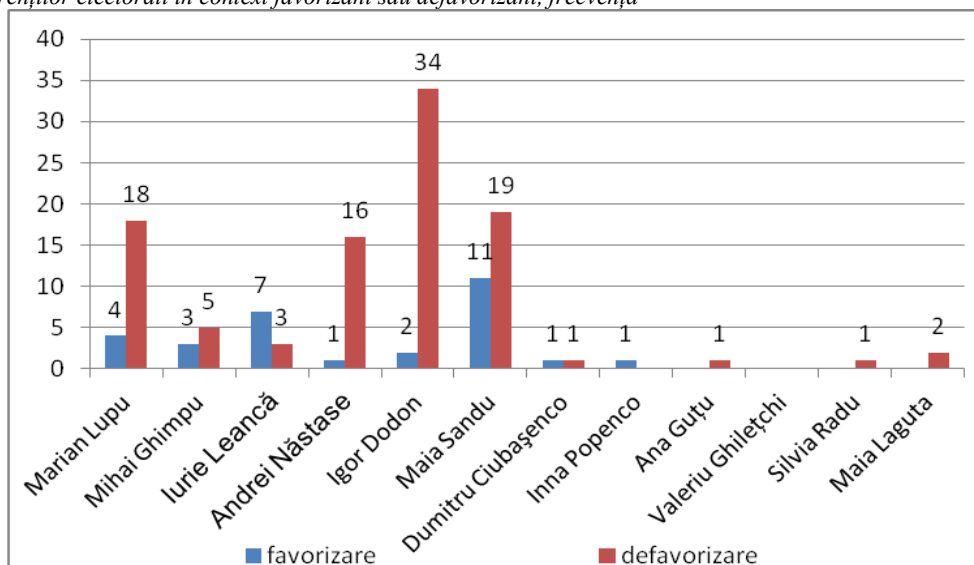
Sursele din afara politicului de asemenea au fost preponderent de gen masculin, unicele excepții fiind înregistrate la categoria surselor CEC și a diplomaților, oficialilor și observatorilor străini, unde au fost citați nu doar bărbații sau preponderent bărbații, ci și femeile.

Rata protagoniștilor și a surselor citate din perspectiva de gen, %.



Deschide.md a avut i-a vizat pe principalii concurenți electorali mai des în context negativ decât în context pozitiv. Astfel, candidatul Igor Dodon a apărut de 34 de ori negativ și de două ori pozitiv. Maia Sandu a fost vizată de 19 ori în context defavorizant și de 11 ori în context care a favorizat-o. Au fost prezentați deseori în context negativ și candidații Marian Lupu și Andrei Năstase (de 18 și, corespunzător, 16 ori). Totodată, respectivii candidați au fost prezentați deseori și în context neutru.

Apariția concurenților electorali în context favorizant sau defavorizant, frecvența



Gagauzinfo.md

În perioada de raport, portalul regional Gagauzinfo.md a publicat în total 134 de articole relevante prezentei monitorizării, cu un volum general de 198.731 de semne, 27 de materiale fiind însoțite de coloană video (15.271 de secunde sau ceva mai mult de 4 ore). Toate materialele au fost din categoria știrilor.

Cu unele excepții, articolele s-au referit exclusiv la teme din domeniul politic: declarații, întâlniri cu alegătorii, mesaje de susținere pentru unii candidați etc. La prima etapă a monitorizării, portalul a reflectat alegerile naționale destul de anemic, ulterior s-a activizat. Campania a fost relectată selectiv, în turul doi al scrutinului – cu accent pe promovarea candidatului Igor Dodon.

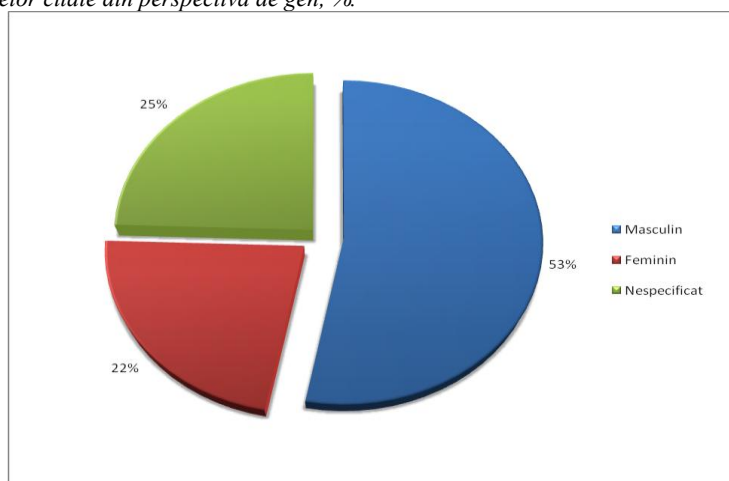
La documentarea știrilor, Gagauzinfo.md a recurs la un număr relativ mic de surse – 147 în total, inclusiv 56 (38% din total) din mediul politic. Au mai fost citate surse de la CEC – 28 de cazuri (19%), surse din rândul experților străini și locali sau ai administrației publice locale – de câte 15-16 ori (10% din total), mai rar au fost citați cetățenii simpli, reprezentanții societății civile ș.a. Dintre partidele politice și concurenții electorali, cel mai des vizați au fost Igor Dodon și PSRM – de 15 ori (10,2% din totalul surselor și protagoniștilor), Marian Lupu și PDM – de 10 ori, Maia Sandu și PAS – de 9 ori, Dumitru Ciubașenco și PN – de 8 ori.

Frecvența apariției concurenților electorali și a actorilor politici

Surse și protagoniști	Frecvența apariției
Partidul Socialiștilor din Republica Moldova / Igor Dodon	15
Partidul Democrat din Moldova / Marian Lupu	10
Partidul Acțiune și Solidaritate / Maia Sandu	9
Partidul Nostru / Dumitru Ciubașenco	8
Partidul „Platforma Demnitate și Adevăr” / Andrei Năstase	6
Partidul Liberal / Mihai Ghimpu	2
Partidul Popular European din Moldova / Iurie Leancă	2
Silvia Radu	2
Partidul Politic „Dreapta” / Ana Guțu	1

Raportul de gen pentru întreaga perioadă a monitorizării a constituit 53% bărbați (78 de surse) versus 22% femei (33 de surse), în alte 36 de cazuri (25%) genul nu a fost specificat. Sursele din afara politicului au fost preponderent de sex masculin, cu unele excepții în cazul CEC și administrației publice locale din autonomia găgăuză, structuri conduse de femei. Pe segmentul politic, din sursele feminine au fost citate/vizate doar Maia Sandu (de 9 ori), Silvia Radu (de 2 ori) și Ana Guțu (o dată).

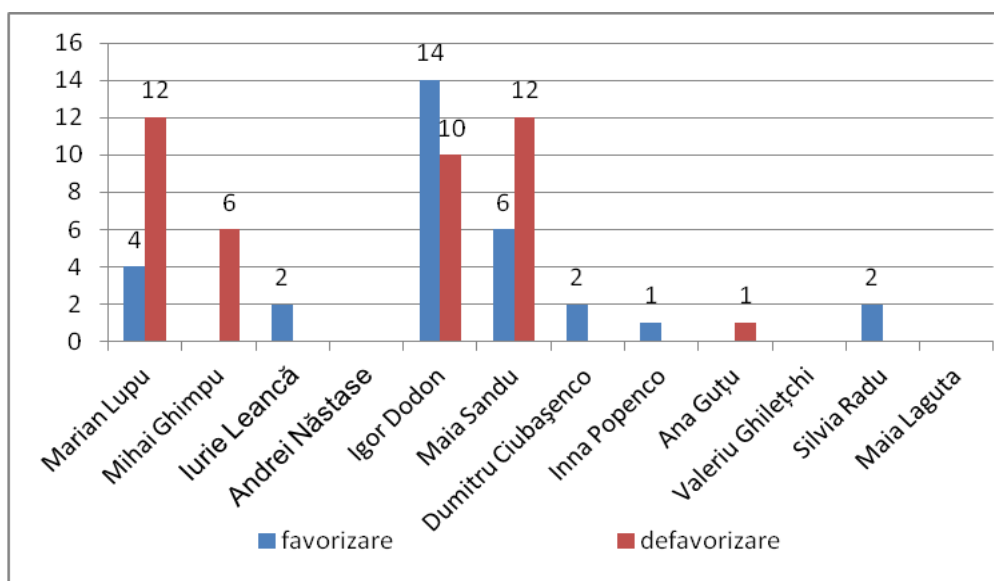
Rata protagoniștilor și surselor citate din perspectiva de gen, %



Deși au fost citați mai rar în calitate de surse, unii dintre candidații la funcția de Președinte au fost prezenți de portalul Gagauzinfo.md în context fie pozitiv, fie negativ, fapt care indică asupra politicii editoriale a portalului, orientată spre favorizarea sau defavorizarea respectivilor candidați. Astfel, Maia Sandu a fost prezentată de două ori mai des în context negativ decât în context pozitiv sau neutru, iar Igor Dodon a fost favorizat în special în turul doi al scrutinului prezidențial. În știrile

publicate preponderent în prima parte a campaniei electorale, Marian Lupu a fost prezentat mai mult în context negativ. Doar în context negativ a apărut Mihai Ghimpu.

Apariția concurenților electorali în context favorizant sau defavorizant, frecvența



Jurnal.md

Portalul Jurnal.md a publicat în perioada de raport cel mai mare număr de materiale relevante prezentei monitorizări – 825, majoritatea absolută fiind știri (746 sau 90,4% din total), urmate de comentarii și alte articole de opinie (64 texte, 7,8% din total); au mai fost publicate 14 interviuri cu unii candidați și preluată o dezbatere electorală televizată. Ca volum, articolele Jurnal.md au fost cele mai mari din toate portalurile monitorizate, textele ocupând în total 2,132.236 semne, au mai fost plasate 57 secvențe video cu durată totală de 18.168 secunde sau aproximativ 5 ore.

Tematica subiectelor abordate a vizat domeniul politic în proporție de aproximativ 93% (766 articole), procesul electoral a fost reflectat în 28 de articole (3,4%), celelalte materiale s-au referit în context electoral la problema corupției, mai rar la problemele economice, sociale etc. Portalul a urmărit mediatizarea intensă și promovarea activităților de campanie ale PPDA și ale lui Andrei Năstase în primul tur al scrutinului și ale Maiei Sandu în turul doi.

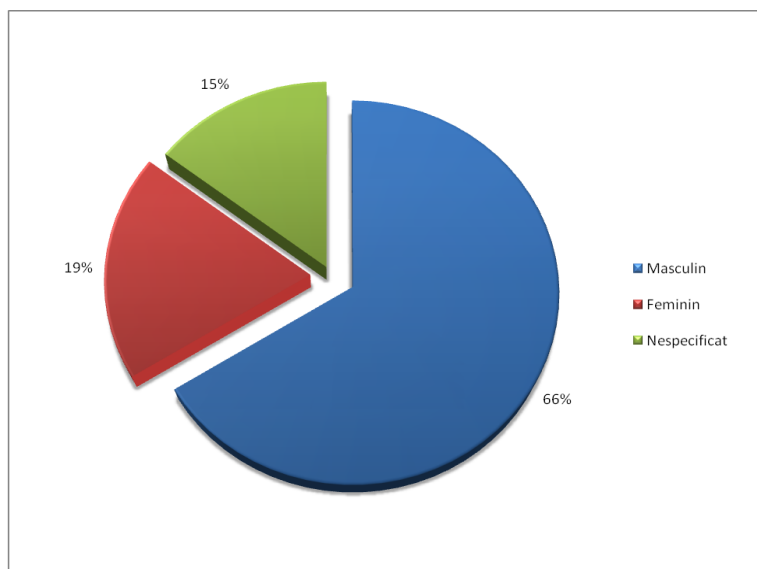
Materialele jurnalistice relevante au citat, în total, 1021 de surse, cele mai multe – 449 sau 44% din total, provenind din mediul politic. Din sursele care nu sunt legate direct de partidele politice concurente în alegeri și candidații la funcția de Președinte, mai des au fost citați experții locali și cei străini – 162 de cazuri (15,9% din totalul surselor) și cetățenii simpli – 126 de cazuri (12,3%). Au mai fost citate alte surse mass-media (66 de ori), reprezentanți ai CEC (65), diplomați, oficiali și observatori străini (42), reprezentanți ai societății civile (32), ai mediului de afaceri (24) etc. Dintre partidele politice, lideri incontestabili după frecvența citării sunt membrii PPDA și liderul acestui partid Andrei Năstase (218 apariții sau 21,4% din numărul total de surse), urmat de PAS și Maia Sandu – 116 apariții sau 11,4%. Ceilalți concurenți electorali și actori politici au fost citați mult mai rar, cu toate că unii dintre ei au fost vizați direct în multe articolele publicate, în special Igor Dodon, Marian Lupu, Mihai Ghimpu. Candidații independenți au apărut foarte rar în știri și aproape că nu au fost citați direct de Jurnal.md.

Frecvența apariției concurenților electorali și a actorilor politici

Surse și protagoniști	Frecvența apariției
Partidul „Platforma Demnitate și Adevăr” / Andrei Năstase	218
Partidul Acțiune și Solidaritate / Maia Sandu	116
Partidul Socialiștilor din Republica Moldova / Igor Dodon	25
Partidul Nostru / Dumitru Ciubașenco	21
Partidul Democrat din Moldova / Marian Lupu	20
Partidul Liberal / Mihai Ghimpu	11
Partidul Popular European din Moldova / Iurie Leancă	10
Partidul Liberal Democrat din Moldova	6
Valeriu Ghilețchi	2
Mișcarea social-politică „Ravnopravie” / Inna Popenco	1
Maia Laguta	1

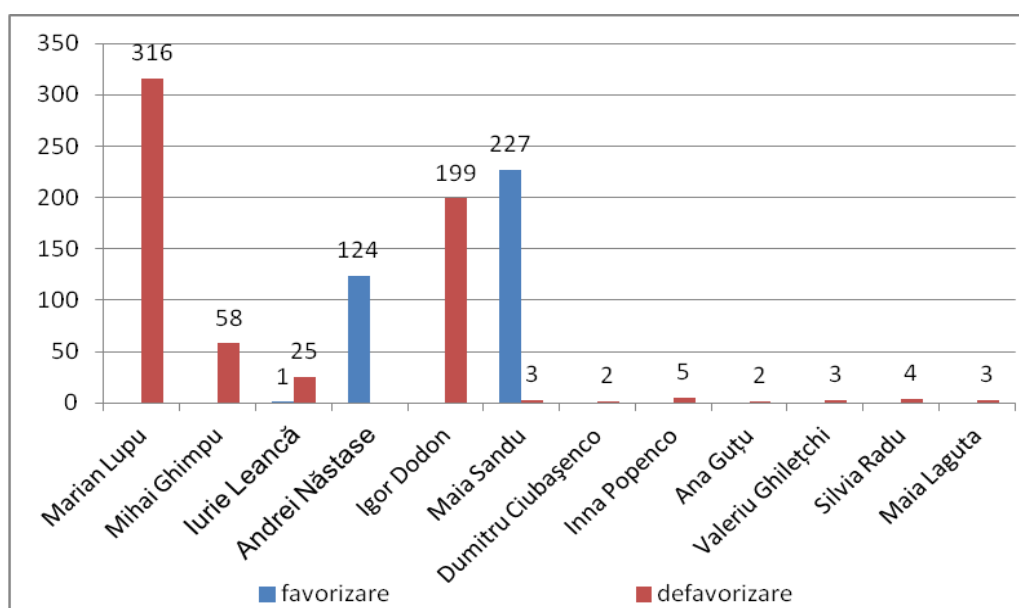
Discrepanța de gen a fost una accentuată pe întreaga durată a monitorizării, rata generală de gen fiind următoarea: 66% bărbați (676 de surse și protagoniști) și 19% femei (195 de surse și protagoniste), în alte 150 de cazuri (15% din total) genul sursei nu a fost specificat. De menționat că în 55,9% din numărul total de surse feminine a fost vorba, de fapt, de aparițiile Maiei Sandu. În rest, sursele feminine au apărut extrem de rar în știrile portalului, cu excepția surselor din rândul cetățenilor intervievați în contextul alegerilor, în acest caz, 21,4% din total au fost femei. Mai rar au fost citate surse feminine de la CEC, din rândul experților străini și locali.

Rata protagoniștilor și surselor citate din perspectiva de gen, %



Jurnal.md a avut o politică editorială îndreptată clar spre defavorizarea candidaților care au reprezentat partidele de la guvernare, și în primul rând, a PDM și a lui Marian Lupu, dar și a candidatului PSRM Igor Dodon. Astfel, Marian Lupu și Igor Dodon au fost prezentați doar în context negativ sau defavorizant (de 316 și, corespunzător, 199 de ori), de regulă fără a li se oferi dreptul la replică. În contrast, candidata Maia Sandu a fost prezentată aproape de fiecare dată în context pozitiv (227 de ori), cu câteva excepții în primul tur al scrutinului, la fel și Andrei Năstase și PPDA (124 de ori), ambii beneficiind de suprafețe extinse pentru citate directe.

Apariția concurenților electorali în context favorizant sau defavorizant, frecvența



Moldova24.info

În perioada de monitorizare, portalul Moldova24.info a publicat în total 121 de materiale, inclusiv 113 texte din categoria știrilor, 7 comentarii și editoriale și un interviu cu un candidat. Volumul total al materialelor relevante a fost de 170.219 semne (texte), 11.607 secunde sau peste 3 ore secvențe video și 219 secunde secvențe audio.

Subiectele analizate au vizat, preponderent, domeniul politic, în special au mediatizat unele declarații ale concurenților sau acuzații în adresa acestora – 112 materiale sau 93,4% din total, procesul electoral a fost reflectat în doar 5 articole. Portalul a reflectat campania electorală selectiv și dezechilibrat, cu accent pe defavorizarea principalilor oponenți ai actualei guvernări.

Materialele relevante au făcut referire la un număr redus de surse și protagoniști – 133, mai mult de jumătate fiind din mediul politic (77 de cazuri sau 57,9% din total). Au mai fost citați cetățenii – de 17 ori, experții străini și locali – de 10 ori, reprezentanți ai CEC – de 6 ori etc. Dintre partidele politice, primul în top este PPDA și Andrei Năstase – 25 de apariții sau 18,8% din totalul surselor și protagoniștilor, urmat de PAS și Maia Sandu – 14 apariții sau 10,5%, PSRM și Igor Dodon – 12 apariții sau 9% din total.

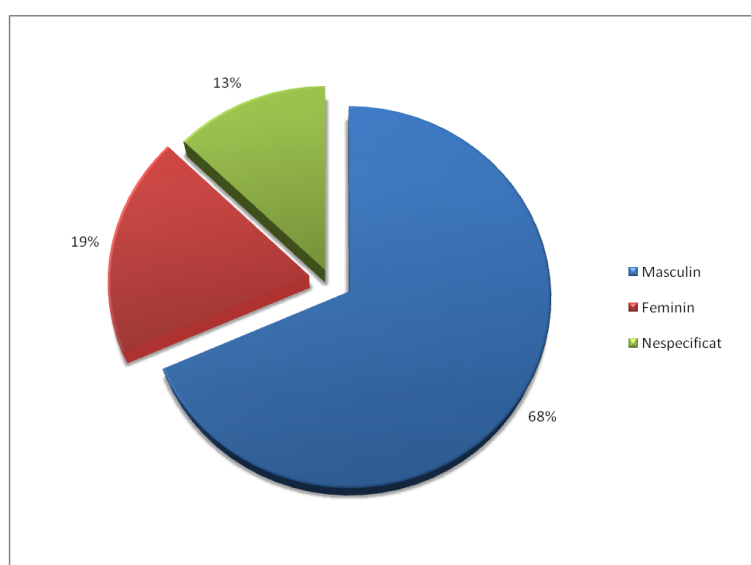
Frecvența apariției concurenților electorali și a actorilor politici

Surse și protagoniști	Frecvența apariției
Partidul „Platforma Demnitate și Adevăr” / Andrei Năstase	25
Partidul Acțiune și Solidaritate / Maia Sandu	14
Partidul Socialiștilor din Republica Moldova / Igor Dodon	12
Partidul Democrat din Moldova / Marian Lupu	8
Partidul Liberal Democrat din Moldova	4
Partidul Popular European din Moldova / Iurie Leancă	4
Valeriu Ghilețchi	2
Partidul Liberal / Mihai Ghimpu	1
Mișcarea social-politică „Ravnopravie” / Inna Popenco	1

Partidul Nostru / Dumitru Ciubașenco	1
Silvia Radu	1

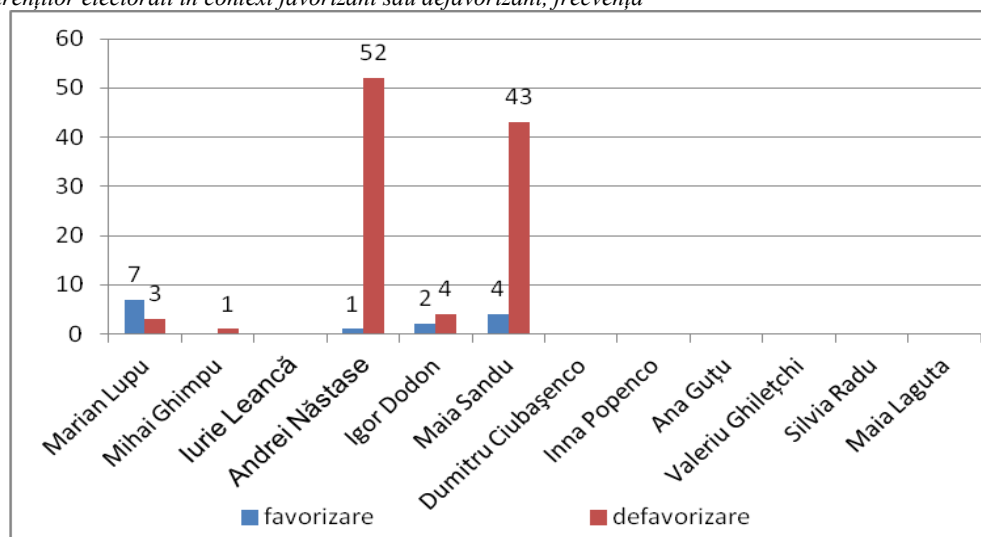
În perioada de monitorizare, în materialele portalului a fost înregistrată o discrepanță pronunțată de gen, raportul general al surselor și protagoniștilor fiind de 68% bărbați (91 de persoane) și 19% femei (25 de persoane), iar în 17 cazuri (13%) genul surselor nu a fost specificat. Sursele de sex feminin au fost lipsite de diversitate, provenind preponderent din categoriile concurenților electorale și cetățenelor. În 52% din numărul total de femei surse și protagoniste a fost vorba de Maia Sandu.

Rata protagoniștilor și surselor citate din perspectiva de gen, %



Politica editorială a portalului Moldova24.info a fost direcționată clar spre defavorizarea și discreditarea candidaților Andrei Năstase (52 de apariții în context negativ) și Maia Sandu (43 de apariții în context negativ) care au fost prezentați aproape de fiecare dată în context negativ, luați în derâdere, acuzați de minciuni și trădări. Textele publicate nu au întrunit criteriile unor materiale jurnalistice obiective, au etichetat protagoniștii, lansând speculații sau acuzații fără a li se oferi dreptul la replică.

Apariția concurenților electorali în context favorizant sau defavorizant, frecvența



NewsMaker.md

În perioada 15 septembrie – 11 noiembrie 2016, portalul NewsMaker.md a publicat 263 de materiale relevante prezentei monitorizării, inclusiv 239 de știri (90,9% din total), 18 comentarii și alte articole de opinie (6,8%) și câte 3 dezbateri și interviuri cu candidații la funcția de Președinte. Volumul total al materialelor a fost de 873.419 semne (texte) și 28.325 secunde sau aproape 8 ore de secvențe video. Marea majoritate a materialelor au vizat teme politice (218 sau 82,9%) și mersul procesului electoral – 29 (11%). Portalul a manifestat o abordare relativ echilibrată, complexă și creativă în reflectarea campaniei electorale (a fost publicate textele dezbaterilor electorale televizate, a fost inaugurată rubrica ”O zi cu un candidat”, la care a fost prezentată activitatea de campanie a candidaților, au fost analizate unele aspecte ale programelor electorale etc.).

Materialele care au vizat direct sau indirect alegerile prezidențiale au avut, în total, 715 surse și protagoniști, inclusiv 289 sau 30,4% din mediul politic. De asemenea, au fost citate diverse alte surse, cel mai des – alte mijloace mass-media (154 de cazuri sau 21,5% din total), experții străni și locali (49 de referințe sau 6,8%), reprezentanți ai CEC (36 de cazuri sau 5%). Au mai fost citați sau menționați mai mulți reprezentanți ai societății civile, cetățeni, judecători și avocați, diplomați, oficiali și observatori străini, reprezentanți ai APL, oameni de afaceri etc.

Dintre concurenții electorali și alți actori politici, cel mai des au fost menționați Igor Dodon și alți reprezentanți ai PSRM (de 56 de ori sau 7,8% din totalul surselor și protagoniștilor), Marian Lupu și PDM, Maia Sandu și PAS – de câte 42 de ori sau câte 5,9%. Cu o frecvență mai mică au fost mediatizați PN și Dumitru Ciubașenco, Andrei Năstase și PPDA, Iurie Leancă și PPEM, Inna Popenco și Mișcarea ”Ravnopravie” (inclusiv indirect, prin reflectarea dosarului lui Ilan Șor și a declarațiilor acestuia). Dintre candidații independenți, de cea mai mare vizibilitate a beneficiat Silvia Radu (de 4 ori).

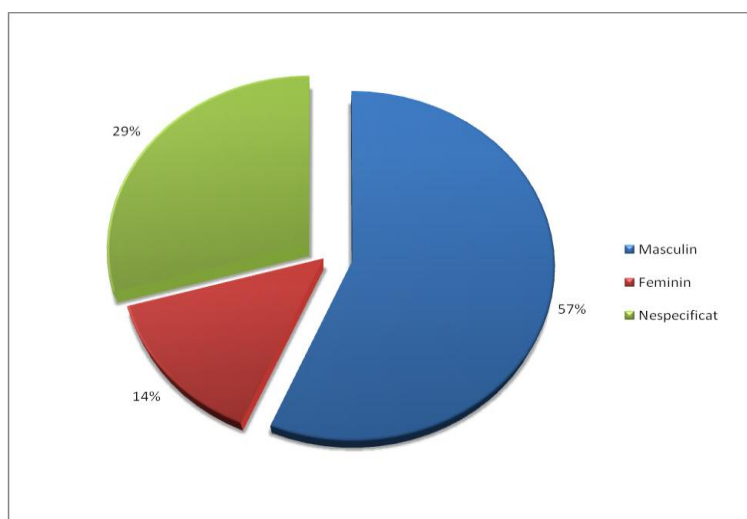
Frecvența apariției concurenților electorali și a actorilor politici

Surse și protagoniști	Frecvența apariției
Partidul Socialiștilor din Republica Moldova / Igor Dodon	56
Partidul Democrat din Moldova / Marian Lupu	42
Partidul Acțiune și Solidaritate / Maia Sandu	42
Partidul Nostru / Dumitru Ciubașenco	35
Partidul „Platforma Demnitate și Adevăr” / Andrei Năstase	31
Mișcarea social-politică „Ravnopravie” / Inna Popenco	18
Partidul Popular European din Moldova / Iurie Leancă	18
Partidul Liberal Democrat din Moldova	16
Partidul Liberal / Mihai Ghimpu	9
Silvia Radu	4
Maia Laguta	3
Partidul Politic „Dreapta” / Ana Guțu	2
Valeriu Ghilețchi	1

Rata femeilor citate ca surse sau protagoniste în materialele relevante ale portalului NewsMaker.md a fost printre cele mai mici dintre portalurile monitorizate, constituind doar 14% (101 cazuri). În același timp, cota de reprezentare a bărbaților a fost de patru ori mai mare – 57% (404 cazuri), în alte 29% din materiale genul surselor nu a fost specificat. Între sursele și protagoniștii de pe segmentul non-politic, cel mai mare procentaj al reprezentării femeilor a fost înregistrat în categoria CEC – 22% (8 femei versus 10 bărbați, 18 nespecificat), diplomați, oficiali și observatori străini –

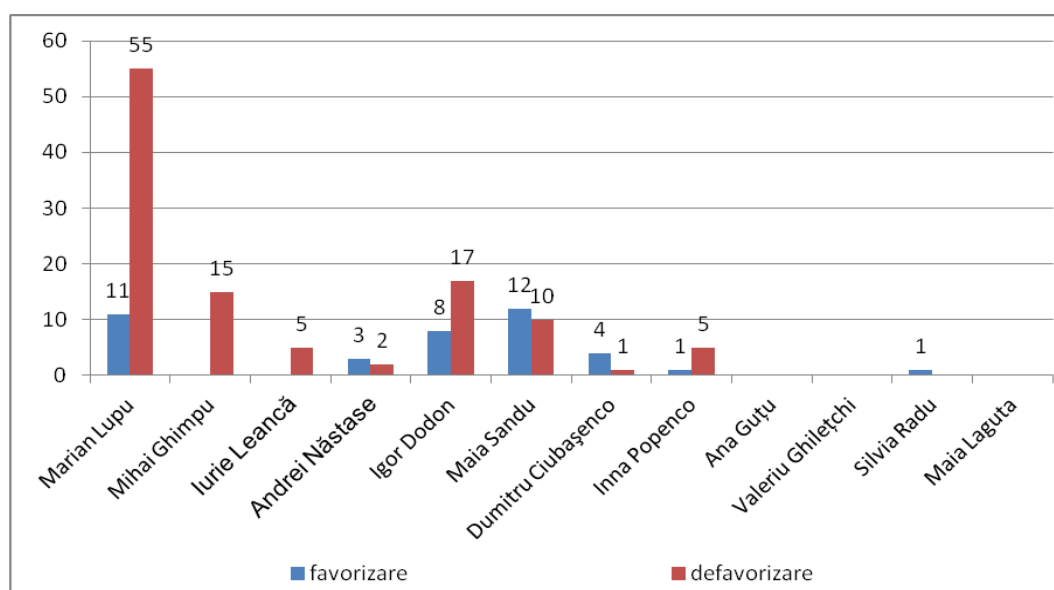
20,8%, experți străini și locali – 12%. Sursele de sex feminin nu au fost foarte diverse nici în rândul concurenților electorali și a reprezentanților acestora, în mare parte fiind citate doar candidatele înregistrate la alegeri. Astfel, cota care i-a revenit Maiei Sandu în numărul total de surse femei a fost de 33,7% (34 de apariții), candidatele Ana Guțu, Maia Laguta, Inna Popenco fiind citate de câte 2-7 ori fiecare.

Rata protagoniștilor și surselor citate din perspectiva de gen, %



Majoritatea concurenților electorali au fost mediatizați de Newsmaker.md în context neutru, dar și negativ sau pozitiv. Astfel, cele mai multe apariții ale lui Igor Dodon și ale Maiei Sandu au fost neutre, în unele cazuri însă aceștia au fost prezentați și în context negativ sau pozitiv. O situație diferită a fost înregistrată în cazul candidatului Marian Lupu (55 defavorizări versus 11 favorizări), dar și a lui Mihai Ghimpu (15 cazuri de prezentare în context negativ). Acest indicator se explică prin mediatizarea multiplelor declarații ale altor actori politici care au criticat guvernarea, inclusiv pe Vladimir Plahotniuc care atunci avea funcția de prim-vicepreședinte PDM, aceste materiale defavorizându-l indirect în primul rând pe Marian Lupu.

Apariția concurenților electorali în context favorizant sau defavorizant, frecvența



Noi.md

Portalul Noi.md a publicat în perioada de monitorizare 401 materiale relevante, aproape toate fiind știri (391 sau 97,5% din total), plus 9 comentarii și alte articole de opinie și un Vox Populi. Volumul total a constituit 650.040 semne (textele), în 39 de cazuri au fost publicate și secvențe video cu o durată totală de 23.235 secunde sau 6,5 ore, și o secvență audio de 97 de secunde.

Subiectele abordate s-au referit, preponderent, la domeniul politic (345 sau 86% din numărul total de materiale) și la mersul procesului electoral (48 sau 12%). Alte teme au fost abordate mult mai rar în context electoral, în 5 cazuri fiind vorba de relațiile externe ale Moldovei, în câte 1-2 cazuri – administrația publică locală, drepturile omului. Articolele au mediatizat cea mai mare parte a declarațiilor politicienilor și candidaților, acuzațiile reciproce pe care aceștia și le-au adus, desfășurarea campaniei electorale. În turul doi al scrutinului, portalul a publicat selectiv mai multe mesaje de susținere pentru unul dintre candidați.

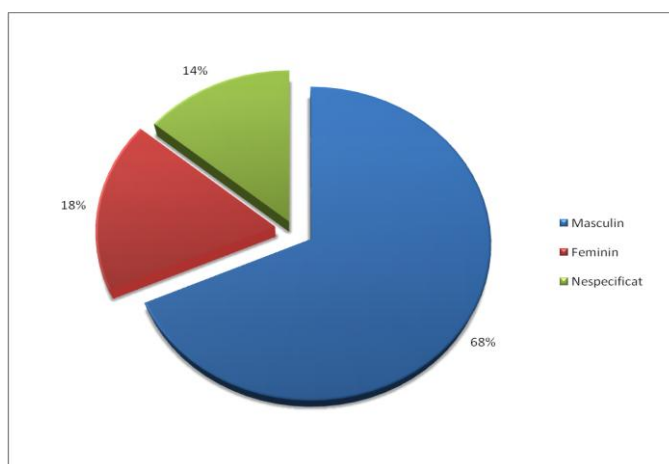
La documentarea știrilor, Noi.md a menționat și citat 460 de surse, cea mai mare cotă – peste 11% din total, revenindu-le experților străini și locali, la fel membrilor și reprezentanților CEC (câte 53 și, corespunzător, 51 de apariții). Din afara politicului, au fost citați deseori și reprezentanții societății civile (33), cetățenii (25), diplomații, oficialii și observatorii străini (18) etc. Sursele din rândul candidaților și membrilor partidelor politice concurente în alegeri au apărut frecvent în știrile Noi.md, cea mai mare vizibilitate având-o Igor Dodon și PSRM (51 de apariții în calitate de sursă, 11% din total), urmat de Marian Lupu cu 41 de apariții și Maia Sandu - 36. Dintre candidații independenți cea mai mare vizibilitate a avut-o Valeriu Ghilețchi care a fost citat/vizat de 4 ori.

Frecvența apariției concurenților electorali și a actorilor politici

Surse și protagoniști	Frecvența apariției
Partidul Socialiștilor din Republica Moldova / Igor Dodon	51
Partidul Democrat din Moldova / Marian Lupu	41
Partidul Acțiune și Solidaritate / Maia Sandu	36
Partidul „Platforma Demnitate și Adevăr” / Andrei Năstase	18
Partidul Popular European din Moldova / Iurie Leancă	17
Partidul Comuniștilor din Republica Moldova	14
Partidul Nostru / Dumitru Ciubașenco	14
Partidul Liberal / Mihai Ghimpu	11
Partidul Liberal Democrat din Moldova	6
Valeriu Ghilețchi	4
Maia Laguta	2
Silvia Radu	1

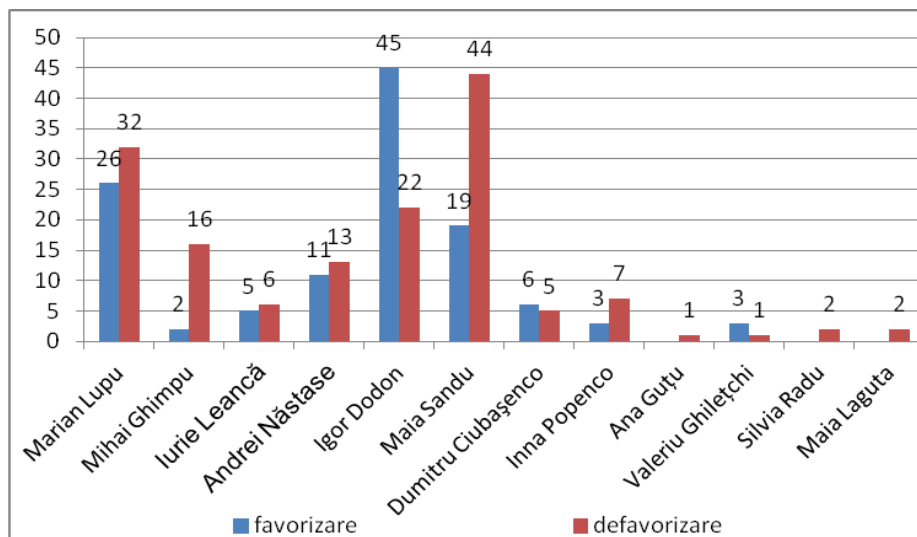
Raportul de gen al surselor sau protagoniștilor a fost de 68% bărbați (314 persoane) versus 18% femei (81 de persoane), iar în 64 de cazuri (14%) genul surselor nu a fost specificat. Astfel, discrepanța de gen a fost una accentuată. Cea mai mare cotă de reprezentare a femeilor a fost pe segmentul candidaților la funcția de Președinte, însă acest lucru s-a datorat aproape exclusiv accederii Maiei Sandu în turul doi al scrutinului (42% din numărul total de apariții ale surselor femei pe toată durata monitorizării). Surse feminine din afara politicului au fost citate mai des la categoria CEC (13 femei versus 5 bărbați, 32 nespecificat) și cetățeni (9 femei versus 14 bărbați, 2 nespecificat).

Rata protagoniștilor și surselor citate din perspectiva gender, %



În primul tur al scrutinului prezidențial, Noi.md a tratat concurenții electorali relativ echilibrat, prezentându-i în general neutru sau în egală măsură în context negativ și pozitiv, fără a fi remarcată favorizarea sau defavorizarea evidentă a vreunui concurent electoral. În turul doi al scrutinului, însă, s-a remarcat favoriuarea evidentă a lui Igor Dodon și defavorizarea Maiei Sandu. Astfel, în comentariile și alte articole de opinie, M. Sandu a fost acuzată de „eșecurile” în reformele la Ministerul Educației, alte presupuse încălcări. I. Dodon, dimpotrivă, a fost favorizat, preponderent prin publicarea declarațiilor de susținere a acestui candidat. Per total, I. Dodon a fost prezentat în context pozitiv de 45 de ori, dublu față de cazurile când a fost prezentat în context negativ, iar în cazul Maiei Sandu proporția a fost inversă: 44 defavorizări versus 19 favorizări.

Apariția concurenților electorali în context favorizant sau defavorizant, frecvența



Realitatea.md

Portalul Realitatea.md a publicat în perioada monitorizată un număr de 356 de materiale relevante, 99,4% din ele fiind știri (354), un comentariu și un Vox Populi. Volumul total al materialelor relevante a fost de 635.534 semne (textele), 170 de secvențe video cu durată totală de 233.657 secunde sau aproximativ 65 de ore și 2 secvențe audio de 413 secunde.

Majoritatea materialelor au vizat teme politice (251 sau 70,5%), procesul electoral a fost reflectat în 92 materiale sau 25,8%, alte câteva materiale au vizat în context electoral relațiile externe ale Moldovei, problemele din economie etc. Articolele au informat în general echilibrat și detaliat despre cele mai importante acțiuni de campanie electorală, declarațiile/acuzațiile/replicile candidaților, rezultatele sondajelor de opinie etc.

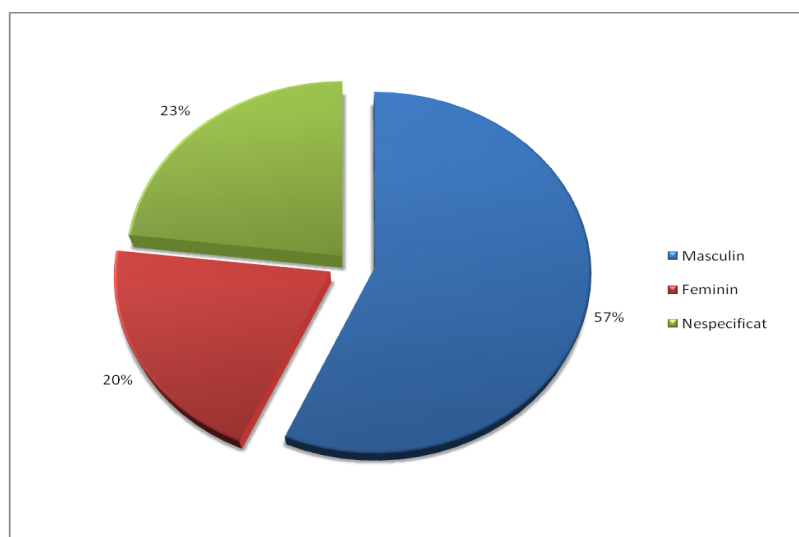
La documentarea știrilor, Realitatea.md a utilizat în total 441 de surse, cel mai des fiind vorba de reprezentanții sau membrii CEC (68 de apariții sau 15,4% din numărul total de surse), urmați pe segmenul non-politic de reprezentanți ai societății civile (32 de apariții sau 7,3%) și experți străini și locali (13 cazuri sau 3% din total). Au mai fost citați în context electoral diplomați, oficiali și observatori străini, reprezentanți ai APL și ai agențiilor guvernamentale, judecători sau avocați etc. Din rândul concurenților electorali și partidelor politice, după frecvența aparițiilor, pe primul loc se află Igor Dodon și PSRM, la fel Maia Sandu și PAS (ambii candidați au avut câte aproximativ 9,5% din numărul total de apariții ca surse). Urmează Marian Lupu și membrii PDM (34 apariții ca surse, 7,7% din total), Mihai Ghimpu și PL, Iurie Leancă și PPEM cu câte aproximativ 5,5% din totalul surselor citate de Realitatea.md. Ceilalți concurenți electorali au fost citați mai rar, iar dintre candidații independenți de cea mai mare vizibilitate a beneficiat Valeriu Ghilețchi (citat sau vizat de 8 ori).

Frecvența apariției concurenților electorali și a actorilor politici

Surse și protagoniști	Frecvența apariției
Partidul Socialiștilor din Republica Moldova / Igor Dodon	41
Partidul Acțiune și Solidaritate / Maia Sandu	40
Partidul Democrat din Moldova / Marian Lupu	34
Partidul Liberal / Mihai Ghimpu	25
Partidul Popular European din Moldova / Iurie Leancă	23
Partidul „Platforma Demnitate și Adevăr” / Andrei Năstase	16
Partidul Comuniștilor din Republica Moldova	15
Mișcarea social-politică „Ravnopravie” / Inna Popenco	15
Partidul Nostru / Dumitru Ciubașenco	11
Partidul Liberal Democrat din Moldova	9
Valeriu Ghilețchi	8
Silvia Radu	5
Partidul Politic „Dreapta” / Ana Guțu	5
Maia Laguta	4

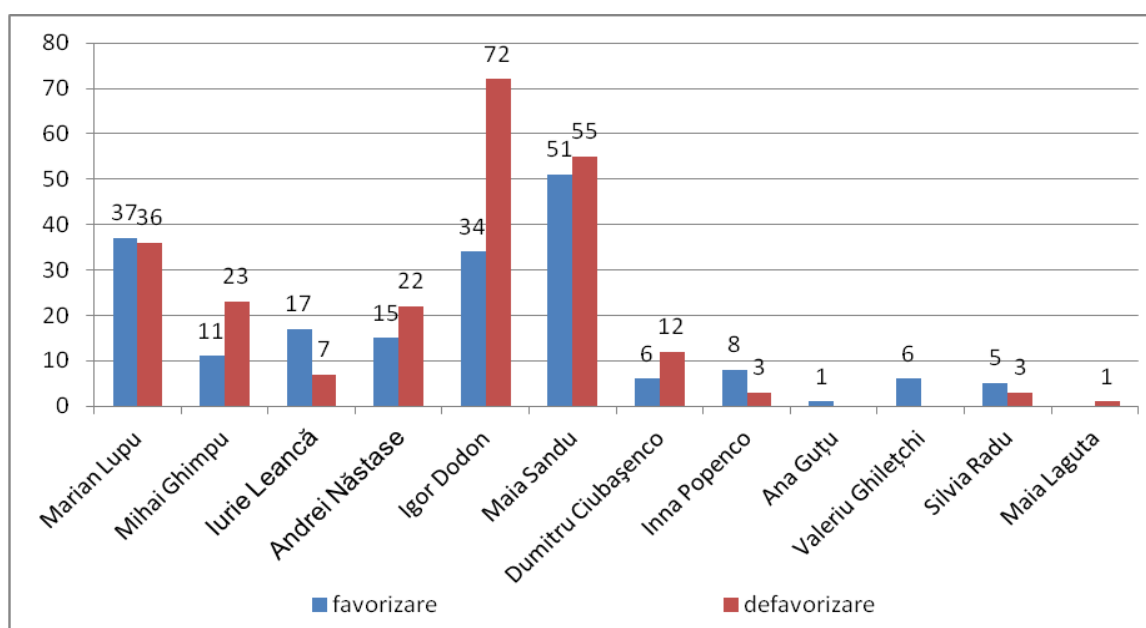
Raportul dintre sursele și protagoniștii bărbați și femei a fost de 57% bărbați (250 de persoane) versus 20% femei (89), în alte 102 cazuri genul sursei nu a fost specificat. Cele mai multe din sursele de sex feminin (69 sau 77,5% dintre femeile citate) au fost din domeniul politic, însă acest indicator se bazează în mare parte pe cota Maiei Sandu – 32 de apariții ca sursă sau 36% din totalul surselor feminine. Din afara politicului, femeile au fost citate mai des la categoria CEC (11 femei versus 15 bărbați, 42 cazuri nespecificat) și la societate civilă (6 femei versus 12 bărbați, 14 cazuri nespecificat).

Rata protagoniștilor și surselor citate din perspectiva de gen, %



Realitatea.md a prezentat concurenții electorali în contexte diferite, atât neutru, cât și negativ sau pozitiv, fără tendințe de favorizare editorială evidentă. Numărul relativ mare de defavorizări a candidatului Igor Dodon în comparație cu cazurile de favorizare a acestuia se explică, în principal, prin declarațiile altor competitori politici care l-au vizat pe I. Dodon în context negativ, iar aceste declarații/acuzații nu întotdeauna au fost echilibrate prin replica acestuia.

Contextul apariției concurenților electorali în materialele cu caracter electoral, frecvența



Sputnik.md

Portalul Sputnik.md a publicat în perioada de referință în total 288 de materiale relevante (234 știri – 81,3% din total, 53 comentarii și alte articole de opinie – 18,4%, și un interviu). Volumul total al materialelor a fost de 446.531 semne (textele), 20 de secvențe video cu durata totală de 28.378 secunde sau aproximativ 8 ore și 26 secvențe audio cu durata totală de 24.249 secunde sau 6,7 ore. Majoritatea subiectelor abordate au vizat mersul procesului electoral – 168 materiale sau 58,3% din

total, și domeniul politic – 56 de subiecte sau 19,4%. Au mai fost mediatizate în context electoral probleme din economie și administrația publică locală – câte 6,3% din totalul articolelor, relațiile externe ale Moldovei – 3,5% etc.

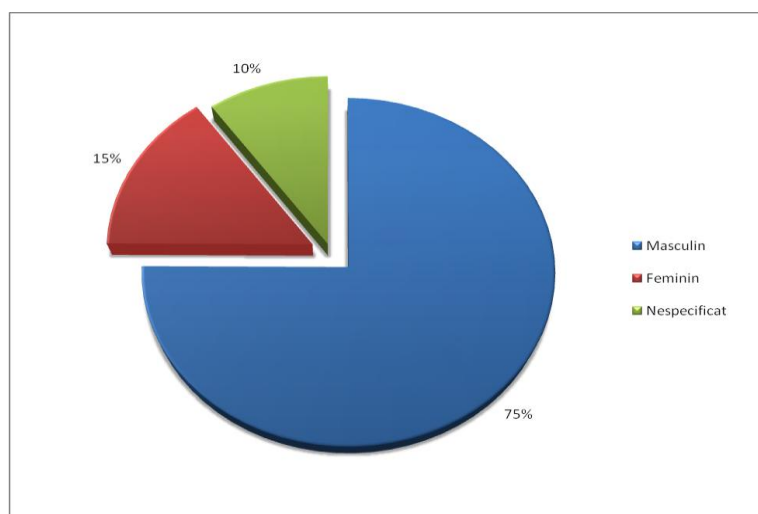
La documentarea articolelor relevante, Sputnik.md a făcut referire și a citat un număr relativ redus de surse, 306. De cele mai multe ori, în calitate de surse au fost citați experții străini și cei locali (43 de apariții sau 14% din numărul total de surse), reprezentanți sau membri ai CEC (36 apariții sau 11,8%), miniștrii sau alți reprezentanți ai Guvernului (25 de apariții sau 8,2%). Au mai fost citați sau menționați: diplomați, oficiali și observatori străini, reprezentanți ai societății civile, ai Parlamentului, cetățenii simpli, judecători/avocați, APL etc. Dintre candidații electorali, cea mai mare vizibilitate directă și indirectă au avut-o Inna Popenco, Maia Sandu, Mihai Ghimpu și Igor Dodon, fiecare cu câte 11-18 apariții, inclusiv citate sau mențiuni. Dintre candidații independenți, de cea mai mare vizibilitate a beneficiat Valeriu Ghilețchi (5 apariții).

Frecvența apariției concurenților electorali și a actorilor politici

Surse și protagoniști	Frecvența apariției
Mișcarea social-politică „Ravnopravie” / Inna Popenco	18
Partidul Acțiune și Solidaritate / Maia Sandu	15
Partidul Liberal / Mihai Ghimpu	11
Partidul Socialiștilor din Republica Moldova / Igor Dodon	11
Partidul Nostru / Dumitru Ciubașenco	7
Valeriu Ghilețchi	5
Partidul „Platforma Demnitate și Adevăr” / Andrei Năstase	5
Partidul Popular European din Moldova / Iurie Leancă	3
Partidul Politic ”Dreapta” / Ana Guțu	3
Partidul Democrat din Moldova / Marian Lupu	3
Maia Laguta	3
Partidul Comuniștilor din Republica Moldova	1
Silvia Radu	1

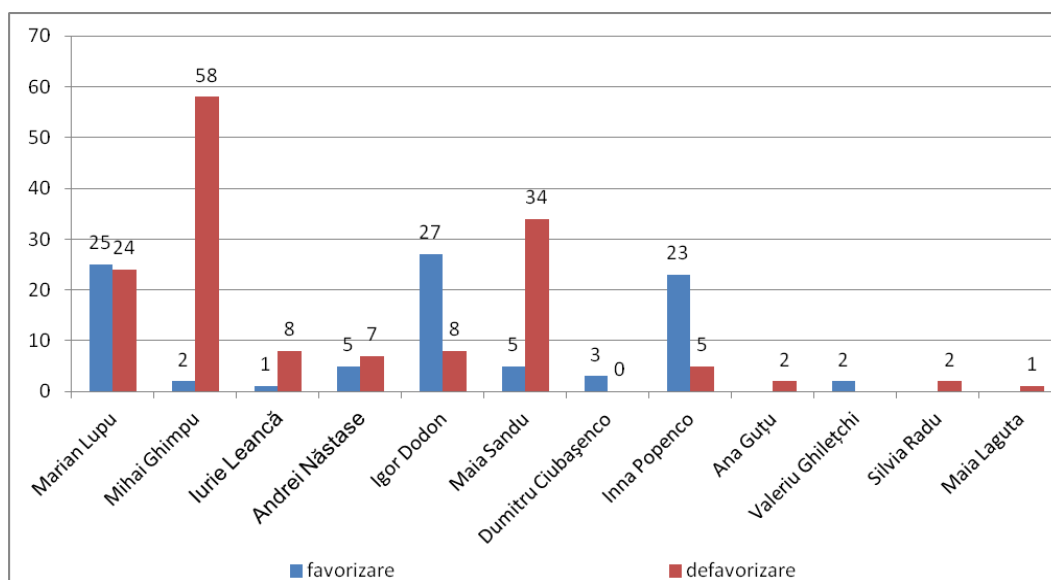
Rata femeilor citate ca surse sau protagoniste în materialele relevante ale portalului Sputnik.md a fost printre cele mai mici dintre portalurile monitorizate, constituind doar 15% (46 de cazuri). În același timp, cota de reprezentare a bărbaților a fost de cinci ori mai mare – 75% (229 de cazuri), în alte 10% din materiale genul surselor nu a fost specificat. Dintre sursele și protagoniștii de pe segmentul non-politic, cel mai mare procentaj al reprezentării femeilor a fost înregistrat în categoria CEC – 30,6% (11 femei versus 5 bărbați, 19 nespecificat). Din rândul concurenților electorali și a actorilor politici, au fost citate sau vizate 26 de femei, în 14 cazuri (53,8% din totalul surselor feminine) fiind vorba de Maia Sandu.

Rata protagoniștilor și surselor citate din perspectiva de gen, %



Politica editorială a portalului Sputnik.md a fost orientată spre prezentarea în context defavorizant a candidatului Mihai Ghimpu, în special în primul tur al scrutinului electoral. Astfel, în mai multe materiale de opinie, el a fost ironizat, iar capacitatea lui de a lua decizii pusă sub semnul întrebării (58 defavorizări în toată perioada monitorizată). Maia Sandu a fost frecvent defavorizată și prezentată în context negativ, în special în turul doi al scrutinului prezidențial (34 defavorizări versus 5 favorizări pe toată perioada monitorizată), în contrast cu Igor Dodon care a fost mai des prezentat în context pozitiv (27 de apariții) decât în context negativ (8). Candidata Inna Popenco de asemenea a fost favorizată în primul tur de scurtin, în special indirect, prin mediatizarea activităților lui Ilan Șor.

Apariția concurenților electorali în context favorizant sau defavorizant, frecvența



Today.md

Portalul Today.md a publicat în perioada monitorizată 102 materiale, dintre care 99 din categoria știrilor (97%) și 3 comentarii și alte articole de opinie. Volumul total al materialelor relevante a fost

de 167.851 semne (textele), 5 secvențe video cu durată totală de 3305 secunde sau aproximativ o oră și 2 secvențe audio cu durată totală de 192 secunde.

Temele abordate au vizat preponderent domeniul politic (88 sau 86,3% din numărul total) și procesul electoral (8 sau 7,8%). Portalul a mediatizat campania selectiv, unii concurenții electorali în general au fost trecuți cu vederea, iar alții, în special opoziții activi ai actualei guvernări, au fost vizați frecvent în materialele portalului în context negativ.

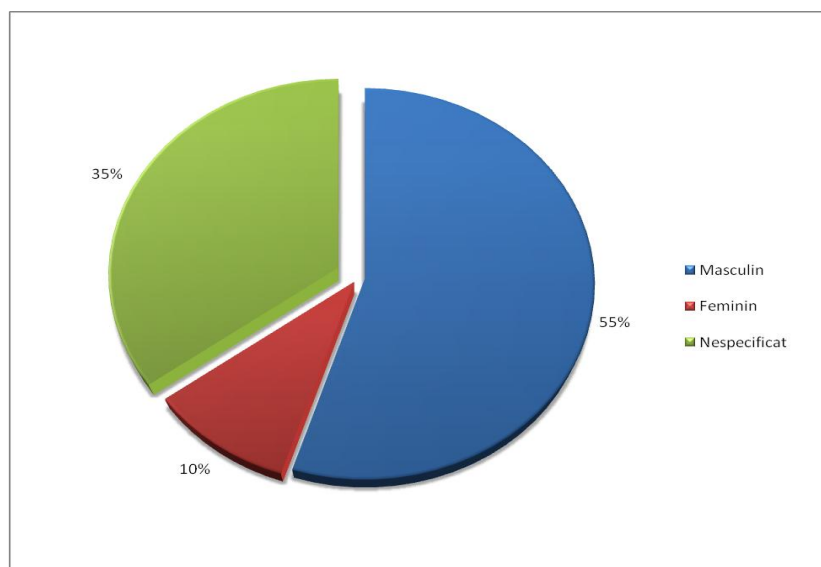
La documentarea materialelor relevante, portalul a recurs la un număr redus de surse – în total, 100. Mai des au fost citate alte surse media (12 cazuri), deputați în Parlament (8), membri sau reprezentanți ai CEC (7), judecători și avocați (6), reprezentanți ai societății civile, experții străini și locali (câte 5). Din rândul candidaților la funcția de Președinte și al altor actori politici activi, cea mai mare vizibilitate a avut-o Marian Lupu și PDM (18 apariții), urmat de Andrei Năstase și PPDA cu 8 apariții.

Frecvența apariției concurenților electorali și a actorilor politici

Surse și protagoniști	Frecvența apariției
Partidul Democrat din Moldova / Marian Lupu	18
Partidul „Platforma Demnitate și Adevăr” / Andrei Năstase	8
Partidul Socialiștilor din Republica Moldova / Igor Dodon	4
Partidul Acțiune și Solidaritate / Maia Sandu	3
Partidul Comuniștilor din Republica Moldova	3
Partidul Nostru / Dumitru Ciubașenco	3
Partidul Popular European din Moldova / Iurie Leancă	3
Partidul Liberal / Mihai Ghimpu	1
Partidul Liberal Democrat din Moldova	1
Maia Laguta	1

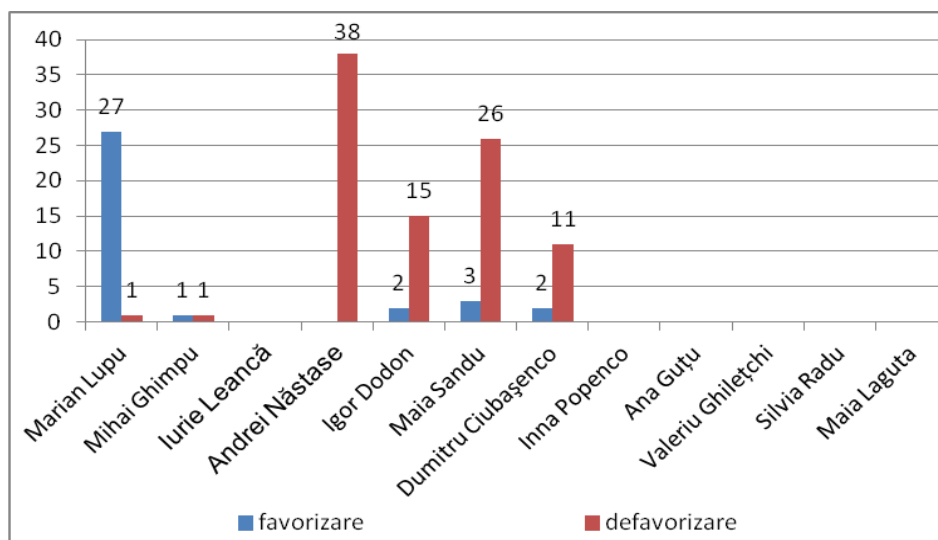
Today.md a înregistrat cea mai mică cotă a femeilor citate sau menționate în materialele relevante din toate portalurile monitorizate – doar 10% din total, în comparație cu bărbații care au apărut în 55% din materiale, în alte 35% genul sursei sau a protagonistului nu a fost specificat.

Rata protagoniștilor și surselor citate din perspectiva de gen, %



Politica editorială a portalului Today.md a fost orientată spre defavorizarea și chiar discreditarea oponenților Partidului Democrat, în special a lui Andrei Năstase care a fost prezentat în context negativ în toate cele 38 de cazuri când a fost vizat, dar și a Maiei Sandu (26 de apariții în context negativ versus 2 în context pozitiv). Deseori, aceștia au fost ținta unor așa-zise investigații jurnalistice în care au fost etichetați și li s-au adus acuzații fără a li se oferi dreptul la replică. Candidații Igor Dodon și Dumitru Ciubașenco au fost mai des defavorizați decât favorizați. În contrast, Marian Lupu și PDM au fost prezentați aproape de fiecare dată în context pozitiv.

Apariția concurenților electorali în context favorizant sau defavorizant, frecvența



Unimedia.info

Portalul Unimedia.info a publicat în perioada de referință 508 materiale, inclusiv 501 știri (98,6% din total) și 7 comentarii și alte articole de opinie. Volumul total al materialelor relevante a fost de 677.639 semne (textele), 64 de secvențe video cu durată totală de 50.459 sec. sau aproximativ 14 ore.

Tematica abordată cel mai frecvent a vizat domeniul politic (433 de materiale sau 85,2%). Urmează procesul electoral (67 materiale sau 13,2%) și tematica corupției în context electoral (6 materiale sau 1,2%). Campania electorală a fost reflectată de Unimedia.info în toată complexitatea ei, inclusiv declarațiile/acuzațiile reciproce ale politicienilor și candidaților, replicile acestora, activitatea CEC, informații relevante despre candidați și programele lor electorale, mesajele de susținere din partea diferitor personalități și grupuri de persoane etc.

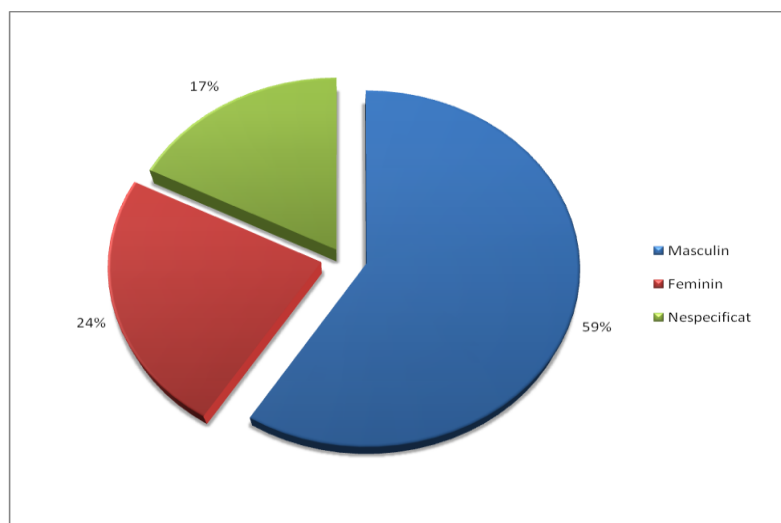
La documentarea știrilor relevante, Unimedia.info a utilizat 722 de surse, în proporție de 67% (485 surse) acestea provenind din mediul politic și al candidaților la prezidențiale. Astfel, Maia Sandu și Igor Dodon, împreună cu partidele politice pe care le conduc, au fost citați și menționați de cele mai multe ori, ei constituind aproximativ 12-13% din numărul total de surse, fiecare. Urmează Marian Lupu și PDM care au fost vizați sau citați în 8% din cazuri, Andrei Năstase și PPDA – 5,5% etc. Ceilalți candidați au fost vizați mai rar, iar dintre candidații independenți de cea mai mare vizibilitate a beneficiat Valeriu Ghilețchi (de 9 ori). Cel mai des citate surse din afara politicului au provenit de la CEC (55 sau 7,6% din totalul de surse), societatea civilă și ONG-uri (51 sau 7%), au mai fost citați cetățeni – 26 de ori, diplomați, observatori străini – 23 de ori, membri ai CEC – 23 ori, miniștri – 17 ori, experți străini și locali – 14 ori, APL – 11 ori etc.

Frecvența apariției concurenților electorali și a actorilor politici

Surse și protagoniști	Frecvența apariției
Partidul Acțiune și Solidaritate / Maia Sandu	97
Partidul Socialiștilor din Republica Moldova / Igor Dodon	86
Partidul Democrat din Moldova / Marian Lupu	59
Partidul „Platforma Demnitate și Adevăr” / Andrei Năstese	40
Mișcarea social-politică „Ravnopravie” / Inna Popenco	34
Partidul Liberal / Mihai Ghimpu	32
Partidul Popular European din Moldova / Iurie Leancă	30
Partidul Nostru / Dumitru Ciubașenco	21
Partidul Comuniștilor din Republica Moldova	15
Partidul Liberal Democrat din Moldova	13
Partidul Politic „Dreapta” / Ana Guțu	11
Valeriu Ghilețchi	9
Silvia Radu	7
Maia Laguta	5

Raportul de gen al surselor și protagoniștilor Unimedia.info a fost de 59% bărbați (426 persoane) și 24% femei (170 persoane), genul altor 126 de persoane (17% din total) nu a fost specificat. Cele mai multe femei citate sau vizate sunt din domeniului politicului – 142 sau 83,5% din total surselor feminine, inclusiv în 81 de cazuri (47,6% din totalul surselor feminine) a fost vorba de Maia Sandu. În alte categorii de surse, femeile au apărut mult mai rar: surse de la CEC, din rândul cetățenilor și din societatea civilă.

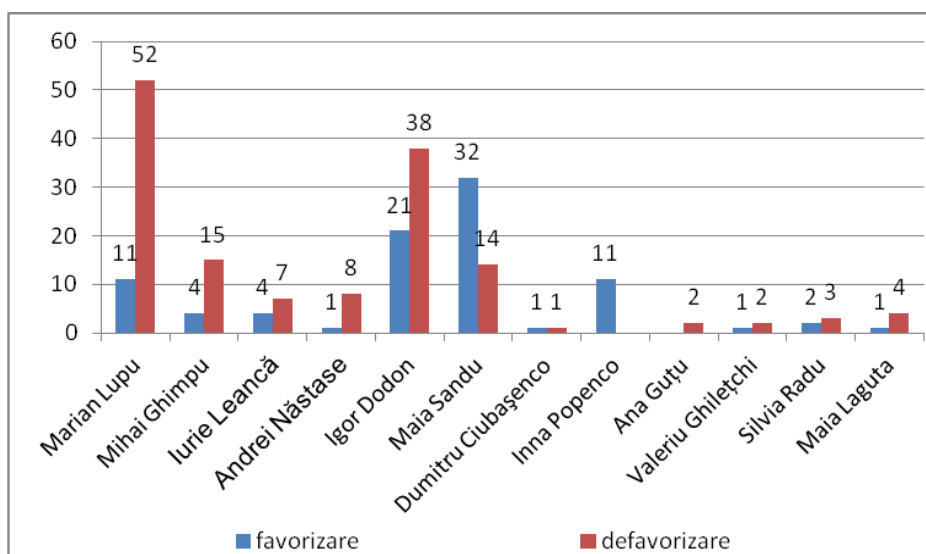
Rata protagoniștilor și surselor citate din perspectiva de gen, %



Concurenții electorali au fost mediatizați în contexte diferite, cu unele excepții – relativ echilibrat. În primul tur al scrutinului electoral, portalul nu a manifestat preferințe editoriale în raport cu vreunul dintre candidați, deși Marian Lupu a fost frecvent defavorizat direct și indirect în special prin acuzațiile lansate de alți candidați în adresa lui și a lui Vladimir Plahotniuc, care au rămas fără replica celor vizati. Pe toată perioada monitorizată, M. Lupu și PDM au avut 52 apariții în context negativ versus 11 apariții în context pozitiv. În turul doi al scrutinului, portalul a favorizat-o

editorial pe Maia Sandu, iar pe Igor Dodon, dimpotrivă, l-a defavorizat, prin frecvența și numărul știrilor care au prezentat-o pe M. Sandu în context pozitiv, iar pe I. Dodon în context negativ.

Apariția concurenților electorali în context favorizant sau defavorizant, frecvența



Ziarulnational.md

În perioada de raport, portalul Ziarulnational.md a publicat 522 de materiale relevante prezentei monitorizări, 482 dintre care cu fost știri (92,3% din total), 35 – comentarii (6,7%), au mai fost publicate 3 dezbateri preluate și 2 interviuri cu candidații. Volumul total al materialelor a fost de 1,009.816 semne (texte) și 105 secvențe video cu durată totală de 215.521 secunde sau aproape 60 de ore.

Din punct de vedere tematic, cele mai multe din materiale s-au referit la politică (434 sau 83,1% din totalul articolelor), alte 45 (8,6%) au vizat direct mersul procesului electoral. De asemenea, au mai fost abordate în context electoral, dar mult mai rar, astfel de teme ca funcționarea legislației în vigoare, situația din economie, problemele sociale, administrația publică locală etc.

Sursele citate de Ziarulnational.md au fost numeroase – în total, 1354, cele mai multe din mediul politic și din rândul candidaților la Președinție – 1014 sau 74,9% din totalul surselor. Maia Sandu și PAS, Igor Dodon și PSRM au fost cel mai des citați sau menționați în articolele portalului, de 228 de ori (16,8% din totalul surselor) și, corespunzător, de 208 ori (15,4%). Urmează Marian Lupu și PDM, Andrei Năstase și PPDA cu câte o cotă de aproximativ 10% din totalul surselor, iar ceilalți concurenți electorali au fost citați/vizați mai rar. Dintre candidații independenți cea mai mare vizibilitate a avut-o Silvia Radu (15 apariții). Portalul a citat diverse surse și din alte categorii. Astfel, 54 de surse (4%) au fost din societatea civilă, 50 (3,7%) – membrii și reprezentanții CEC, 45 (3,3%) – experți străini și locali. Au mai fost citate sau menționate alte surse mass-media, reprezentanți ai APL, diplomați, oficiali și observatori străini, miniștri, oameni de afaceri, cetățeni simpli.

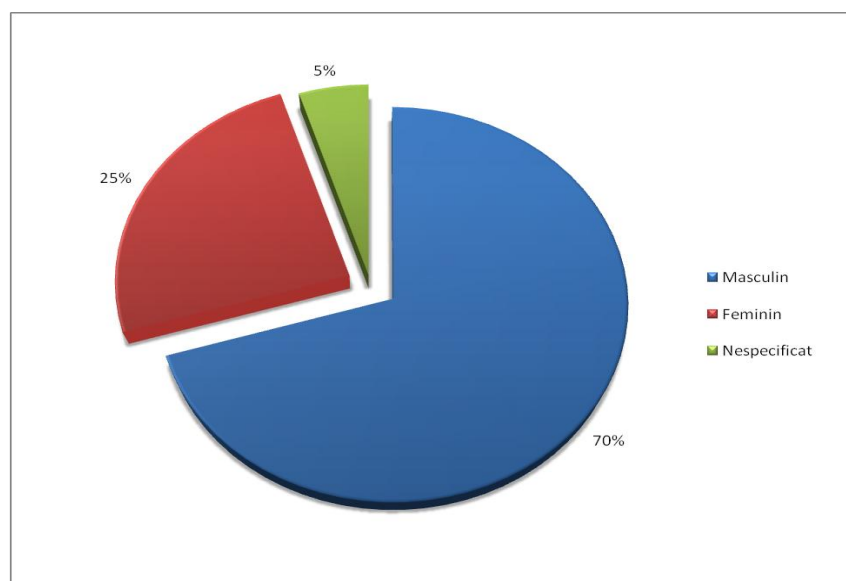
Frecvența apariției concurenților electorali și a actorilor politici

Surse și protagoniști	Frecvența apariției
Partidul Acțiune și Solidaritate / Maia Sandu	228
Partidul Socialiștilor din Republica Moldova / Igor Dodon	208

Partidul Democrat din Moldova / Marian Lupu	137
Partidul „Platforma Demnitate și Adevăr” / Andrei Năstase	129
Partidul Liberal / Mihai Ghimpu	88
Partidul Nostru / Dumitru Ciubașenco	49
Mișcarea social-politică „Ravnopravie” / Inna Popenco	36
Partidul Popular European din Moldova / Iurie Leancă	35
Partidul Politic „Dreapta” / Ana Guțu	20
Silvia Radu	15
Partidul Comuniștilor din Republica Moldova	15
Partidul Liberal Democrat din Moldova	14
Valeriu Ghilețchi	10
Maia Laguta	9

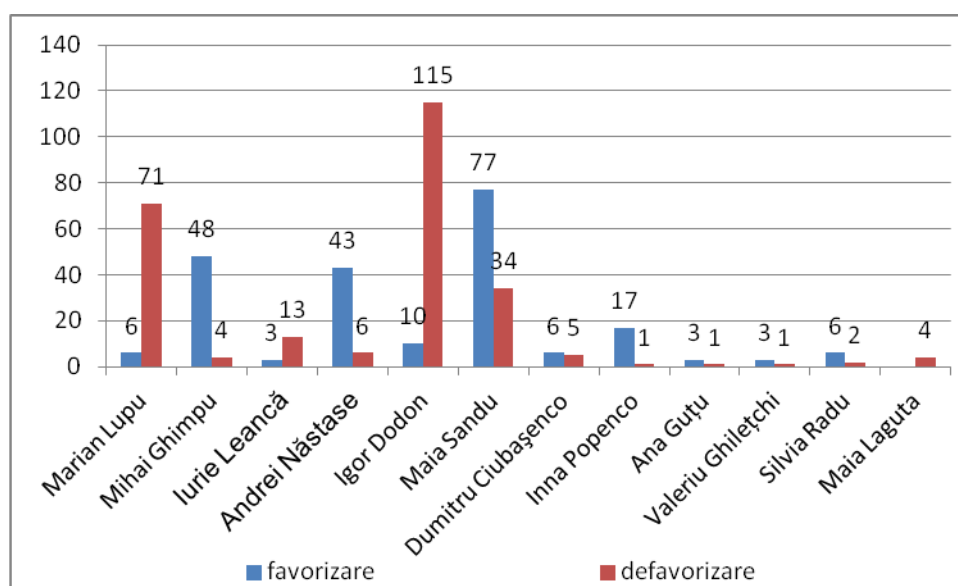
În perioada de monitorizare, cota generală a surselor și protagonistelor de sex feminin a constituit 25% (334 de persoane), iar a celor de sex masculin – 70% (953 de persoane), în cazul altor 67 de surse (5%) genul nu a fost specificat. Indicatorul relativ înalt se explică prin vizarea sau citarea candidatei PAS, Maia Sandu – 66,5% din totalul de surse de sex feminin. Reprezentantelor CEC le-a revenit 4,5% din totalul de surse de sex feminin.

Rata protagoniștilor și surselor citate din perspectiva de gen, %



În perioada monitorizată, Ziarulnational.md i-a defavorizat editorial pe candidații Marian Lupu (în special în primul tur al scrutinului, până la retragerea acestuia) și Igor Dodon. Astfel, M. Lupu a fost prezentat în context negativ de 71 de ori pe întreaga durată a monitorizării (versus 6 prezentări în context pozitiv), iar I. Dodon – de 115 ori (10 favorizări). În primul tur al scrutinului prezidențial, portalul i-a susținut editorial, prin frecvența și numărul aparițiilor în context pozitiv, pe candidații Mihai Ghimpu și Andrei Năstase, iar în turul doi – pe candidata Maia Sandu (77 apariții în context pozitiv versus 34 apariții în context negativ pe întreaga durată a monitorizării).

Apariția concurenților electorali în context favorizant sau defavorizant, frecvența



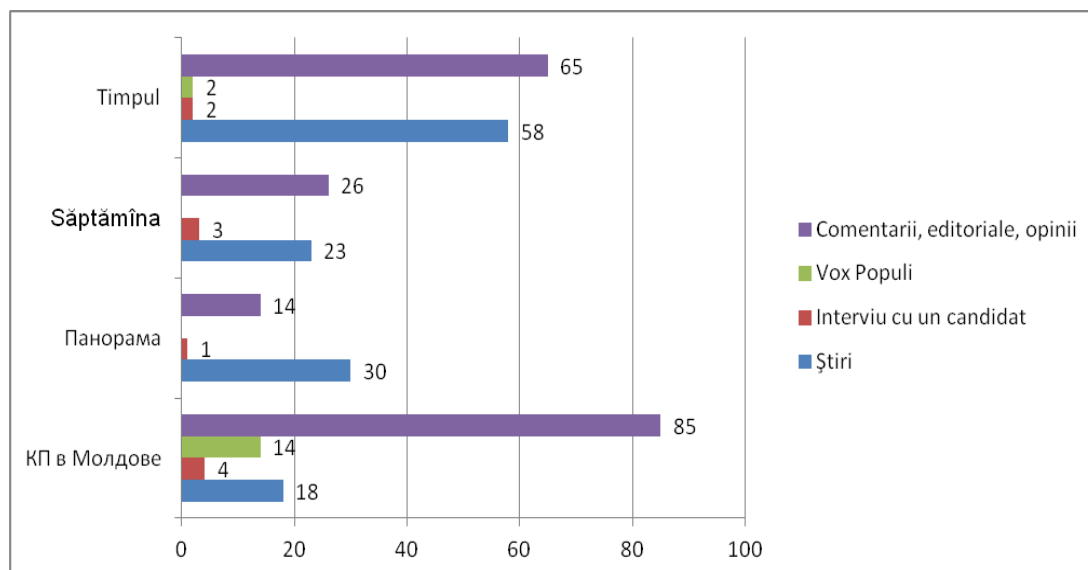
2.3 Presa scrisă

Concluzii generale

În perioada 15 septembrie – 11 noiembrie 2016, cele patru ziare monitorizate au publicat, cumulativ, 345 de articole care au vizat direct sau indirect alegerile prezidențiale, cu o suprafață totală de 164.103 centimetri pătrați. Mai mult de jumătate din texte (190 sau 55% din total) au fost editoriale, comentarii și articole de opinie, 37,4% au fost știri (129); au mai fost publicate 16 sondaje de tip Vox Populi și 10 interviuri cu candidații.

Cele mai multe materiale relevante au apărut în săptămânalul *Timpul* (127 texte cu suprafața totală de 58.758 cm.p.), urmat de cotidianul/cinci apariții pe săptămână *КП в Молдове* (121 texte cu suprafața totală de 54.979 cm.p.), revista *Сăptămîна* (52 texte cu suprafața totală de 18.240 cm.p.) și săptămânalul *Панорама* cu 45 texte pe o suprafața totală de 32.126 cm.p. De notat, că după primul tur de scrutin, *Панорама* și-a suspendat apariția în versiune tipărită.

Numărul materialelor cu caracter electoral direct și indirect, 4 ziare, per ziar și gen jurnalistic



Din punct de vedere tematic, cele mai multe articole relevante s-au referit la politică, candidați și partide (202 sau 58,6% din total) și au mediatizat diferite aspecte ale procesului electoral (103 sau 29,9%), mai rar au fost abordate în context electoral problemele sociale, corupția, relațiile externe ale Moldovei, situația din economie, administrația publică locală, educația etc.

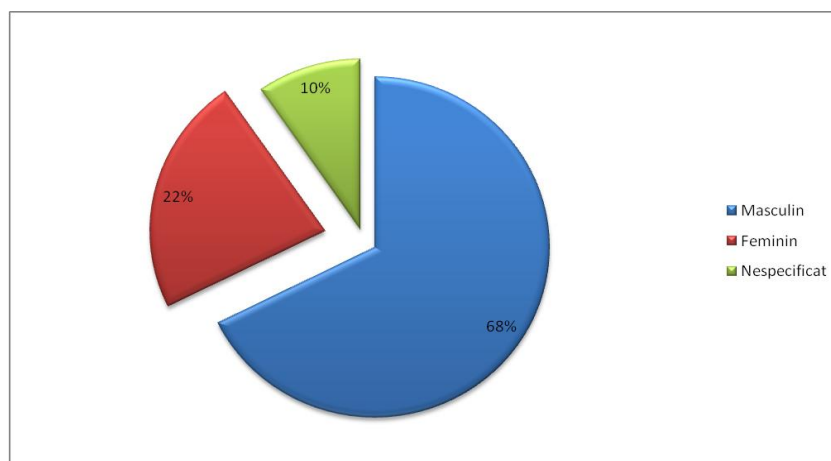
Articolele relevante au făcut trimitere, în total, la 486 de surse și protagoniști, majoritatea fiind din rândul cetățenilor (123 sau 25,3% din total) și al experților străini și locali (68 sau 14%). Deseori au mai fost citate ca surse: alte instituții media (de 49 de ori), membrii și reprezentanții CEC (23), reprezentanții societății civile (19), ai APL (15), judecătorii și avocații (10), mai rar – miniștrii, diplomații, oficialii și observatorii străini, oamenii de afaceri etc. Aproximativ o treime din totalul surselor și protagoniștilor au provenit din rândul concurenților electorali și al actorilor politici activi, iar cel mai des citați sau vizați au fost Igor Dodon și Partidul Socialiștilor (de 39 de ori), Maia Sandu și PAS (18), Mihai Ghimpu și PL (18), Marian Lupu și PDM (de 17 ori). Dintre candidații independenți, cel mai des citată/vizată a fost Silvia Radu – de 9 ori.

Frecvența apariției concurenților electorali și a actorilor politici, 4 ziare

Surse și protagoniști	Frecvența apariției
Partidul Socialiștilor din Republica Moldova / Igor Dodon	39
Partidul Acțiune și Solidaritate / Maia Sandu	18
Partidul Liberal / Mihai Ghimpu	18
Partidul Democrat din Moldova / Marian Lupu	17
Partidul Comuniștilor din Republica Moldova	9
Partidul Popular European din Moldova / Iurie Leancă	9
Silvia Radu	9
Partidul Nostru / Dumitru Ciubașenco	8
Partidul „Platforma Demnitate și Adevăr” / Andrei Năstase	6
Mișcarea social-politică „Ravnopravie” / Inna Popenco	4
Valeriu Ghilețchi	3
Partidul Politic „Dreapta” / Ana Guțu	2
Maia Laguta	1

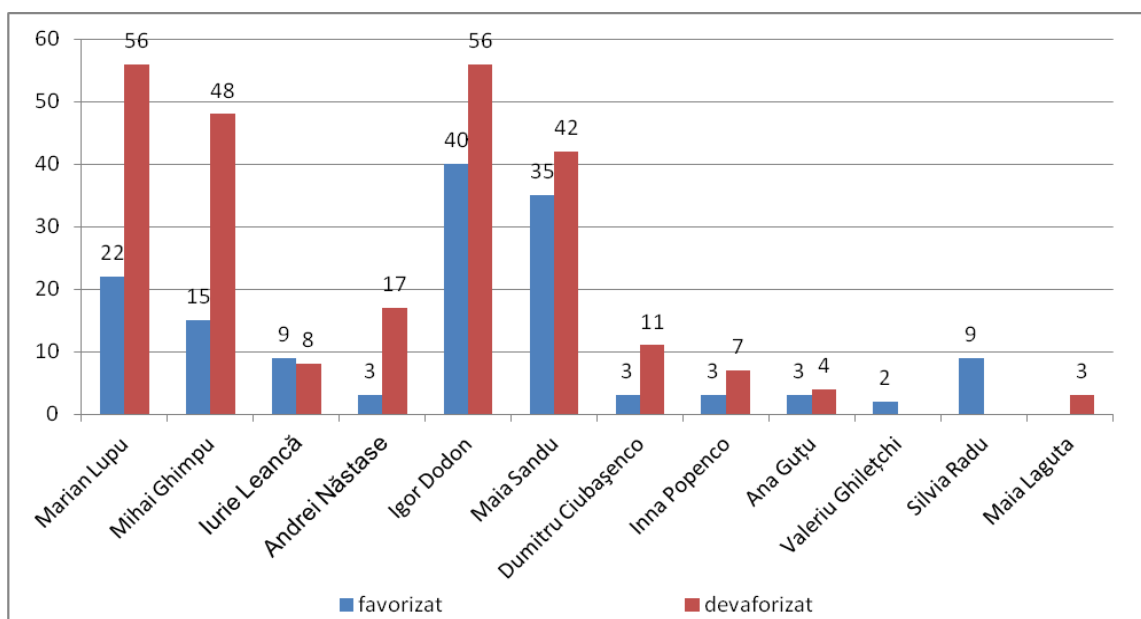
Cota surselor de sex feminin din materialele publicate de cele 4 ziare a constituit doar 22% (110 surse), pe când bărbații au fost citați de trei ori mai des - 68% (329 de surse), în alte 47 de cazuri (10% din total), genul sursei la care s-a făcut trimitere nu a fost specificat. Un echilibru de gen aproape perfect a fost înregistrat la categoria de surse cetățeni: 54% bărbați, 42% femei (genul celorlalte 4% de surse din această categorie nu a fost specificat). Din cele 38 de surse feminine din categoria concurenților electorali, în 18 a fost vorba de Maia Sandu, iar în 9 – de Silvia Radu.

Rata protagoniștilor și surselor citate din perspectiva de gen, %



După contextul aparițiilor, presa scrisă monitorizată a avut, în general, opinii critice în raport cu toți candidații la funcția de Președinte, însă cel mai des au fost prezentați de diferite ziare în context negativ, fiind astfel defavorizați, candidatul PSRM Igor Dodon și candidatul PDM Marian Lupu (câte 56 de defavorizări fiecare). Urmează candidatul PL Mihai Ghimpu cu 48 de apariții în context negativ și candidata comună a PAS, PPDA și PLDM Maia Sandu – cu 42 de defavorizări. Totodată, Igor Dodon și Maia Sandu au apărut cel mai des și în context pozitiv (de 40 și, corespunzător, 35 de ori), preponderent în turul doi al scrutinului prezidențial.

Apariția concurenților electorali în context favorizant sau defavorizant, frecvența, totalul pentru 4 ziare



În ziarele monitorizate, opiniile au prevalat în fața știrilor, ceea ce indică asupra tendinței de a prezenta mai mult comentarea subiectivă a faptelor decât faptele propriu-zise.

Ziarele monitorizate au fost preocupate mai puțin de educația electorală a cititorilor și nu au publicat materiale de analiză pertinentă a candidaților și a programelor lor electorale.

Reflectarea campaniei electorale în presa scrisă a fost marcată de lipsa de creativitate editorială și o diversitate redusă a subiectelor, niciun ziar nu a urmărit echilibrul categoriilor de protagoniști și asigurarea echilibrului de gen. Redacțiile ziarelor nu au organizat evenimente speciale în contextul alegerilor, cum ar fi dezbateri cu participarea candidaților etc.

Principiile jurnalistice al echidistanței și al pluralismului de surse nu a fost respectate în presa scrisă monitorizată, iar știrile care au relatat un conflict în contextul campaniei electorale, au fost, de cele mai multe ori, dezechilibrate.

Ziarul **КП В Молдове** l-a favorizat editorial, direct și indirect, pe candidatul Igor Dodon. În contrast, candidata Maia Sandu a fost defavorizată evident, în special prin publicarea unor opinii tendențioase, tirajarea speculațiilor și a falsurilor informaționale.

Ziarul **Панорама** l-a favorizat editorial pe candidatul Igor Dodon, inclusiv prin publicitate electorală mascată și i-a defavorizat pe candidați Marian Lupu și Mihai Ghimpu prin comentarii și opinii critice ale experților despre calitatea guvernărilor din ultimii ani.

Revista **Сăptămîна** i-a favorizat editorial în primul tur al scrutinului pe candidații Silvia Radu și Marian Lupu, inclusiv prin materiale cu caracter de publicitate electorală mascată. În turul doi, candidatul Igor Dodon a fost deseori favorizat prin prezentarea în context pozitiv, iar Maia Sandu a fost defavorizată în texte în care a fost etichetată și jignită.

Ziarul **Тимп** l-a defavorizat masiv pe candidatul Igor Dodon și a favorizat-o vizibil în turul doi al scrutinului pe candidata Maia Sandu.

КП в Молдове

Cotidianul (5 apariții pe săptămână) de limbă rusă *КП в Молдове* a publicat în perioada de raport 121 de materiale relevante prezentei monitorizări, majoritatea (85 sau 70,3% din total) fiind comentarii sau alte materiale de opinie; au mai fost publicate 18 știri, 14 sondaje de tip Vox Populi și 4 interviuri cu candidații (pe baze comerciale). Suprafața totală a articolelor a fost de 54.979 centimetri pătrați. Ziarul a înregistrat cea mai mare disproporție dintre numărul și suprafața opiniilor și a știrilor (unei știri i-au revenit aproape cinci comentarii și opinii; suprafața de ziar afectată publicării comentariilor/opiniilor a depășit 41 mii cm. p., fiind de 9 ori mai mare decât suprafața alocată știrilor).

Din punct de vedere tematic, materialele relevante s-au referit la politică și politicienii implicați în campania electorală (98 de texte sau 81% din total), procesul electoral a fost mediatizat în 10 texte (8,3%), celelalte materiale relevante s-au referit în context electoral la situația din economie, administrația publică locală, problemele sociale, corupție, relațiile externe ale Moldovei.

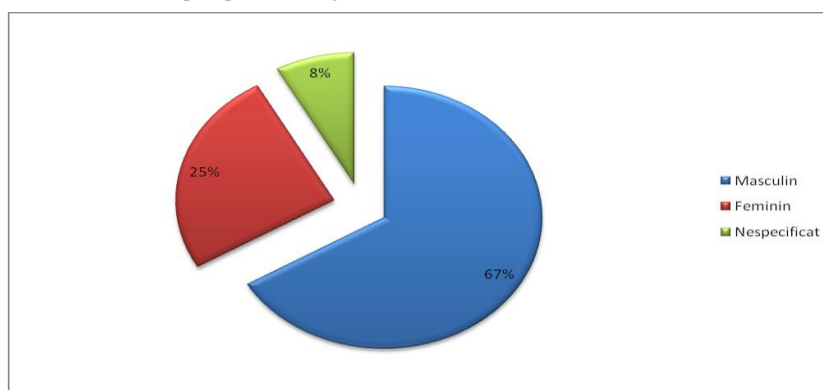
În materialele publicate, *КП в Молдове* a citat în total 248 de surse și protagoniști, cei mai mulți fiind din categoria cetățenilor simpli (93 sau 37,5%) și a experților străini și locali (32 sau 12,9%). Au mai fost citați reprezentanți ai APL, ai CEC etc. Cei mai vizibili dintre concurenții în alegeri au fost Igor Dodon și PSRM (20 de apariții), Mihai Ghimpu și PL (10), Maia Sandu și PAS (9), Marian Lupu și PDM (8 apariții).

Frecvența apariției concurenților electorali și a actorilor politici

Surse și protagoniști	Frecvența apariției
Partidul Socialiștilor din Republica Moldova / Igor Dodon	20
Partidul Liberal / Mihai Ghimpu	10
Partidul Acțiune și Solidaritate / Maia Sandu	9
Partidul Democrat din Moldova / Marian Lupu	8
Partidul Comuniștilor din Republica Moldova	6
Partidul Nostru / Dumitru Ciubașenco	4
Mișcarea social-politică „Ravnopravie” / Inna Popenco	3
Partidul Popular European din Moldova / Iurie Leancă	3
Valeriu Ghilețchi	2
Partidul Politic „Dreapta” / Ana Guțu	1

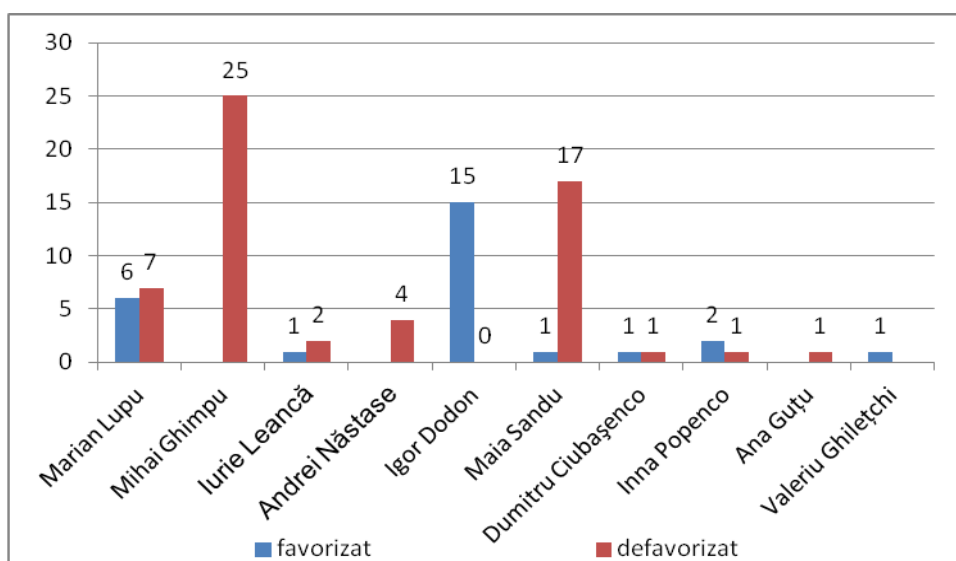
Majoritatea surselor/protagoniștilor citați sau vizați au fost bărbați (165 de cazuri sau 67% din total), femeile au apărut în calitate de protagoniste sau surse de informație de 63 de ori (25% din total), apartenența de gen a 20 de surse (8%) nu a fost specificată. Cel mai bun raport de gen a fost înregistrat la sursele din rândul cetățenilor: din totalul de 93 de persoane, 46 au fost bărbați (49,4%), iar 41 femei (44%), genul altor 6 cetățeni citați nu a fost specificat.

Rata protagoniștilor și surselor citate din perspectiva de gen, %



КП в Молдове l-a favorizat editorial evident, direct și indirect, pe suprafețe mari de ziar, pe candidatul Igor Dodon, iar candidata Maia Sandu a fost defavorizată masiv în turul doi de scrutin, majoritatea articolelor care au vizat-o conținând interpretări, speculații și informații false. Astfel, într-un articol s-a afirmat că, în cazul în care Maia Sandu va ajunge președinte, țara se va transforma într-o colonie, ne așteaptă optimizarea a tot ce se poate optimiza: a pensiilor, indemnizațiilor etc.; în alt articol se afirmă că M. Sandu va transforma țara într-o colonie americană etc. În unele texte, Maia Sandu a fost etichetată și jignită («О таких, как Санду, в «Ревизоре» Гоголя написано очень метко: «В детстве мамка ушибла»). În contrast, candidatul Igor Dodon a fost favorizat masiv în multe articole, inclusiv de publicitate electorală mascată. Mihai Ghimpu și alți exponenți ai Partidului Liberal au fost defavorizați constant prin articole critice, acuzații fără oferirea dreptului la replică, etichetări și ironizări.

Apariția concurenților electorali în context favorizant sau defavorizant



Панорама

Săptămânalul de limbă rusă *Панорама* a publicat în perioada 15 septembrie – 30 octombrie 2016 (*după primul tur de scrutin, editarea ziarului în versiune tipărită a fost suspendată*) 45 de materiale care au vizat direct sau indirect alegerile prezidențiale și au ocupat în total 32.126 centimetri pătrați. Două treimi din texte au fost știri (30), alte 14 – comentarii și alte articole de opinie, a mai fost publicat un interviu cu un candidat.

Cu două excepții, celelalte 43 de materiale (95,6% din total) s-au referit la politică și politicienii implicați în campania electorală. În materialele publicate, au fost citate/vizate 59 de surse și protagoniști, cei mai mulți fiind din categoria experților străini și locali (20 sau 33,9%). Au mai fost citate alte surse mass-media (8 cazuri), membri și reprezentanți ai CEC (6), ai societății civile (3 cazuri) etc. Dintre concurenții în alegeri, cel mai des au fost citați și/sau vizați Igor Dodon și PSRM (5 apariții), ceilalți candidați și actori politici fiind menționați doar de câte 1-2 ori.

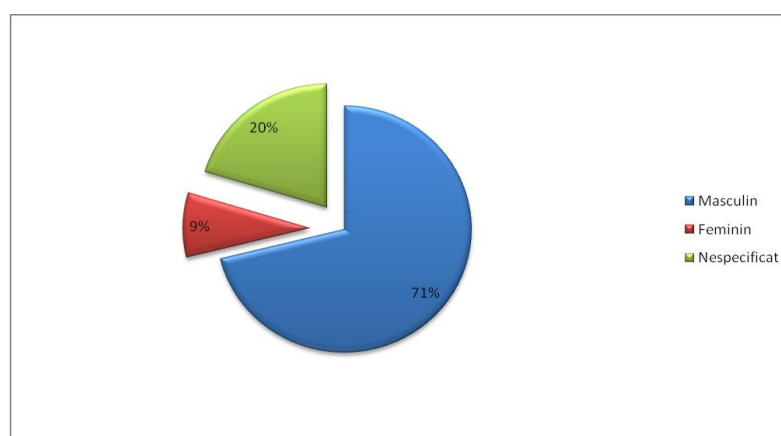
Frecvența apariției concurenților electorali și a actorilor politici

Surse și protagoniști	Frecvența apariției
Partidul Socialiștilor din Republica Moldova / Igor Dodon	5
Partidul Democrat din Moldova / Marian Lupu	2

Partidul Nostru / Dumitru Ciubașenco	2
Partidul „Platforma Demnitate și Adevăr” / Andrei Năstase	2
Partidul Popular European din Moldova / Iurie Leancă	2
Partidul Acțiune și Solidaritate / Maia Sandu	2
Partidul Comuniștilor din Republica Moldova	1

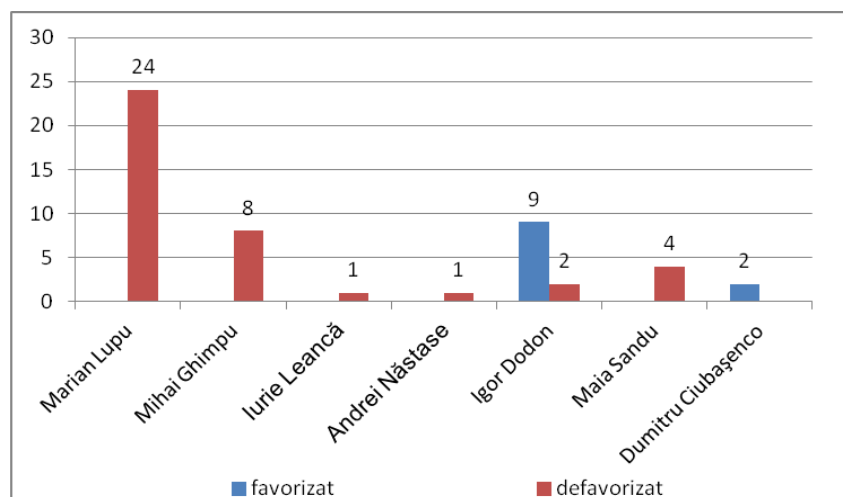
Sursele/protagoniștii materialelor relevante au fost preponderent bărbați (42 de cazuri sau 71% din total), femeile au apărut în calitate de protagoniste sau surse de doar 5 ori (9%), iar apartenența de gen a 12 surse (20%) nu a fost specificată. Astfel, la *Панорама* s-a înregistrat cea mai mare discrepanță de gen din instituțiile media monitorizate: unei surse de gen feminin îi revin peste 8 surse de gen masculin. Chiar și în cazul celor 20 de experți străini și locali, citați sau vizați de ziar, 18 au fost bărbați, iar genul a doi experți nu a fost specificat.

Rata protagoniștilor și surselor citate din perspectiva de gen, %



Prin publicarea frecventă și pe suprafețe mari a unor comentarii și opinii critice ale experților, dar și a unor pasaje dintr-o carte scrisă de fostul deputat PCRM Zurab Todua în care sunt criticate dur guvernările din ultimii ani, *Панорама* l-a defavorizat direct și indirect pe candidatul PDM Marian Lupu și partidul acestuia (24 de mențiuni în context negativ), la fel și pe candidatul PL Mihai Ghimpu (8 defavorizări). Candidatul PSRM Igor Dodon, dimpotrivă, a fost favorizat în cele mai multe articole care l-au vizat, dar și în paginile de publicitate nemarcată în favoarea acestui candidat.

Apariția concurenților electorali în context favorizant sau defavorizant



Săptămîna

Revista *Săptămîna* a publicat în perioada de raport 52 de materiale relevante prezentei monitorizări, care au ocupat în total suprafața de 18.240 centimetri pătrați. Jumătate din texte au fost editoriale și alte articole de opinii, alte 23 (44,2%) au fost știri, s-au publicat și 3 interviuri publicitare cu caracter electoral, nemarcate corespunzător.

Materialele s-au referit în proporție de 94,2% (49 texte) la tema politicului, iar celelalte 5,8% (3 texte) au relatat despre mersul procesului electoral.

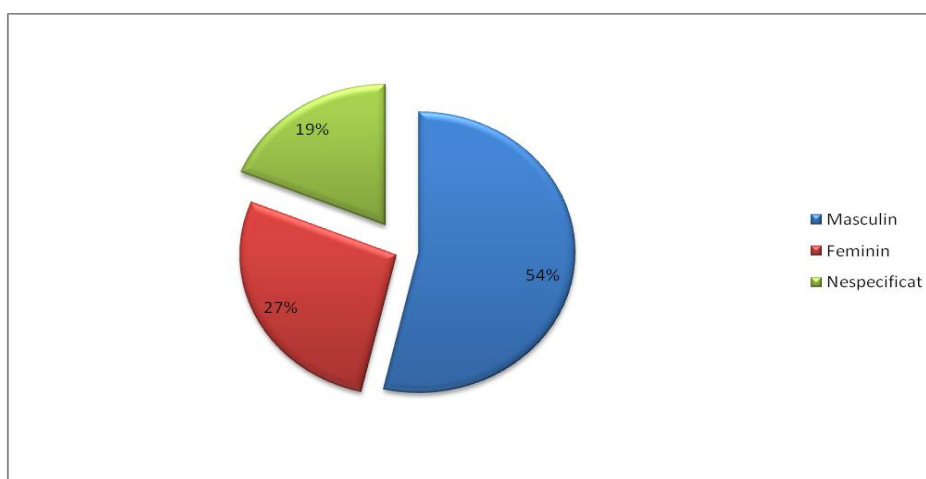
În materialele publicate, *Săptămîna* a citat în total 69 de surse și protagoniști, cele mai multe trimiteri fiind la alte surse mediatice (25 de cazuri sau 36,2% din total). Din sursele nepolitice, au mai fost citați câte 4 cetățeni și reprezentanți ai societății civile, 3 membri ai CEC etc. În ce privește sursele din categoria concurenților electorali și a actorilor politici activi, de cea mai mare vizibilitate a beneficiat candidata independentă Silvia Radu, cu 9 apariții care au reprezentat aparent publicitate electorală mascată. Igor Dodon și PSRM au fost vizați sau citați de 7 ori, urmat de Marian Lupu și PDM (4), Maia Sandu și PAS (3), ceilalți concurenți fiind vizați de 1-2 ori sau neglijați editorial.

Frecvența apariției concurenților electorali și a actorilor politici

Surse și protagoniști	Frecvența apariției
Silvia Radu	9
Partidul Socialiștilor din Republica Moldova / Igor Dodon	7
Partidul Democrat din Moldova / Marian Lupu	4
Partidul Acțiune și Solidaritate / Maia Sandu	3
Partidul Comuniștilor din Republica Moldova	2
Partidul Liberal / Mihai Ghimpu	2
Partidul Nostru / Dumitru Ciubașenco	1
Partidul Popular European din Moldova / Iurie Leancă	1
Valeriu Ghilețchi	1
Maia Laguta	1

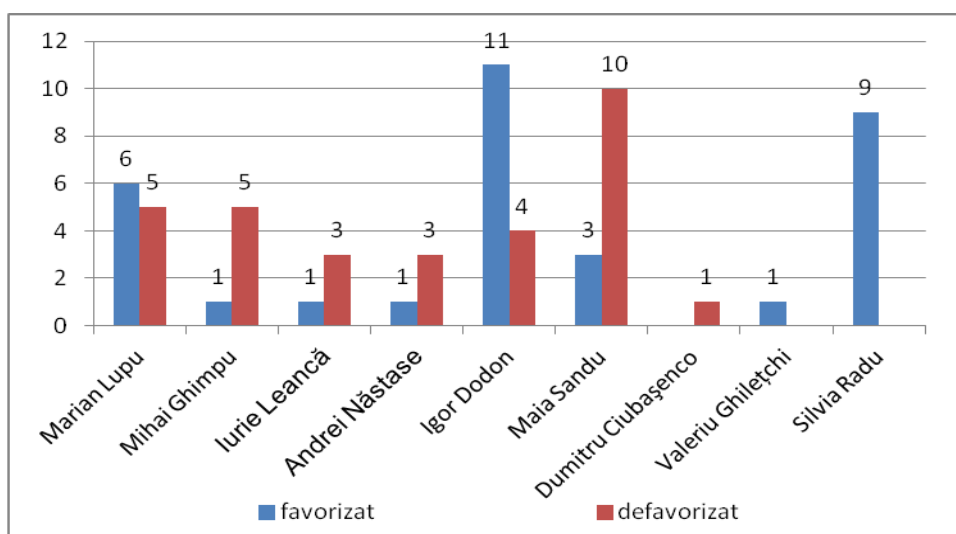
Raportul de gen al surselor și protagoniștilor a fost de 54% bărbați (37 persoane) și 27% femei (19 persoane), apartenența de gen a 13 surse (19%) nu a fost specificată. 47,4% din sursele feminine au reprezentat "vocea" unei singure persoane: candidata independentă Silvia Radu.

Rata protagoniștilor și surselor citate din perspectiva de gen, %



În primul tur al scrutinului prezidențial, *Săptămîna* a favorizat-o editorial pe candidata independentă Silvia Radu care a beneficiat de pagini întregi de promovare și agitație electorală, la fel a fost favorizat și candidatul PDM Marian Lupu. În turul doi al scrutinului, candidatul PSRM Igor Dodon a fost deseori favorizat editorial prin prezentarea în context pozitiv (11 favorizări și 4 defavorizări pe toată durata monitorizării). Candidata comună PAS, PPDA și PLDM Maia Sandu, dimpotrivă, a fost defavorizată frecvent, prin etichetări și ironizări jignitoare („păpușa automată”, „Fecioara din Risipeni”, „păpușă gonflabilă, o combinație dintre Nicolae Timofti cu cercei în urechi și Dorin Chirtoacă în fusta”). Expresii jignitoare și elemente ale limbajului licențios au fost utilizate de autorii revistei și în raport cu alți candidați.

Apariția concurenților electorali în context favorizant sau defavorizant



Timpul

Săptămânalul *Timpul* a publicat în perioada de raport cel mai mare număr de articole relevante monitorizării – 127 de materiale care au ocupat o suprafață totală de 58.758 centimetri pătrați. Mai mult de jumătate din articole (65 sau 51,2% din total) au fost editoriale, comentarii și alte articole de opinie, 59 (45,7%) – știri, au mai fost publicate câte două sondaje de tip Vox Populi și interviuri cu candidații.

Din punct de vedere tematic, cele mai multe articole (90 sau 70,9% din total) s-au referit la desfășurarea procesului electoral, alte 12 materiale (9,5%) au vizat politica, declarațiile și acțiunile candidaților, în unele articole au mai fost abordate, în context electoral, problemele sociale, relațiile externe ale Moldovei, corupția, situația din economie, administrația publică locală etc.

În materialele publicate, ziarul a citat 110 surse de informații, cele mai multe din categoria cetățenilor (26 de cazuri sau 23,6% din total). Au mai fost citați 15 experți străini și locali (13,6%), mai mulți judecători și avocați, reprezentanți ai societății civile, ai CEC etc. Din categoria concurenților electorali și a actorilor politici activi, cel mai des au fost vizați și/sau citați Igor Dodon (7 apariții), Mihai Ghimpu (6) și Maia Sandu (4 apariții).

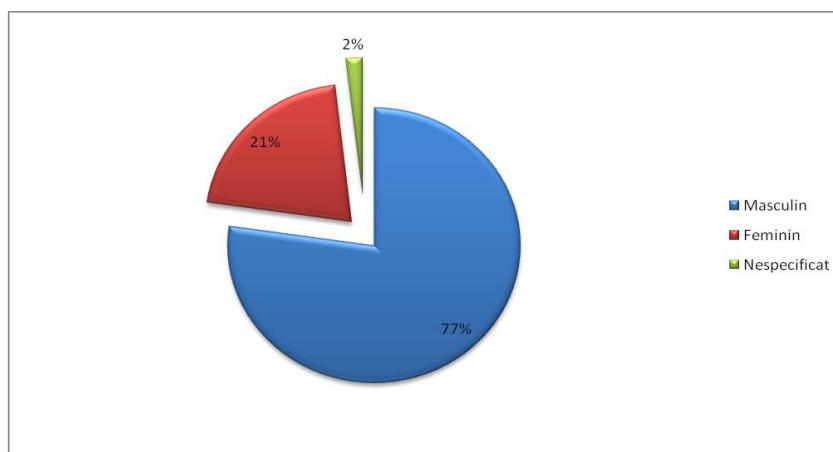
Frecvența apariției concurenților electorali și a actorilor politici

Surse și protagoniști	Frecvența apariției
Partidul Socialiștilor din Republica Moldova / Igor Dodon	7
Partidul Liberal / Mihai Ghimpu	6
Partidul Acțiune și Solidaritate / Maia Sandu	4

Partidul Popular European din Moldova / Iurie Leancă	3
Partidul Democrat din Moldova / Marian Lupu	2
Partidul Nostru / Dumitru Ciubașenco	1
Mișcarea social-politică „Ravnopravie” / Inna Popenco	1
Partidul Politic „Dreapta” / Ana Guțu	1

Reprezentarea de gen a surselor și protagoniștilor a fost de 71% bărbați (85 de persoane) și 21% femei (23 de persoane), genul celorlalte două surse (aproximativ 2%) nu a fost specificat. Cele mai multe surse feminine au fost citate din rândul cetățenelor – 9, ceea ce reprezintă 34,6% din totalul surselor la această categorie.

Rata protagoniștilor și surselor citate din perspectiva de gen, %



Timpul l-a defavorizat masiv pe candidatul Igor Dodon care a fost criticat pentru acțiunile și declarațiile sale; a fost publicat un articol de două pagini despre întrebările la care Dodon ar evita să răspundă (afacerile cu Plahotniuc, privatizarea hotelului „Codru”, finanțarea partidului etc.). În total, I. Dodon a fost prezentat de 50 de ori în context negativ și de 5 ori în context pozitiv. Candidata Maia Sandu, dimpotrivă, a fost favorizată vizibil, în special în turul doi de scrutin (pe prima pagină a ziarului a fost publicată o poză mare, cu întrebarea: „Mai avem o șansă?”).

Apariția concurenților electorali în context favorizant sau defavorizant

